GORENJSKI GLAS

CENA 4.50 din — LETO XLIII — št. 5

Kranj, petek, 19. januarja 1990

Gorenjec.

Političen in gospodarski list.

13. januarja je miloilo 90 let, kar je v Kranju izšla prva številka Gorenjca — lokalnega časopisa za Gorenjsko, torej našega predhodnika. Kakšen časopis je bil, kakšna je bila njegova uredniška politika lahko preberete v današnjih Snovanjih.

Slovenska opozicija na shodu

O prihodnosti Slovenije

Ljubljana, 17. januarja - V sklopu predvolilnih priprav je pripravil DEMOS - združena opozicija v Cankarjevem domu veliko politično zborovanje.

"Zahtevamo odpravo enopartijskega političnega sistema in konfederacijo. Pri teh dveh zahtevah niso mogoči kakršnikoi kompromisi," je na shodu začel svoj nastop kandidat slovenske opozicije za predsednika predsedstva SR Slovenije dr. Jože Pučnik. Med drugim je omenil tudi, da hoče opozicija zagotoviti, da se nikoli več pri nas ne bo nobena stranka polastila države, kajti le ta pripada samo in izključno državljanom. Glede odnosa opozicije do preteklosti je Pučnik zatdril, da jim ne gre za revanšizem pač pa želijo da vse vojne in povojne zločine raziščejo zgodovinarji. zaključek nastopa pa je minil v slogu, ki se je kot rdeča nit vlekel čez celo prireditev: "Mi bomo zmagali na slovenski, na civilni način!"

Dobre tri ure trajajoča prireditev po napovedih organizatorjev ni bila zadnja te vrste pred volitvami, pravzaprav je pomenila po besedah predsednika DEMOS-a, signal za začetek tudi ostalih akcij.

Med gosti, ki so se udeležili shoda, smo po končani prireditvi prosili za krajšo izjavo tudi gospoda Karla Smolleja, ki je za bralce Gorenjskega glasa povedal: "Za Slovence, ki živimo onstran Karavank je predvsem eno važno, da bomo našli do te nove demokracije, ki se danes razvija v Sloveniji zelo intenziven odnos. Vračam se z dobrimi občutki."

Več o shodu na strani 2 - 3.

V. Bešter
Foto: G. Šinik

Evropska kakovost je tudi poceni hrana

Ker so se ljudje že navadili živeti z inflacijo in z nenehnimi podražitvami in so že obupali nad tem, da bi se hrana pri nas kdaj tudi pocenila, jih je nedavna pocenitev moke, kruha in sladkorja za 15 odstotkov in olja za 12 odstotkov kljub "kronanju" konvertibilnega dinarja in obljubam zvezne vlade o 13-odstotni inflaciji prijetno presenetila. Za ljudi, ki se "srečujejo" s kruhom, moko in drugimi osnovnimi živili le v trgovini ali še natančneje - za blagajno, je to bila pocenitev, za boljše poznavalce razmer pa le vračilo tistega, kar so proizvajalci, dobavitelji surovin in vsi drugi po novem letu neopravičeno zaračunavali in bi zaračunavali še zdaj, če jih ne bi na to "spomnila" republiška vlada oz. njen komite za tržišče in splošne gospodarske zadeve. Ker so pocenitve olja in sladkorja "podprte" s cenejšimi republiškimi in zvezhimi blagovnimi rezervami, se zastavlja tudi vprašanje, ali bo njihovo posredovanje prisililo dobavitelje surovin k pocenitvam in k temu, da bodo v cenah bistveno zmanjšali strošek kapitala, ali pa bo potem, ko bo zmanjkalo rezerv, spet vse po starem...

Temeljno vprašanje, kako znižati izdatke pridelave hrane in kako sploh poceniti osnovna živila, pa ostaja nerazrešeno in ob kopici "pomembnih malenkosti" tudi vse bolj ob strani. Vlada, kakršne barve že bo, bo morala razčistiti in odgovoriti na vprašanje: ali pristati na sedanje razmere v kmetijstvu, kjer razdrobljenost parcel in majhnost kmetij (ob pomanjkanju strokovnega znanja) pogojuje drago hrano, ali "umetno" poceniti hrano s subvencijami iz državnih skladov in ob tem zagotavljati kmetom primeren zaslužek, se odločiti za korenite spremembe v kmetijstvu (oblikovanje dovolj velikih kmetij, ki bodo omogočale boljšo izrabo strojev in delovne sile ter večjo strokovnost dela) ali za vmesno pot, za kombinacijo druge in tretje možnosti...Nekateri procesi v kmetijsko razvitih alpskih državah, kjer so v zadnjem času s premišljeno politiko zmanjšali število kmetij, povečali pa njihovo velikost, in kjer za "umetno pocenitev" osnovnih živil namenjajo veliko denarja, nas opozarjajo, da se bo kmalu treba odločiti. Ne le zato, ker tako delajo v razvitem svetu, ampak tudi zavoljo usmeritev "Evropa zdaj", "Za evropsko kakovost življenja"...

C. Zaplotnik

Do polletja lokacijski načrt

V Škofji Loki načrtujejo plinovod

Škofja Loka, 17. januarja - Če se ne bo kje zataknilo, bo do polletja sprejet lokacijski načrt za mestni primarni plinovod, ki bo dolg približno 9100 metrov ter bo opredelil potrebne odcepe in lokacije regulacijskih postaj. V območje plinifikacije bo tako zajeto celotno mesto z vsemi stanovanjskimi naselji, centralnimi površinami in industrijskimi ter obrtnimi območji, prikazane pa bodo tudi možnosti nadaljnje širitve v smeri Sv. Duha in obrata Termo v Bodovljah.

Škofjeloški izvršni svet je v torek sprejel podrobnejši rokovnik priprave lokacijskega načrta, ob tem pa izpostavil tudi nekaj dilem, povezanih predvsem s ceno plina. Nekateri namreč trdijo, da je plin trenutno med najdražjimi gorivi za ogrevanje, zato bojda celo tam, kjer imajo to napeljavo, pripirajo "pipe" in plin nadomeščajo s cenejšimi toplotnimi viri. Ali je to res ali ne, bodo Ločani strokovno ugotovili s posebno analizo, v kateri bodo primerjali cene najpogostejših goriv.

Drugo, kar bo najbrž treba razčistiti že v lokacijskem načrtu, je način, kako pripeljati plin do posameznih porabnikov. Zagotovo je individualni odvzem cenejša varianta (celo za okrog 40 odstotkov). Dobro vemo, kako je v blokih, kjer se šteje skupna poraba in vsak raje odpre okno kot da bi zaprl prevroč radiator. Strokovno preverko pa zasluži misel o plinski toplarni, ki bi energijo prevajala v električno.

Kakorkoli že, v Škofji Loki so se očitno resno zavzeli, da se bodo greli na plin. To so že lani zapisali tudi v oba družbena plana. Gotovo pa ta energija ne bo poceni, zato bodo morali najti način, kako prepričati oziroma prisiliti porabnike, da je plin sicer res dražji od, denimo, premoga, a ohranja čisto okolje. Ekologija ima pač tudi svojo ceno.

H. Jelovčan

Pokojnine višje za 220 odstotkov

V začetku tedna je predsedstvo skupščine Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja sklenilo, da se pokojnine povečajo še za 220 odstotkov.

Z dokaj visokim odstotkom povišanja se s pokojninami in drugimi prejemki skušajo približati povprečni rasti plač na začetku leta. 220-odstotno povečanje pokojnin pa še ne pomeni dokončne uskladitve teh z osebnimi dohodki. To bodo v skupnosti opravili v februarju ali marcu, ko bodo znani statistični podatki o lanski rasti plač. Ocenjujejo sicer, da so se lani osebni dohodki povečali za 1479 odstotkov, pokojnine pa z devetimi lanskimi medletnimi uskladitvami za 1191 odstotkov. Z 15-odstotnim povečanjem ta teden sta se rasti enih in drugih prejemkov približali razmerje, ki je veljalo januarja lani, vendar do dokončne uravnave po ocenah manjka še nekaj odstotkov.

Upokojenci, ki bi bili radi na čistem s svojo pokojnino, jo lahko izračunajo po naslednjem obrazcu: decembrsko pokojnino naj povečajo za 15 odstotkov in ta znesek povečajo za 220.

Več o pokojninah na 2. strani.

Zbor krščanskih demokratov

Kranj, 18. januarja - Krščanski demokrati Kranja vabijo člane in simpatizerje na zbor, ki bo v torek, 23. januarja, ob 18. uri v prostorih Obrtnega združenja Kranj (Likozarjeva 1). Na zboru se bodo pogovorili o pripravah na volitve in o programu za kongres slovenskih krščanskih demokratov, ki bo 27. januarja v Cankarjevem domu v Ljubljani.

C. Z.

MALI OGLASI

27-960
cesta JLA 16

Občni zbor tržiške GRS

Tržič, 19. januarja - Danes, v petek, ob 18. uri bo v dvorani gasilskega doma v Bračičevi ulici v Tržiču občni zbor Postaje gorske reševalne službe Tržič. Zbor bodo popestrili s kratkim predavanjem Filipa Benceta na 8046 metrov visoko Šišo Pangmo.

C. Z.

Zbor socialdemokratske stranke na Jesenicah

Jesenice, 18. januarja - Na Jesenicah so se zbrali člani Socialdemokratske stranke, ki bodo delovali v okviru DEMOSa. Vse člane in simpatizerje Socialdemokratske stranke z Jesenic in okolice vabijo na ustanovni zbor, ki bo danes, v petek, 18. januarja, ob 18. uri v sejni sobi skupščine občine Jesenice.

D. S.

ar almira
radovljica

SEZONSKO ZNIŽANJE 20 — 40%
TRIMESEČNI BREZOBRESTNI KREDIT
DO 15. FEBRUARJA
V LASTNIH PRODAJALNAH

Volilne uganke

Zapletenost volilnih postopkov

Ljubljana, 16. januarja - Predsednik republiške volilne komisije Emil Tomc, namestnica Marija Ude-Marinček in tajnik Marko Golobič so na ponedeljkovem pogovoru z novinarji pojasnjevali, kako bodo potekale spomladanske volitve. Pri iskanju odgovorov na to vprašanje je še mnogo ugank, tudi zato, ker so volilni postopki (vsaj za navadne državljane) precej zapleteni. Zapletenost izhaja iz tega, da imamo še vedno tri skupščinske zbore, da so hkrati volitve za občinske in republiško skupščino, da se posebej volijo tudi delegati narodnosti, da imamo tri načine kandidiranja...

Tajnik republiške komisije Marko Golobič je podrobno pojasnil vsakega od treh možnih načinov kandidiranja in tudi roke, ki jih bo treba spoštovati. Pri prvem načinu lahko katerakoli skupina občanov, organizacija ali volilni opravičenec predlaga do 7. februarja kandidata, kandidate ali listo kandidatov, ki bodo potrjeni, če bodo na zborih volilcev med 20. februarjem in 3. marcem dobili zadostno podporo oz. določeno število glasov. Pri določanju kandidatov in list s podpisovanjem (ta način kandidiranja je pri nas popolnoma nov) gre za to, da mora kandidat zbrati določeno število podpisov (pri kandidaturi za predsednika predsedstva SR Slovenije najmanj pet tisoč, za člana predsedstva 2500, za skupščinske zbore 30 oz. 100...); občani pa morajo "overiti" svoj podpis pred državnim organom. Pri tretjem načinu kandidiranja, ki velja samo za volitve v družbenopolitični zbor in za volitve predsednika in članov predsedstva SR Slovenije, lahko organizacija, ki je registrirana v skladu za zakonom o političnem združevanju in predloži volilni komisiji najmanj 500 pristopnih izjav (za nekatere funkcije pa nekajkrat več), predlaga svoje kandidate. Kot je znano, je Demos (Demnokratična opozicija Slovenije) to možnost že izrabil in je za predsednika predsedstva SR Slovenije predlagal dr. Jožeta Pučnika, več kandidatov pa tudi za člane predsedstva.

Na vprašanje, ali bodo vse politične organizacije (stranke) imele enake finančne možnosti za predvolilni boj, je predsednik republiške komisije Emil Tomc odgovoril, da je republiški proračun za predvolilno dejavnost novih političnih organizacij (Socialistična zveza, ZSMS in borčevska organizacija v to niso vštete) namenil približno 150 tisoč nemških mark in da so se nekatere občine (Maribor, denimo) že odločile, da bodo novim političnim organizacijam pomagale še z denarjem iz občinskega proračuna.

Tajnik republiške volilne komisije Marko Golobič je komentiral tudi očitke opozicije v nekaterih občinah (tudi v kranjski), da so volilne komisije sestavljene enostrankarsko (samo iz članov ZK). "Načelno ni pomembno, kdo je v volilni komisiji, iz katere stranke je posamezni član, saj je komisija nadstrankarski, državni organ, ki mora delati po zakonu. Verjamem pa, da bodo volilne komisije za volitve 1994. leta sestavljene bolj pluralno," je dejal Golobič in poudaril, da so seje volilnih komisij javne in da bodo predstavniki političnih organizacij verjetno sodelovali na sejah, na katerih bodo potrjevali kandidatne liste in volilne izide.

Kako bo zagotovljena tajnost volitev? Golobič je odgovoril, da v volilni komisiji razmišljajo o posebnih kabinah, da pa ponudba s ceno 300 mark za eno in ob dejstvu, da je v Sloveniji okrog štiri tisoč volišč, ni posebno vabljiva. Na vprašanje, kdaj bodo znani izidi volitev, smo slišali odgovor, da bodo, denimo, za volitve predsednika in člane predsedstev, neuradni rezultati znani v najboljšem primeru naslednji dan (v ponedeljek) zvečer, uradni pa v dveh ali treh dneh.

C. Zaplotnik

ZK se bo najprej poslovila od državne uprave

Alenka Kovšca sekretarka

Kranj, 16. jan. - Na seji občinskega komiteja ZKS Kranj so za sekretarko izvolili Alenko Kovšca, za predsednika predsedstva dosedanjega sekretarja Branka Mervića, saj je bil razrešen dosedanji predsednik Edo Resman.

Na seji občinskega komiteja ZKS Kranj v četrtek, 11. januarja je občinska organizacija zveze komunistov naposled dobila novo vodstvo, pri čemer so se navezali na nov statutarni sklep o njeni organizaciji in oblikovanju. Poslej sta obe funkciji poklicni, tako sekretarja kot predsednika predsedstva občinskega komiteja, namesto dosedanjih treh poklicnih izvršnih sekretarjev pa imajo le enega.

Na seji so v zvezi z novo vlogo zveze komunistov sklenili pripraviti operativni načrt, po katerem naj bi se osnovne organizacije iz državne uprave umaknile do 1. aprila; v Kranju jih imajo 17 na tem področju. Koministi naj bi se prevezali v osnovne organizacije na terenu, v Kranju pa jih nameravajo tudi interesno povezati, skratka najti novo obliko povezovanja. Podobno naj bi se zveza komunistov umaknila tudi iz podjetij, v Kranju nameravajo to napravili v letu dni.

M. V.

GORENJSKI GLAS

Ob 35-letnici izhajanja je kolektiv Gorenjskega glasa prejel red zaslug za narod s srebrno zvezdo

Ustanoviteljice Gorenjskega glasa so občinske konference SZDL Jesenic, Kranja, Radovljice, Škofje Loke in Tržiča

Izdaja Časopisno podjetje Glas Kranj, tisk ČGP Delo Ljubljana

Predsednica časopisnega sveta Kristina Kobal

Gorenjski glas urejamo in pišemo: **Štefan Žargi** (glavni urednik in direktor), **Leopoldina Bogataj** (odgovorna urednica), **Jože Košnjek** (notranja politika, šport), **Marija Volčjak** (gospodarstvo, Kranj), **Andrej Žalar** (gorenjski kraji in ljudje, komunalne dejavnosti), **Lea Mencinger** (kultura), **Helena Jelovčan** (izobraževanje, iz šolskih klopi, Škofja Loka), **Cveto Zaplotnik** (kmetijstvo, kronika, Radovljica), **Darinka Sedej** (razvedrilo, Jesenice), **Danica Dolenc** (tradicije NOB, naši kraji, za dom in družino), **Stojan Saje** (družbene organizacije in društva, SLO in DS, ekologija), **Danica Zavrl Žlebir** (socialna politika, Tržič), **Dušan Humer** (šport), **Vine Bešter** (mladina, kultura), **Franc Perdan in Gorazd Šinik** (fotografija), **Igor Pokorn** (oblikovanje), **Mirjana Draksler in Uroš Bizjak** (tehnično urejanje) in **Marjeta Vozlič** (lektoriranje).

Naslov uredništva in uprave: Kranj, Moše Pijadeja 1 — Tekoči račun pri SDK 51500-603-31999 — Telefoni: direktor in glavni urednik 28-463, novinarji in odgovorna urednica 21-860 in 21-835, ekonomska propaganda 23-987, računovodstvo, naročnine 28-463, mali oglasi 27-960.
Časopis je oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju 421-1/72.

uredništvo tel. 21860

Veliki politični shod slovenske opozicije

"Prihodnost Slovenije

Ljubljana, 17. januarja - Velika dvorana Cankarjevega doma je ostala pretesna za vse tiste, ki so hoteli neposredno prisostvovati prvemu množičnemu političnemu shodu DEMOS-a - združene opozicije. Predstavljeni osnovni programi posameznih področij javnega življenja.

Naša poročevalca sta, glede na izkušnje s tovrstnimi prireditvami pri nas, prišla na prizorišče več kot uro pred uradnim pričetkom manifestacije. Medtem ko so organizatorji v dvorani urejali še zadnje podrobnosti, je bil predprostor že poln ljudi. V neformalnih pogovorih, ki smo jih imeli z nekaterimi najvišjimi predstavniki DEMOS-a pred uradnim začetkom, je bilo rečeno, da pričakujejo množično udeležbo, dokončno pa je bil znan vrstni red in imena nastopajočih, izevedli pa smo tudi, da bi shod moral predvidoma trajati dobri dve uri in pol (dvorana je bila rezervirana do 21. ure zvečer).

Po krajšem kulturnem programu so svoja mesta zasedli člani delovnega predsedstva - Rajko Pirnat (SDZ), Katja Boh (SDZS) , Marjan Podobnik (ZSKM) in kot prvi govornik je nastopil Jože Pučnik, pozdravljen z bučnim aplavzom prisotnih. Aplavdiranje in vzkliki so bili pravzaprav rdeča nit večera, še posebej ob povsem nedvoumno izraženih stališčih posameznih nastopajočih.

Predsedniku DEMOS-a in hkrati njihovemu uradnemu kandidatu za novega predsednika predsedstva slovenske države je sledil predsednik Slovenske demokratične zveze **Hubert Požarnik,** ki je prisotne spomnil, da je bila pred letom dni v isti dvorani ustanovljena SDZ ter poudaril, da moramo Slovenci čimprej ustanoviti svojo lastno suvereno državo.

Formiranje vlade v senci

Že sama napoved naslednjega govornika, predsednika Slovenske kmečke zveze, **Ivana Omana,** je bila pospremljena s posebnim navdušenjem, kar velja tudi za skorajda vsako njegovo izrečen besedo:"Prihodnost Slovenije o kateri bomo odločali čez tri mesece je v naših rokah. Mi gremo na volitve zato, da zmagamo, kajti z zmago bomo preprečili, da nas pahnejo v prepad."

Podpredsednik Socialdemokratske zveze Slovenije **Matjaž Šinkovec** je izrazil željo, da Slovenija resnično postane svobodna država, kar pa ni zajamčeno, če zmaga konkurenca in se zavzel za takojšnje formiranje DEMOS-ove vlade v senci.

Lojze Peterle, predsednik Slovenskih krščanskih demokratov, je menil, da so slovenski kristjani, večinski sloj na Slovenskem po pol stoletja politične abstinence, spet celi ljudje.

Dušan Plut, predsednik Gibanja zelenih, je bil nedvoumen:" Prihodnost Slovenije je lahko samo zelena." Sklop nastopov prvakov slovenske opozicije je zaključil (po letih najmlajši) predsednik Slovenske kmečke mladine **Marjan Podobnik,** ki je prisotne opomnil, da žal mnogo tistih, ki so veliko naredili za današnji dan, ni več med živimi in posebej omenil Bojana Štiha. Na koncu se je zavzel za podpisovanje peticije, da bi iz uradnega naziva slovenske države črtali socialistična, kar je predlagala ZSMS.

Sledili so pozdravni govori gostov, ki bi jih lahko strnili v stavek **Karla Smolleja**: "Usoda

Drobtinice

Predstavnica UO SDZ je zbranim povedala, da so skupaj z UK ZSMS Ljubljana v enem tednu zbrali 20.000 podpisov na peticiji za odcepitev Slovenije... Vsak osrednji govornik je lahko govoril največ sedem minut, gost največ štiri minute... Rajko Pirnat je bil najbolj vnet pri vnašanju simbolike predvolilnih kampanij nam poznanih iz Zahoda - visoko dvignjena kazalec in sredinec v znamenju črke (Victory = zmaga).

Povečanje pokojnin

Maraton za plačami

Po novem statutu SPIZ, sprejetem decembra, je delovanje edinega preostalega slovenskega sisa malce predrugačeno. Usklajevanje pokojnin, prej po sklepu skupščine v rokah odbora za plan in sistem, med letom prevzema predsedstvo skupščine SPIZ. To je tudi sklenilo, da se od 1. januarja dalje uskladijo pokojnine glede na gibanje nominalnih osebnih dohodkov v tem letu, tako da se povečajo za 220 odstotkov.

O tem smo se pogovarjali s članom predsedstva SPIZ **Viktorjem Erženom** iz Kranja.

»Pri tako visokem povečanju pokojnin smo se bali reakcije aktivnih delavcev, ki imajo zamrznjene plače,« je povedal. »Toda pri tem povišanju gre za ureditev razmerij med povprečnimi osebnimi dohodki in pokojninami na prelomu leta. Januarja lani je bilo to razmerje približno usklajeno: povprečna pokojnina naj bi namreč predstavljala dogovorjenih 85 odstotkov plače, v resnici je je okoli 78 odstotkov. Med letom pa se je razmerje med OD in pokojninami porušilo do te mere, da je povprečna decembrska pokojnina predstavljala le še 29,3 odstotka povprečnega OD. Upokojenci so sicer dobivali med letom razliko do rasti v plačah poračunano, a osnove pokojnin, ki so izhodišče za letošnjo pokojnino, so ostale nespremenjene. Kot vemo, so upokojenci lani dobivali veliko več izplačanega v poračunih kot v dejanski pokojnini. Najbolje se zaostanek vidi pri tistih, ki so se upokojili v drugem polletju, ki so ta čas prejemali le osnovo pokojnine, ne pa tudi poračuna. Z 220 odstotki povečanja se upokojenci zgolj približajo razmerju OD, kar so delavci s povprečjem plač prejelmali že med letom. Letos pričakujemo, da razmerja med plačami in pokojninami ne bodo tako izmaličena, saj naj bi prešli na sprotno usklajevanje osnov.«

Po vseh lanskih medletnih uskladitvah, po decembrskem povečanju pokojnine za 15 odstotkov in zadnjem za 220 odstotkov, znaša najnižja pokojnina za polno pokojninsko dobo 2.146,49 dinarjev. Po tem obrazcu si tudi vsak upokojenec sam lahko izračuna svojo.

Še ena dilema je poleg visokega odstotka povečanja pokojnin težila člane predsedstva SPIZ, namreč likvidnostna. Da bi izplačala tako povečane pokojnine, namreč skupnost nima dovolj denarja (imela bi ga za kakih 180 odstotkov povečanja, ne pa za 220), pri pa banki si ne more več izposoditi. Ali bo pokojnine izplačala v dveh zamahih (prvič konec januarja, drugič, ko se iz prispevkov nateče dovolj denarja) ali pa bo v dogovoru z izvršnim svetom našla kaj denarja iz drugih virov (proračun?), bo jasno še ta teden. Da so finančni skadi skupnosti tako prazni, je krivo neredno oddvajanje za delavce sicer visokih prispevkov, ruši pa se tudi razmerje med aktivnim prebivalstvom in upokojenimi. Trenutno 2,8 delavca delata za enega upokojenca. Do leta 2020 se bo to razmerje še slabšalo.

D. Z. Žlebir

Zaposlitve na Hrušici:

Ob predoru ponujajo delo za 420 delavcev

Jesenice, 18. januarja - 16 delovnih organizacij, ki bodo na ploščadi pred predorom na Hrušici, ponuja delo za 420 delavcev, od tega bodo 80 »svojih« delavcev prerazporedili pred predor. Malo je dela za nekvalificirane in za delavce z višjo in visoko izobrazbo, največ pa za poklice s srednješolsko izobrazbo. Zdaj evidenčni razpis. Uradni razpis ob koncu letošnjega leta.

Šestnajst članic Karavanške poslovne skupnosti se je že pred časom odločilo, da financirajo raziskovalno nalogo o kadrih, ki bodo zaposleni na platoju karavanškega predora. Republiški zavod za zaposlovanje, enota Kranj, je nalogo strokovno izdelal, podprli pa so jo tudi v občini. Tokrat so predstavili potrebe po kadrih za mejni prehod in carinsko - špedicijsko ploščad, kajti na posameznih enotah Zavodov za zaposlovanje po gorenjskih občinah bodo 30 dni zbirali evidenčne prijave za zaposlitev ob predoru na Hrušici.

Mag. Franc Belčič iz Zavoda je predstavil potrebe po kadrih in dejal: »Pred leti so nam bila delovna mesta prej v napoto kot v veselje in smo se novih investicij malodane ustrašili, a zdaj so se razmere korenito in drastično spremenile. Zdaj so delovna mesta, ki jih ponuja predor, srečna okoliščina: pričakujemo, da bo večji del zaposlenih domačinov in tako se ne bo obremenjevala infrastruktura.«

Za mejno in carinsko ploščad 16 delovnih organizacij ponuja delo za 420 delavcev, od tega jih bodo 80 zagotovili iz notranjih virov, iz zunanjih pa 340. Ponuja se zaposlitev za široko paleto poklicev, saj bo splošni izobrazbeni nivo precej visok, značilno za številna delovna mesta pa je zamenljivost poklicev. Na seznamu je tako več kot 50 poklicev, 60 odstotkov vseh delovnih mest pa bo zahtevalo srednjo izobrazbo. Nekvalificiranih bo malo, komaj 5 odstotkov, z višjo ali visoko izobrazbeno stopnjo pa bo le 9 odstotkov delovnih mest.

Med dobrimi stranmi zaposlitev, ki se ponujajo, je tudi ta, da se pojavljata dva poklica, za katera so na Gorenjskem le težko dobili delo: ekonomski tehnik in gimnazijski maturant. Slaba stran pa je nedvomno v tem, da bodo za številna delovna mesta zahtevali izmensko, nočno delo, nujno pa bo tudi znanje tujih jezikov. Večina bo začela z delom leta 1991.

Z evidenčno objavo želijo raziskati, kakšen je interes, evidenčna prijava pa nima nobenih pravnih ali drugih posledic in ne pomeni izbire kadrov. Po tem pregledu bo ob koncu leta sledila uradna objava.

Za večino delovnih mest za zdaj zahtevajo podatke o delovnih izkušnjah in bi bilo tako malo delovnih mest za mlade iz šol. Vendar pa se bodo mladi nedvomno tudi prijavili, saj jim je vedno težje dobiti delo.

Vsi tisti torej, ki bi se zaposlili ob predoru Karavanke, se lahko o delovnih mestih ki jih ponujajo delovne organizacije ob predoru, seznanijo na občinskih Zavodih za zaposlovanje.

D. Sedej

je v naših rokah"

slovenskega naroda je ena usoda, želimo, da DEMOS zmaga na volitvah.

V drugem delu političnega shoda, ki so mu predhodno nekateri privzdeli tudi naziv kongresa, je bilo govora o posameznih najbistvenejših področjih javnega življenja.

Odcepitev Slovenije

Tine Hribar (slovenska državnost) je podprl predlog ZSMS o črtanju oznake socialistična iz naziva slovenske države ter spremembo oznake federacija in konfederacija v nazivu jugoslovanske države ter se posebno zavzel za povsem samostojno slovensko ustavo. **Dimitrij Rupel** (Slovenci v Evropi) je komunizem označil kot romantično in tragično zgodbo 19. stoletja ter rekel, da se začenja boj za mendarodno priznanje Slovenije. **Peter Jambrek** (madnarodnost) je prebral kratke odlomke iz posebne deklaracije o slovenski samoodločbi, ki je bila sicer prvič predstavljena pretekli teden na konferenci na Dunaju, že v prihodnjih dneh pa jo bodo dobile vse svetovne vladne ustanove in najpomembnejši svetovni časniki. Tone Peršak (ustava) je menil, da je potrebno najprej zahtevati konfederacijo in če ta ne bo sprejeta pričeti postopek za odcepitev Slovenije.

Ekonomsko področje je predstavil **Jože Mencinger:** "Začenjamo z gospodarskim razsulom, katerega pravi obseg se bo šele pokazal. V socializmu smo se navadili jemanja in odvadili dela. Vedeti moramo, da gospodarska osamosvojitev Slovenije ne bi bila njen samomor." Nadaljeval je **Marko Kos:** "Tehnični inteligenci moramo vrniti njen komandni prostor v gospodarstvu.

Edina ženska, ki se je zvrstila pred govorniškim odrom je bila **Katja Boh,** ki je svoje misli namenila socialni politiki:" Nikoli nismo imeli vizije razvoja Slovenije, tudi socialne ne. Tudi na tem področju je potrebno vzpostaviti konkurenčnost programov."

Iz predlogov

1. ZK se mora takoj in do izida oblasti odreči oblastni poziciji; 2. takoj se mora ustanoviti komisija, ki bo ugotovila premoženje ZK; 3. v predvolilni kampaniji naj bo čas za vse stranke enako odmerjen; 4. ZK mora prekiniti vse stike z upravo za notranje zadeve vkolikor gre za nadzorovanje konkurence;

"Takoj pričeti z uveljavljanjem nacionalne politike; ukiniti zakona o prepovedi vnašanja v državo tujih tiskanih stvari; bistvo kulture je v osebnem samoodkrivanju; stranka (koalicija), ki bo zmagala bi se morala pred narodom zavezati, da ne bo nikoli več kulture zlorabljala za služkinjo," je med drugim menil **Rudi Šeligo. Franc Zagožen** (kmetijstvo) je izhajal iz osnove, da potrebujemo nacionalno kmetijsko politiko: "Zahtevamo zdravo hrano po sprejemljivih cenah." Omenil je tudi, da bi potrebovali agrarno reformo, vendar ne takšno kot jih poznamo iz naše bližnje preteklosti: "Potrebujemo reformo, ki bo odpravila družbeno lastnino in jo vrnila pravim lastnikom."

O samoodločbi

Predstavljena je bila tudi posebna deklaracija o slovenski samoodločbi. Iz njene vsebine: - opozicija bo storila vse da bodo volitve res poštene; - opozicija se bo zavzela za plebiscit s katerim bodo Slovenci sami odločali o svoji prihodnosti; - trenutno je edina možna pot konfederacija.

Kristjani dežurni krivci

Za varstvo okolja se je zavzel **Leo Šešerko:** "Tudi pri nas naj na tem področju veljajo najstrožji svetovni predpisi." Menil je, da mora biti obveščanje o tej problematiki sprotno in zahteval ustanovitev ekološkega instituta Slovenije ter takojšnje zaprtje rudnika urana Žirovski vrh in jedrske elektrarne v Krškem. **Franc Miklavčič** je po svoji oceni navedel najzaslužnejše za odpiranje političnega prostora v zadnjih letih - mladino (in Mladino), slovenske pisatelje (in novorevijaše), Slovensko kmečko zvezo kot prvo novo zvezo ter Odbor za varstvo človekovih pravic ter dodal: "Kristjani smo bili vseh štirideset let dežurni krivci partije, tako kot pod Hitlerjem Židi. V tem času smo bili državljani drugega reda. Prve volitve 8. aprila, so na cvetno nedeljo, naj bo res cvetna!"

S tem je bil praktično izčrpan uradni del shoda, predsedujoči je dopustil nekaj besed še posameznim obiskovalcem. Tako smo slišali pozdrav predsednika Slovenske obrtniško-podjetniške stranke ("Zahtevali bomo revizijo vseh nacionalizacij."), albanskega študenta, kranjski odvetnik **Stanislav Klep** se je zavzel za narodno spravo. Do manjše dinamike je prišlo ob nastopu obiskovalca: "Ni mi všeč protijugoslovanstvo." Vendar je predsedujoči zatrdil, da o čem takšnem sploh ni bilo govora. Politično slavje se je končalo malo po osmi uri zvečer, omenimo pa še, da smo med obiskovalci opazili tudi predstavnike posameznih opozicijskih strank gorenjskih občin.

Vine Bešter
Foto: gorazd Šinik

Ali finančni minister laže?

Tako se ob izplačilih decemberskih plač sprašuje vse več finančnikov iz gorenjskih podjetij. Za prispevke in davke namreč delavec plača že skoraj polovico svojega zaslužka (da o razgrabljenem dohodku podjetij niti ne govorimo).

Najbolje, da stvar pogledamo na konkretnih številkah. V jeseniški občini, na primer, je šlo od kosmatih plač delavcev pred mesecem dni 44,56 odstotka denarja za davke in prispevke, zadnji mesec pa zaradi povečanih republiških apetitov 47,46 odstotka. Kar 77 odstotkov denarja jeseniških delavcev je potovalo v republiko. Ali drug primer: v škofjeloški občini so bile zaradi povečanih republiških prispevnih stopenj zadnje plače delavcev bruto za skoraj 3,4, neto pa za 3,2 odstotka manjše. V radovljiški občini, kjer je delavska plača sploh najbolj obremenjena na Gorenjskem (49,95 odstotka) pa se po odzivu sodeč čutijo najbolj ogoljufane v blejskem Lipu. Za "nagrado", ker so (zaradi težke likvidnostne situacije) zadržali rast izplačil plač, so dobili višje prispevne stopnje. Pri tem imajo delavci še to smolo, ker ima Lip bruto sistem plač, kar pomeni, da večjega davka ni plačalo podjetje, ampak delavci naravnost iz kuvert. Pri današnji draginji pa se pet do šest odstotkov manj denarja krepko pozna.

V Lipu bodo izdelali analizo lanskih prispevkov, ki so, zlasti po dveh jesenskih povišanjih prispevnih stopenj, dobesedno podivjali. Tako je bilo po republiški oceni lani za družbene dejavnosti zbranega kar sedemnajst odstotkov več denarja. Letošnje (povečane) stopnje so bile kajpak grajene na lanskih povečanih osnovah. Zraven lahko prištejemo še "rezervo" zaradi obveznega plačevanja prispevkov v treh dneh; lani so plačila zamikala tudi za mesec dni, kar je v visoki inflaciji podjetjem lahko prihranilo celo dvajset odstotkov denarja. V Lipu (in ne samo tu) trdijo, da bi se celotna poraba morala gibati skladno z njihovimi plačami. Republiškemu ministru za finance Rudiju Šepiču bodo dokazali, da je lagal, ko je trdil, da se letošnja poraba v globalu realno ne bo povečala.

Prav tu je najbrž treba iskati korenine zadnjih višjih obremenitev plač. Poraba v Sloveniji bo morda res ostala na realni ničli, a ker so delavske plače, žal, pod realno ničlo, to pomeni, da jih je pač treba še izdatneje obremeniti. Preprosta logika, ki pa ji gotovo vsaj do zaključnih računov, ko se bo resnica pošteno pokazala, ne bo lahko priti do živega.

Ko so decembra v republiški skupščini sprejemali letošnjo bilanco porabe, so mnogi optimisti na račun ukinitve dragega sisovskega aparata, reorganizacije in racionalizacije državne uprve, kvalitetnejšega gospodarjenja s (centraliziranim) denarjem, že letos pričakovali vsaj 10-odstotni realni prihranek. Od obetov zaenkrat še ni nič, razen nekaj manj pisanja virmanov v računovodstvih in večjih prispevkov, seveda. Pravijo, da je leto 1990 poskusno na poti k sodobni, racionalni, tržni javni upravi. A bojim se, da se bo v ihti iskanja nove organizacijske oblike in zaposlitve presežkov birokratov spet skušalo pozabiti na že davno izmozgane davkoplačevalce.

Sisov, ki so bili do lani krivi za večino nevšečnosti, ni več...

H. Jelovčan

Centralni komite ZKS o pripravah na izredni kongres ZKJ

V Beograd se ne gremo branit in ne kesat

Ljubljana, 16. januarjae - Ker se v soboto v Beogradu začenja 14. izredni kongres Zveze komunistov Jugoslavije, na katerem bo sodelovalo tudi 139 delegatov iz Slovenije, je centralni komite ZKS glavni del torkove seje namenil pripravam na kongres. Sonja Lokar, sekretarka predsedstva CK ZKS, je v uvodnem govoru jasno povedala, po kaj slovenski komunisti ne gredo v Beograd. Ne gredo se branit pred obtožbami in očitki o separatizmu, podpori alabanskim teroristom in razbijaštvu ZKJ, ne gredo se izpovedovat in kesat napak in prenapetosti, niti tistih ne, ki so jih v nepreglednih političnih bojih morebiti celo naredili, ne gredo se postavljat z demokracijo v Sloveniji in preprečevat nastopanja drugače mislečih v Zvezi komunistov Jugoslavije, ne gredo si nabirat cenenih političnih točk v boju za volilce v Sloveniji niti ne prosit in zahtevat...

V Beograd gremo zato, je dejala Sonja Lokar, da bi Zvezo komunistov Jugoslavije iz najnevarnejše zavore napredka Jugoslavije preobrazili v najuspešnejšo soustvarjalko družbenih reform in da bi grozečo nevarnost preglasovanja celih republiških organizacij zveze komunistov preobrazili v enakopravno, svobodno in ustvarjalno sodelovanje slehernega člana in sleherne republiške in pokrajinske organizacije ZK. Če se kongres ne bo zavzel za reformo ZKJ, za družbene reforme v državi in za kar največje pravice in svoboščine državljanov, je za slovenske komuniste alternativa takšnemu kongresu izločitev ZK Slovenije iz ZK Jugoslavije, obramba slovenske samostojnosti in suverenosti, pospešeno utrjevanje demokracije in zavzemanje za evropsko kakovost življenja.

Kandidati ZK Slovenije za dve mesti v predsedstvu CK ZK Jugoslavije so Tina Tomlje, Štefan Korošec in Božo Kovač. Ker je zdaj za predsednika CK ZKJ na vrsti Slovenija, so vsi trije tudi kandidati za predsednika. CK ZKS je na torkovi seji zavrnil pobudo predsedstva, da bi z liste kandididatov za CK ZKJ črtali Mirana Potrča in Janeza Kocjančiča, ker naj bi bila kandidata ZKS na spomladanskih volitvah.

V ZK Slovenije bodo dosledno spoštovali zakon o političnem združevanju in bodo v treh mesecih ukinili osnovne organizacije v državnih organih, do konca leta pa v podjetjih. Komunisti iz teh organizacij se bodo v prehodnem obdobju vključevali v osnovne organizacije ZK na terenu in v posebne sekcije občinskih komitejev, kasneje pa v razne projektne skupine, regijske aktive, interesne klube...

Sonja Lokar se je zavzela za to, da je treba storiti vse, da ne bi prišlo do razkola ZKJ že pred resno vsebinsko razpravo, vendar tudi ne za vsako ceno. Če bi, denimo, kongres z metodo diskvalifikacije izločil kandidate ZK Slovenije za organe ZKJ, predvsem za funkcijo predsednika CK ZKJ, ki naj bi jo po predvidenem vrstnem redu opravljal kandidat Slovenije, bodo slovenski delegati to razumeli kot nezaupnico celotni ZKS in kot pritisk na odhod ZKS iz ZKJ.

V začetku februarja naj bi se sestala konferenca ZKS. Poleg poročila o kongresu ZKJ bo obravnavala še predlog volilnega programa ZKS in kandidatov ZKS za najodgovornejše republiške funkcije in pobudo za spremembo imena ZKS.

Ko so člani CK ZKS razpravljali o gradivu za 14. kongres, so ocenili, da naj deklaracija za novi projekt socializma in Jugoslavije postane temeljni dokument kongresa, saj najbolje izraža prenovitvene težnje jugoslovanskih komunistov, sicer pa so menili, da je treba storiti vse, da bi bila še naprednjša. V statutu je po njihovem mnenju nesprejemljivo vse, kar bi omogočalo preglasovanje.

C. Zaplotnik

Kakšna je vloga SZS pri volitvah?

ZSMS zahteva legitimnost volitev

Ljubljana, 16. januarja - Po seji predsedstva RK ZSMS, kjer so med drugim sprejeli tudi predlog o realizaciji pobude o ustanovitvi Mladinskega sveta, sta Jože Školč in Mojmir Ocvirk zbranim novinarjem predstavila stališča ZSMS do vloge preobražene SZS (prejšnje SZDL) v volilnih postopkih.

Najprej velja kratko omeniti tudi ostale najpomembnejše sklepe ZSMS-jevskega predsedstva: podprta je bila kandidatura OK ZSMS Ljubljana Bežigrad za organizacijo 13. kongresa ZSMJ; za novo mandatno dobo so bili potrjeni dosedanji uredniki tednika Mladina; člani predsedstva pa so se tudi odločili, da bodo začeli zbirati podpise (potrebnih je 30.000) za možnost referendumskega odločanja ali bo še vnaprej ostalo v nazivu slovenske države zapisano socialistična.

Po seji je sledila tiskovna konferenca, ki sta jo vodila predsednik ZSMS Jože Školč in član predsedstva ZSMS Mojmir Ocvirk. Iz vsega povedanega bi se dalo izluščiti, da bo ZSMS vztrajala na spremembi republiške ustave v členih, ki se nanašajo na SZDL (SZS) in v katerih je govora o nalogah za izvedbo volitev v skupščine družbenopolitičnih skupnosti in o izvedbi volitev predsednika in članov predsedstva SR Slovenije. Ocvirk je posebej povdaril, da želijo s predhodno ureditvijo nastalega problema preprečiti morebitne kasnejše razprave o (ne)legitimnosti spomladanskih volitev, Školč pa je prisotne obvestil, da v primeru, če bo prišlo do zavrnitve pobude za začetek postopka za spremembo republiške ustave še vedno ostane pot na sodišče - sprožitev ustavnega spora, saj so po mnenju predstavnikov ZSMS s sedanjo opredelitvijo SZDL v republiški ustavi in njeno prelevitvijo v eno izmed strank, lahko volitve formalno ogrožene, še zlasti pri temeljnem načelu enakopravnosti.

V. B.

RAZGLAS

Vse delovne ljudi in občane občine Kranj obveščamo, da bo v skladu z Zakonom o evidenci volilne pravice (Ur. list SRS št. 7/74 in 42/89) v dneh od 23. januarja 1990 do 9. februarja 1990 od 8. od 14. ure razgrnitev seznama volilcev za volitve delegatov v skuščine DPS in volitve predsednika in člane Predsedstva SR Slovenije v letu 1990.

Razgrnitev seznama volilcev bo za mestno območje in izvenmestna naselja občine Kranj na sedežu Sekretariata za notranje zadeve, soba 181, Trg revolucije 1 in na sedežih krajevnih skupnosti oz. krajevnih uradov.

Vsak delovni človek in občan ima pravico pregledati seznam volilcev in zahtevati popravek.

SEKRETETARIAT ZA NOTRANJE ZADEVE
OBČINE KRANJ

Ali bo 340 delavcev Iskre dobilo plače?

Blejska Dobrava, 18. januarja - V Iskri Unitel na Blejski Dobravi niso dobili plačila za izvoz v Iran, saj je medbančni sporazum med Iranom in Jugoslavijo prekinjen. Če bodo terjatve lahko prodali, potem je nekaj upanja, sicer pa nimajo nobenih rezerv več.

340 zaposlenih delavcev v Iskri Unitel na Blejski Dobravi ne ve, kdaj bodo sploh dobili izplačilo osebnih dohodkov, kajti Unitel se je nenadoma znašel v hudih težavah. Pred nekaj dnevi delavcem osebnih dohodkov niso mogli izplačati; za eno uro so prekinili delo, nato pa nadaljevali z delom.

V Iskri Unitel pravijo, da nimajo nobenih rezerv in da nikakor ne morejo nadomestiti izpada dohodka zaradi prekinjenega medbančnega sporazuma med Jugoslavijo in Iranom. V Iran so izvažali releje vse od leta 1984 in ni bilo nobenih zastojev pri plačilu. Tudi zdaj je iranski naročnik plačal, vendar Jugoslavija v Iranu noče več kupovati nafte; prilivi so prekinjeni in zaradi take odločitve tudi Iskra na Dobravi ne dobi sredstev, ki jih je zaslužila.

Tega izpada nikakor ne morejo nadomestiti; ostane jim le, da bi terjatve po najbolj ugodni ceni prodali in zanje dobili okoli 70 odstotkov.

Vse bo jasno že v naslednjem tednu. Zato, ker v resnici nimajo nobenih rezerv, jim prekinitev sporazuma in s tem odlog plačila že v naslednjem mesecu lahko pomeni katastrofo. Za 340 zaposlenih tako ne bo nobenega izhoda - če ni dela, tudi plač ni.

D. Sedej

Ceste - nejasna raztrganost...

Za gradnjo novih cest naj bi letos v Sloveniji porabili 70 odstotkov vseh sredstev, teh pa naj bi bilo letos na voljo dobrih 263 milijonov dolarjev. Tako bo za rekonstrukcijo, posodobitev in prenovo ostalo le toliko denarja, da bi nekako polovično morda lahko uresničili načrte.

Še nekaj časa bomo torej ugotavljali, da ima Slovenija sicer gosto cestno omrežje, ki pa je slabo vzdrževano. Zaostajamo pa tudi pri gradnji novih cest. Sicer pa je dan pred razpravo o letošnjem finančnem načrtu gospodarjenja s cestami v republiškem izvršnem svetu predsednik delovne skupine za izvajanje avtocestnega programa Janez Zemljarič izjavil, da je zanimanje tujcev za gradnjo naših avtocest veliko. Od tujega kapitala bo tudi odvisno, kdaj se bomo lahko peljali po avtocesti skozi Karavanški predor in naprej do Bregane, od Šentilja do Gorice in Trsta, od Kozine do Rupe in od Maribora do Zagreba. Sami imamo za vse te ceste premalo denarja, saj bi v petih letih potrebovali kar 1,71 milijarde dolarjev.

Kar pa zadeva prednost pri izgradnji, bodo o njej v prihodnje odločali stroka, ekonomija in ekologija. Kmetijstvo je v tem pogledu zajeto v ekonomijo in ekologijo. Najprej pa so seveda na vrsti cesta Bratstva in enotnosti in osimske avtoceste kot mednarodna obveza. Trenutno pa poteka gradnja v Sloveniji na sedmih odsekih in sicer Karavanški predor, Hrušica- Vrba, Malence-Šmarje, Šentilj, razcep Razdrto, Vrtojba in obalna cesta.

"Cestarji kot izvajalci" so takšno ugotovitev najprej, kar zadeva denar oziroma dobrih 263 milijonov dolarjev, "vzeli" kot sorazmerno ugodno informacijo, vendar pa je le-ta takoj "zgubila" ves lesk, ko se je izkazalo, da gre v tem primeru le za stanje avtocest. Odprto tako ta hip še vedno ostaja vprašanje magistralnih in regionalnih cest, ki so z ukinitvijo Skupnosti za ceste Slovenije prešle v okrilje ustreznega nadomestnega republiškega odbora. Da ne govorimo, da stanje ni nič bolj razjasnjeno, kako bo letos z lokalnimi cestami, ki so bile v pristojnosti bivših občinskih skupnosti za ceste. Ob tako (ne)namerno(?) zanemarjenem in odprtem vprašanju ostalih cest v Sloveniji za letos je srednjeročni plan, ki naj bi še vedno veljal, saj se šele letos izteka, dokaj slaba tolažba, da bo morda potekalo vse po pred leti sprejetih načrtih...

A. Žalar

Imate ortopedske pripomočke?

Kranj - Občinska organizacija Rdečega križa v Kranju naproša vse lastnike različnih ortopedskih pripomočkov, če jih ne potrebujejo več in jih imajo doma, da jih odstopijo Rdečemu križu. V občinski organizaciji RK vedo za kar precej ljudi, ki bi jim takšni ortopedski pripomočki prišli zelo prav. Marsikomu bi olajšali življenje in skrajšali pota. Zato vabijo vse lastnike, ki se takšnim pripomočkom lahko odrečejo, da jih odstopijo občinski organizaciji Rdečega križa v Kranju, Cesta JLA 16 (poleg Zavarovalnice Triglav). Predmete zbirajo vsak dan od 7. do 14. ure, ob sredah pa od 7. do 16. ure.

Prenova Prešernove ulice v Radovljici

31 novih stanovanj

Radovljica, 16. januarja - Po napovedi so včeraj pričakovalci in kupci dobili ključe za 31 novih stanovanj v Prešernovi ulici v Radovljici. Koordinacijski odbor za celovito prenovo te ulice pa je v četrtek na razširjeni seji ugotovil, da prenova, sprejeta in začrtana pred leti, poteka po programu.

Za celovito prenovo Prešernove ulice v Radovljici, po kateri naj bi postopoma porušili stare stanovanjske objekte in jih nadomestili z izgradnjo novih ter ureditvijo tega dela mesta, so se v Radovljici odločili že na začetku tega srednjeročnega obdobja. Najprej so morali že 1986 leta zgraditi nadomestni objekt na začetku ulice, dve leti kasneje pa so začeli z urejanjem tako imenovane prve faze, ko so zgradili 21 novih stanovanj in pridobili en lokal. Februarja lani so potem začeli z drugo fazo in izgradnjo 31 novih stanovanj ter dvema poslovnima prostoroma. Ta del, na levem delu v smeri proti vzhodu, je zdaj zgrajen. Na četrtkovem seštanku razširjenega koordinacijskega odbora so ugotovili, da izvajalec gradnje-SGP Gorenjc zaradi izredno zahtevne in poceni gradnje zasluži pohvalo.

V nadaljevanju pa so precej temeljito razpravljali o nadaljnji prenovi, ki se bo s tretjo fazo na desnem delu začela že spomladi. Po programu naj bi v tretji fazi zgradili objekte z 21 stanovanji in devetimi poslovnimi prostori v pritličju. Ob tem so še posebej poudarili, da mora biti poslovni del v tem stanovanjskem kompleksu skupaj s Cankarjevim naseljem skrbno opredeljen. Iztočnica poslovne opredelitve naj bo, da bo stari del mesta v prihodnje tisti živi, zaradi drobne ponudbe, del mesta, medtem ko bi morali v Prešernovi ulici težiti k opredelitvi, da "poslovnost" ne bo usmerjala (vabila) celo mesto in okolico k rednim nakupom. Ugotovili so, da je dosedanji izbor za oddajo poslovnih prostorov takšen, da dejavnosti kasneje ne bodo motile stanovalcev v ulici in sosednjem Cankarjevem naselju.

Poudarili pa so tudi, da v program tretje faze prenove in ureditve Prešernove ulice sodi tudi izgradnja trgovine za Cankarjevo naselje. Prenova pa se bo v prihodnjih letih nadaljevala še s četrto in peto fazo, ko naj bi v tem delu bilo zgrajenih skupaj do 180 stanovanj.

A. Žalar

Po vselitvi v stanovanja in spomladanski ureditvi okolice se bo prenova Prešernove ulice zdaj preselila na desno stran...

ureja ANDREJ ŽALAR

Telefonija tudi v krajevni skupnosti Besnica

Ena najtežjih nalog v zadnjih letih

Besnica, 18. januarja - Čeprav so gradnje telefonskih omrežij oziroma novih telefonskih priključkov v krajevnih skupnostih praviloma povsod najbolj zahtevne akcije, že bežen pregled lanskega in zadnjih nekaj let pokaže, da so le-te po krajevnih skupnostih na Gorenjskem tudi zelo pogoste. V torkovi številki Gorenjskega glasa smo na primer predstavili takšno akcijo v krajevni skupnosti Duplje. V kranjski občini pa bi jih v tem trenutku lahko našteli še nekaj: Stražišče, Bitnje, Šenčur, Visoko s krajevnima skupnostima Predvor in Bela ter Besnica. Povsod so to velike in zahtevne akcije, ki jih vodijo posebni gradbeni odbori. Tudi v krajevni skupnosti Besnica, kjer so v tem in minulem srednjeročnem obdobju oziroma v osemdesetih letih imeli kar nekaj velikih akcij, ki so jih vodstva skupaj s krajani tudi uresničila, danes ugotavljajo, da je sedanja telefonska akcija ena najtežjih nalog v zadnjih letih.

Janko Potočnik

Razširitev telefonskega omrežja in povečanje telefonskih priključkov je po letu 1972 v krajevni skupnosti Besnica zdaj druga takšna akcija. Takrat, pred skoraj 20 leti, so s podobno akcijo v precejšnji meri pokrili krajevno skupnost s telefoni. Danes ima telefon spet komaj vsako tretje gospodinjstvo, saj ima Besnica okrog 1500 krajanov oziroma okroglo 400 gospodinjstev v naseljih Spodnja in Zgornja Besnica, Zabukovje in Rakovica.

"Za telefonijo smo se v krajevni skupnosti odločili lani sredi leta. Že na samem začetku smo dobili 190 interesentov. Izračun je pokazal, da bo celotna akcija, ker bo potrebna tudi nova telefonska centrala, veljala najmanj 4200 nemških mark na priključek. Poleg nove centrale Iskra 2000 bo treba položiti oziroma zgraditi kar 30 kilometrov omrežja. Projekti so gotovi, pripravljamo pa lokacijsko dokumentacijo. Jeseni naj bi po pogodbi v zadružnem domu že imeli novo centralo, potem pa bi se začela dela na terenu. Računamo, da bi morda prve naročnike lahko začeli vključevati v drugi polovici prihodnjega leta, celotna akcija pa naj bi bila, takšen imamo cilj, končana do konca prihodnjega leta," pravi predsednik komisije za izgradnjo telefonije **Janko Potočnik.**

Nekaj let je trajala ureditev ceste od Besnice proti Kranju. Ostal je še odsek v Rakovici in nekaj del do železniškega podvoza na Gorenji Savi; prvotni projekt pa vključuje tudi odsek do Podblice...

Odločili so se, da bo prispevek vsakega naročnika znašal 2250 nemških mark. Za razliko računajo, da jih bo podprla širša skupnost preko natečaja in podobno. Sicer pa akcija poteka brez posebnih zapletov, tako pri zbiranju denarja kot na tehnično strokovnem področju, kjer jim pomaga Podjetje za PTT promet Kranj.

Janez Balanč

"Tokrat smo odločili za zelo velik zalogo ugotavlja tajnik krajevne skupnosti Janez Balanč, "vendar kljub jani do zdaj re vsak mesec pla jejo obroke, katere smo se govorili. Zato v komisiji, pri mer resnično računamo na širšo pomoč roma razumevanje, optimisti. Še vsako cijo, ki smo se je v krajevni skupnosti lo smo izpeljali in prepričani smo, da bomo di to."

Trenutno imajo na seznamu 195 bo čih telefonskih naročnikov. Interesenti še vedno lahko prijavijo do začetka hodnjega meseca. Po tem v komisiji ne gotavljajo več sedanje cene. Z novo tralo pa se kaže tudi možnost, da bi akcijo lahko vključili tudi v sosednji kr vni skupnosti Podblica.

Miha Suš

"Kljub zahtevnosti pa telefonija ni edina akcija v naši krajevni skupnosti," je med obiskom poudaril predsednik sveta krajevne skupnosti **Miha Sušnik. "Lani smo na primer položili vrhnjo plast asfalta v Zabukovje, obnovili oporni zid na pokopališču. Smo dokončanjem nekajletne akcije urejanj ste Besnica-Kranj. Zgrajen je bil prizid garaži za gasilce, ki so dobili traktor. veza je še vedno trgovina na Pešnici, kj bilo potrebno tudi novo igrišče. Potem š še avtobusna postajališča; skratka, del manjka. Vendar pa sem prepričan, da bomo tudi v prihodnje s skupnimi moč krajevni skupnosti in širšo pomočjo gli..."**

A. Ž

"Kriv" je Jože

Dvorana je bila začetek

Preddvor, januarja - Pravijo mu kar kulturni animator v krajevni skupnosti Preddvor. Pravzaprav ni dogodka, prireditve v kulturnem domu ali večje akcije v krajevni skupnosti, kjer ne bi tako ali drugače sodeloval Slavko Prezelj, ki je že od 1982. leta član sveta krajevne skupnosti Preddvor.

Začelo se je vse skupaj takrat, ko je Jože Zorman prevzel funkcijo predsednika v svetu krajevne skupnosti. Pravzaprav je Jože "kriv", pravi Slavko Prezelj, da nas je takoj na začetku prevzela nekakšna evforija. Ni bilo dneva, ko je prišel iz službe, da ne bi takoj po kosilu odšel k domu. Tako so potem obnavljali dvorano, dom, načrtovali in gradili vodovod na Možjanci, avtobusne čakalnice...

Slavko Prezelj

"Lahko rečem, da so se z Jožetom Zormanom začela plodna leta v naši krajevni skupnosti. Že takoj na začetku mi je dom z dvorano nekako priresel k srcu. Vesel sem, da me še danes družina razume, da mi kulturno dogajanje v kraju največ pomeni. Ko se je, škoda, razšel pevski zbor, sem nadomestilo našel v dramski skupini in v iskanju iz katerega je potem nastal natečaj za najboljši spis učencev šole Matije Valjavca o življenju in delu v kraju nekdaj in danes ter razmišljanjih, predstavah za jutri. Po šestih letih je natečaj dal pravo zakladnico prisrčnega otroškega pisanja. Iz nje bodo lahko črpali tudi zanamci...," je pred začetkom sobotne predstave dramske skupine iz Adergasa razmišljal **Slavko Prezelj.**

Bodoča režiserka **Nataša Roblek** je napovedala, da se bo sredi februarja predstavila tudi domača dramska skupina in sicer s komedijo Gosposka na kmetiji. Vsako leto, odkar imajo dvorano, se predstavijo; praviloma s komedijo. Ena je bila tudi Slavkova in sicer z naslovom Večer pod gorami, s predstavitvijo domačih sporočil od preje do vasovanja s folkloro. Literarno razmišljanje pa je še vedno Slavkova sprostitev. **"Morda bom uresničil nek daljni cilj, da napišem celo knjigo. Rad hodim v hribe, kjer še posebno začutim tisto notranjo sproščenost... Kaj bo jutri? Sem optimist, prepričan v kulturno poslanstvo in upam, da bomo še naprej imeli motor v krajevni skupnosti, kakršen je Jože..."**

A. Žalar

Razširjena seja skupščine KS

Kranj - V ponedeljek, ob 18. uri, bo v prostorih krajevne skupnosti Vodovodni stolp v Kranju razširjena seja skupščine krajevne skupnosti. Predsedsednik skupščine KS Marjan Prinčič predlaga za dnevni red razpravo o uresničevanju lanskega programa in o načrtih za letos. Na razširjeno sejo so vabljeni tudi predsedniki hišnih svetov v krajevni skupnosti, s katerimi naj bi se skupaj pogovorili tudi o pripravah na volitve.

A. Ž.

Letos kanalizacija in trgovina

Voglje, januarja - Voglje je ena tistih krajevnih skupnosti v Gorenjskem, kjer so pri uresničevanju programa za to srednje ročno obdobje s prispevkom in delom krajanov veliko naredili Zdaj imajo v načrtu kanalizacijo in trgovino.

"Pri zadnjih akcijah glede telefonije, izgradnje kabelsk televizije in vodovoda ter elektrifikacije smo še posebno tesn sodelovali s sosednjo krajevno skupnostjo Voklo," je lani me obiskom v krajevni skupnosti poudaril tajnik krajevne skup nosti Voglje, **Franc Rozman.** Pa tudi sicer s sosednjo kraj vno skupnostjo dobro sodelujejo.

Franc Rozman, tajnik krajevne skupnosti

Za letos pa imajo v programu pol nekaterih rednih vzdrževalnih in manjših akcij predvsem urejan kanalizacije in proti koncu leta tu prenovo trgovine. Kanalizacija, katero je projekte naročil Vodovo bo prav gotovo trd oreh in nabrž radi zahtevnosti programa za celo no območje v tem delu kranjske o čine in v enem samem zamahu tu neizvedljiva. Kar pa zadeva trgov no, pa v krajevni skupnosti upaj da bodo z delovno organizacijo vila morda našli skupni jezik. Sedanja trgovina v domu namreč ne le premajhna, marveč tudi nefunkcionalna.

Problem pa so tudi avtobusna postajališča. Pri tem pa prihodnje računajo med drugim tudi na večje razumevanje A petourovega Potniškega prometa kot do zdaj. Ta delovna o ganizacija na primer k asfaltiranju prostora pri domu, kjer redno parkirajo trije njihovi avtobusi, ni prispevala niti din ja...

A.

Kaže, da so v Alpetourovem Potniškem prometu s parkirn prostorom za avtobuse pri domu v Vogljah kar zadovoljni. krajevni skupnosti tudi zato v prihodnje pričakujejo boljše s delovanje...

V Gorenjski banki imajo 2.971 "negativnih" hranilnih knjižic

Večina ima manj kot 500 dinarjev dolga

Kranj, 18. januarja - Letni obračun obresti na hranilnih knjižicah te dni povzroča razburjenje, saj se je nekaterim dogodilo, da so med letom pripisane obresti porabili, ker jih na to pač nihče ni opozoril, zdaj pa so jih udarile negativne in na hranilni knjižici imajo minus. V Gorenjski banki pravijo, da bodo največjim dolžnikom, glede na to, kakšno imajo plačo oziroma pokojnino, omogočili dolg poravnati v treh mesecih, vztrajali bodo pa pri poračunu čeprav priznavajo, da gre za sistemsko napako.

V Gorenjski banki imajo ljudje približno 100 tisoč hranilnih knjižic, po letnem poračunu obresti ob koncu leta jim ima 2.971 negativno stanje, v skupnem znesku 1.372.000 dinarjev. Pri večini znaša manj kot 500 dinarjev, na 247 hranilnih knjižicah je večje od 500 dinarjev, na 218 hranilnih knjižicah pa je večje od 1.000 dinarjev.

"Negativnih" hranilnih knjižic je torej v Gorenjski banki bistveno manj kot v Gospodarski banki v Ljubljani, kjer je največji, saj se je v akcijo vključil časnik Dnevnik, ki je za obrambo varčevalcev najel odvetnika, kako uspešen bo, je seveda veliko vprašanje.

V Gorenjski banki pravijo, da se bodo v vsakih imetnikom "negativne" hranilne knjižice posebej dogovorili, postopek se bo seveda začel, ko se bo ta prvič oglasil v banki in opravil tudi potrebno denominacijo zneska na hranilni knjižici. V kolikor s plačo ali pokojnino dolga ne bo mogel poravnati oziroma bo za njegove denarne zmožnosti prevelik, se bodo dogovorili za obročno poravnavo dolga v treh mesecih.

Zakaj je do tega sploh prišlo? Dokler so v banki obresti obračunali letno, takšnih problemov ni bilo. Lani pa so jih v Gorenjski banki obračunali trikrat, najprej ob polletju in nato še dvakrat tromesečno, razlog je bila seveda visoka inflacija. Ob koncu junija, septembra in decembra so torej pripisali pozitivne obresti, zlasti koncem septembra so na nekaterih knjižicah zneski kar opazni, vendar pa nihče ni reagiral in protestiral, da so obresti nenavadno visoke, čemur so se čudili predvsem tisti, ki do denar hitro po prejemu plače ali pokojnine denar porabili. Do tega je prišlo, ker so v banki plače in pokojnine avtomatično vpisane na izplačilni dan, čeprav to v knjižici še ni zabeleženo. Tako hitro pa niso bili vpisani vsi dvigi gotovine, zlasti ne tisti na poštah, v drugih bankah in krajih itd. Vknjižbe so vsaj v nekaterih primerih dolgo potovale v matično banko, tam pa so nato seveda vključno vpisali z dnem dviga. Tako je prišlo do navideznih obresti, ki so jih banke seveda ljudem izplačale, zdaj ob koncu leta, pa so udarile negativne obresti in razlika je na nekaterih hranilnih knjižicah tudi pozitivna.

V Gorenjski banki pravijo, da gre za sistemsko napako, vendar vztrajajo pri poračunih. Seveda jim ne moremo operekati poštenost poračunov, vendar pa ostaja grenak priokus, saj večina imetnikov hranilnih knjižic verjetno ni vedela, kaj se jim lahko pripeti koncem leta, ker jih banka na to ni opozorila. Obresti lani sami tako ali tako niso znali izračunati, v visoki inflaciji pa tudi občutka za denar ni bilo pravega, sploh pa se običajno nihče ne razburja, če nekaj dobi, jezimo se takrat, ko nam kaj vzamejo.

M. Volčjak

Pocenitve kruha, moke, olja in sladkorja

Ni razloga za vračunavanje inflacije

Ljubljana, 15. januarja - Po napovedi republiškega komiteja za tržišče in splošne gospodarska zadeve (dani na ponedeljkovi novinarski konferenci) je večina pekarn v Sloveniji v torek pocenila kruh za 15 odstotkov, tem pocenitvam pa naj bi v teh dneh (najkasneje do konca tedna) sledile tudi pocenitve olja za 12 odstotkov ter sladkorja in moke za 15 odstotkov. Kot je dejal predsednik komiteja Alojz Klemenčič, so pocenitve možne zato, ker po novem letu ni več razloga, da bi proizvajalci zaradi inflacije vračunavali v prodajno ceno tudi obresti (decembra so bile obresti na vloženi kapital ob enomesečnem zaostanku plačila 44-odstotne, januarja pa le še 2-odstotne) in ker je komite spodbudil pocenitve z večjimi količinami iz republiških in zveznih blagovnih rezerv.

Republiški komite za tržišče in splošne gospodarske zadeve je na sestanku s predstavniki največjih slovenskih pekarn in mlinov z izračuni dokazal, da peki lahko pocenijo kruh za najmanj 15 odstotkov in da enak "zalogaj" zmorejo tudi mlinsko-predelovalne organizacije. Čeprav so ponekod rezerve še precej večje in bi bilo mogoče poceniti kruh in moko tudi za več kot le za "priporočene odstotke", je večina pekarn le upoštevala priporočilo republiškega komiteja in v torek pocenila kruh za 15 odstotkov, v teh dneh pa naj bi se (se je) za toliko pocenila tudi moka (za potrebe pekarn in v trgovinah).

Drugačne so razmere pri olju in sladkorju. Ker so vojvodinski dobavitelji surovin za proizvodnjo olja celo dvignili cene, so republiške rezerve pripravljene zagotavljati oljarjem surovine najmanj dva meseca. Če dobavitelji iz Srbije tudi v tem času ne bodo znižali cen, se bodo v Sloveniji odločili za uvoz. Podobno je pri sladkorju: prizvajalci si bodo najprej pomagali z republiškimi blagovnimi rezervami, nato pa z uvozom.

Ker je Slovenija za "zbijanje" cen dobila iz zveznih blagovnih rezerv le 400 ton olja in 670 ton sladkorja, bi količine, ki bi zadoščale le za nekaj dni, povzročile na trgu podobno zmedo, kakršna je bila avgusta lani ob prodaji olja in sladkorja iz zveznih blagovnih rezerv. Da bi se izognili ponovnemu in še hujšemu nezadovoljstvu trgovcev in kupcev, so se v republiškem komiteju odločili, da dajo na trg še večje količine iz republiških rezerv (10.000 ton sladkorja po znižani ceni).

Ker so količine olja in sladkorja iz zveznih blagovnih rezerv le simbolične, so se v Sloveniji tudi dogovorili, da z njimi ne bodo razburjali kupcev v trgovinah, ampak da jih bodo razdelili bolnicam, zavodom za usposabljanje mladine, domovom za ostarele in vzgojnovarstvenim domovom. Omenjene ustanove se bodo lahko oskrbele s količinami, ki zadoščajo njihovi približno dvomesečni porabi, po ceni, ki je za 35 odstotkov nižja od drobnoprodajne ter z dvomesečnim odlogom plačila.

C. Zaplotnik

Posvet o problemih kranjskogorske turistične infrastrukture

Združiti denar za snežne topove in žičnice

Kranjska gora, 18. januarja - Bogomila Mitič, predsednica komiteja za turizem in gostinstvo je sklicala posvet o problemih razvoja kranjskogorskega turizma. Umetnega snega je odločno premalo. Takoj poiskati vire financiranja za nakup snežnih topov in zasnežitev smučišč pod Vitrancem.

Na predlog predsednice republiškega komiteja za turizem in gostinstvo Bogomile Mitič je bil minulo sredo v Kranjski gori posvet o problemih in načrtovanju izgradnje turistične infrastrukture v kraju. Za Kranjsko goro več ali manj velja, da nekaterih problemov nikakor ne zna ali noče razrešiti, saj smo bili po dveh letih priča domala identičnim težavam kot pred dvema letoma na podobnem posvetu.

Najbolj pomembni so v teh suhih in za turistično gospodarstvo katastrofalnih zimah žičničarji. Kranjskogorski žičničarji so zasnežili z umetnim snegom pobočje ob dveh manjših vlečnicah za Larixom in podkorenški poligon, kaj več pa zaradi različnih vzrokov niso mogli. Že pred časom so v skladu z investicijskim programom pripravili sporazum o združevanju sredstev in turističnemu gospodarstvu ponudili bodisi vlaganje nepovratnih sredstev bodisi kreditiranje razširitve umetnega zasneževanja in postavitve nove trosedežnice Dolenčev Rut. Odziv je bil pičel: Le Kompas, Emona Globtour, Lek in Petrol so bili pripravljeni kreditirati. Sami so lahko postavili le vlečnico Rožle in v dneh, ko so bili ustrezni pogoji, s topovi zasneževali smučišča. Za Larixom pa lahko delata samo dva snežna topova, kajti vodo v omejenih količinah - da ostane tudi za hotele - črpajo iz vodnega rezervoarja nad Alpino. Razen tega, da sneg s kamioni vozijo s Podkorena, bosta dva topova delala še naprej in bosta predvidoma zasnežila še 8 hektarov smučišč.

Na posvetu so dali prednost umetnemu zasneževanju pred investicijo v trosedežnico. Možni viri financiranja so v sovlaganju, v razvojnem dinarju in ugodnem italijanskem kreditu, ne nazadnje pa tudi v turistični taksi in prispevku vseh, ki v Kranjski gori od turizma živijo. Res je, da je turistična taksa plačilo gosta za storitve, ki jih drugače ni mogoče poračunati, res pa je tudi, da bi ob takih težavah morala postati pomemben vir financiranja turistične infrastrukture. Hotelirji razpolagajo z minimalno akumulacijo ali, kot pravijo, največji kranjskogorski hoteli je ne bodo imeli niti 10 odstotkov turistične takse.

V drugi fazi umetnega zasneževanja žičničarji namreč predvidevajo zasnežitev novih 16 hektarov smučišč, Podlesa in Preseke, kar bi veljalo 7 milijonov dinarjev, vodo pa bi napeljali iz Pišnice. Projekt za trosedežnico, v vrednosti 21 milijonov dinarjev, imajo pripravljen in če bi hitro dobili sredstva pod ugodnimi pogoji, je lahko postavljena že do prihodnje zime.

Zdaj so hoteli v Kranjski gori zasedeni, vendar zahtevnejše goste agencije vozijo z avtobusi na avstrijska smučišča. Snega je kljub vsemu premalo in samo zato Kranjska gora dnevno izgubi vsaj 70.000 avstrijskih šilingov. Agencije opozarjajo, da tujih gostov naslednje leto ne bo, če ne bo na voljo dovolj zasneženih pobočij pod Vitrancem.

Hotelskim gostom seveda ni ljubo, da smučajo v taki gneči, vendar je resnega razmisleka vreden predlog, da bi za domače, počitniške smučarje, smučišče zaprli. Žičničarji se tega upravičeno branijo, kajti številni so kupili vozovnice že v predprodaji.

Na posvetu smo večkrat slišali pripombe, da v sosednjih alpskih deželah vendarle zmorejo z umetnim zasneževanjem veliko več kot pri nas. Res je, a imajo tudi povsem drugačne sistemske rešitve in izdatno več denarja. Ob lanski zimski katastrofi so dobili ugodne obresti, nove kredite, odpisali so jim dolgove... V Kranjski gori ali kje drugje pri nas se kaj takega v takem obsegu zanesljivo ne bo zgodilo, zato sta ves up in nada za nadaljnji razvoj kranjskogorskega turizma odvisna od uresničevanja sklepa s posveta: Globtour, Putnik, Generalturist, Gorenjka, Kompas, Lek, Petrol, Avtocomerce, zasebniki, počitniški domovi, trgovina in drugi morajo takoj poiskati najbolj ustrezne oblike sodelovanja in združevanja denarja za uspešen razvoj žičničarske infrastrukture v Kranjski gori in vsej zgornjesavski dolini.

D. Sedej

Znanje

Tudi s tem, kakšen pomen bo imelo znanje, bomo lahko ocenjevali uresničevanje gospodarske reforme.

Antiintelektualizmu, ki je bil od vseh povojnih let nemara najmočnejši, zanesljivo pa najbolj boleč v svinčenih sedemdesetih letih, se s porajanjem večstrankarskega političnega sistema in z uvajanjem tržnega gospodarstva iztekajo časi. Prav nič ni slučajno, da imajo naše nove politične stranke veliko intelektualcev, ne zgolj filozofov, sociologov in drugih družboslovcev, temveč tudi inženirjev različnih tehniških strok.

S konkurenco, politično in ekonomsko, postane odločilni dejavnik znanje, kar je navsezadnje razviti svet že praktično dokazal. Kako v povojih je še pri nas konkurenca, pa si spet lahko pojasnimo s porajajočo zavestjo, da nam znanja primanjkuje, dlje od tega pa še nismo. Mnogim se je morda zdel nasvet Iva Jakovljevića v zagrebreškem Vjesniku, ki je med desetimi možnostmi za nalaganje denarja na prvo mesto postavil vlaganje v znanje, za lase privlečen, vendar priznajte, dvomi vas obhajajo zaradi dosedanjih izkušenj in preprosto ne verjamete, da se bodo razmere nagnile v prid znanja in sposobnih, da moč združena s primitivizmom ne bo več formula uspeha.

Dolgoletno čaščenje pripadnosti namesto sposobnosti nam je seveda vsem skupaj dodobra zlezlo pod kožo; ponekod so se bolj, drugod manj, uspeli tega vsaj malce otresti. Dandanes lahko najdete podjetje, v katerem se vrhovi upirajo prodoru sposobnih in uporabljajo najrazličnejše prijeme, da se obdržijo pri krmilu, celo oblast in z njo čast sta jim bolj pomembna kot denar. Najdete lahko tudi takšne, kjer se voditelji ne boje sposobnih, tudi sposobnejših od sebe ne, temveč jih zbirajo ob sebi in znanje postaja njihova prednost. Vselej pa tudi takšnim ne uspe in njihove zahteve po znanju tako razburkajo ljudi, da direktor »odleti.«

Kakor znanja ljudem ni moč vzeti, tako ga jim tudi ni moč vsiliti; k pridobivanju znanja jih lahko privede le pravi motiv, razviti svet pa je dokazal, da ljudi najbolje motivira zdrava, resnična konkurenca. Pravo merilo za uspehe gospodarske reforme zategadelj ne bodo odkupljene devize, temveč pomen in vrednotenje znanja.

M. Volčjak

V DELOVNI HALJI

Merila za presežke delavcev

Problematika zaposlovanja prihaja v središče pozornosti, saj brezposelnost tudi na Gorenjskem narašča, v Kranju ocenjejo, da se lahko letos povzpne celo na 6 odstotkov, v kar pa morebini stečaji podjetij niso všteti. Vse bolj aktualni so tudi presežki delavcev, ki so jih doslej razreševali v glavnem tako, da so zaposlitvena vrata zaprli in odhodov niso nadomeščali. V nedogled pa tako seveda ni šlo, zlasti tam ne, kjer se bodo gospodarske razmere zaostrile. Novi republiški zakon o delovnih razmerjih naj bi odgovoril tudi na vprašanje, kako ravnati s presežki delavcev. V kranjski Savi pa so že pripravili merila, po katerih naj bi sestavljali poimenske sezname presežkov delavcev. Osnova za ugotavljanje kadrovskih presežkov bo sklep delavskega sveta podjetja o zmanjšanju števila zaposlenih oziroma o ukinitvi določenega dela proizvodnje oziroma poslovnega procesa. V slednjem primeru bodo presežek delavci, ki so delali na tem področju. V primeru, da bo potrebno le zmanjšati število delavcev na določenem področju, pa jih bodo ocenili s posebnimi merili. Določili so jih šest, 35 odstotni delež bo imela delovna uspešnost, 25 odstotnega izobrazba, po 10 odstotnega pa delovna doba, zdravstena sposobnost, dohodek na družinskega člana in starost.

IZ GOSPODARSKEGA SVETA

Celjski sejem Ideja 90

Celjski sejmarji se s sodelovanjem Zveze obrtnih združenj Slovenije že pripravljajo na sejem "Ideja 90", ki bo potekal od 10. do 13. aprila, namenjen pa bo inovacijm, patentom, izumom in tehničnim izboljšavam, vključili bodo računalniško programsko opremo in propagandna oziroma poslovna darila. Sejem je torej izrazito poslovnega značaja, poleg domačih pa žele predstaviti tudi ideje in inovativne dosežke dežel skupnosti Alpe-Jadran.

Klirinški presežek dvakrat večji od konvertibilnega

Gorenjsko gospodarstvo je v enajstih mesecih lanskega leta po podatkih Narodne banke Slovenije izvozilo za 1.756,48 milijard dinarjev blaga, od tega 82 odstotkov na konvertibilno območje. V primerjavi z enakim razdobjem leta poprej je bil celotni izvoz gorenjskega gospodarstva večji za 9,9 odstotkov (slovenskega za 14 odstotkov), od tega konvertibilni za 12 odstotkov (v Sloveniji za 15,4 odstotke), klirinški pa za 1,4 odstotke (v Sloveniji za 6,6 odstotkov). Celotni uvoz je bil z izvozom pokrit 117,1 odstotno (v Sloveniji 106,6 odstotno), konvertibilni 105,6 odstotno (v Sloveniji 117,1 odstotno) in klirinški 234,8 odstotno (v Sloveniji 100,9 odstotno). Gorenjsko gospodarstvo je tako v enajstih mesecih lanskega leta ustvarilo za 59,75 milijonov dolarjev presežka v blagovni menjavi s tujino, od tega 17,79 milijonov dolarjev na konvertibilnem in 41,96 milijonov dolarjev na klirinškem trgu. V celotnem uvozu gorenjskega gospodarstva je imel izdelavni material 90,7 odstotni delež, oprema pa 7,6 odstotnega.

PREJELI SMO

PREDSEDSTVU SR SLOVENIJE

Spoštovani gospod Janez Stanovnik, predsednik!

Ideja o svetovnem slovenskem kongresu, prebrana 2. junija 1988 na 1. sklicu zbora slovenskih kulturnih delavcev v Cankarjevem domu v Ljubljani, živi med Slovenci v domovini in tujini, letos pa je dobila konkretnejše oblike. Tako je bil jeseni, na letošnjih srečanjih v Dragi, ustanovljen prvi iniciativni odbor za organizacijo prvega zasedanja ***Svetovnega slovenskega kongresa,*** *zdaj pa podoben odbor deluje tudi v Sloveniji in sicer v Ljubljani. Iniciativni odbori se ustanavljajo tudi po svetu.*

Svetovni slovenski kongres *bo stalna, neodvisna nadstrankarska institucija, ki bo povezovala Slovence, kjer koli ti žive. Ideja je nastala iz ogroženosti Slovencev doma in po svetu, in iz zavesti te ogroženosti.*

Slovenci smo ogroženi na več načinov:

1. Zaradi transnacionalnega tehnološkega razvoja kot številčno majhen narod težko ohranjamo svojo identiteto;

2. Zaradi vse večje ekonomske in predvsem politične krize v Sloveniji in Jugoslaviji, ki je posledica desetletja trajajoče nedemokratičnosti sistema, kar se danes kaže v obnovljenih tendencah po prevladi centralističnih in unitarističnih sil v tej državi;

3. Zaradi premajhne skrbi oblasti SRS in diplomacije SFRJ se jezikovno utapljajo Slovenci v Italiji, na Koroškem, na obmejni avstrijski Štajerski in v Porabju;

4. zaradi asimilacijskih procesov, katerim se vse težje opira še zlasti drugi in tretji rod Slovencev, tako da usiha dobrega pol milijona rojakov po vsem svetu.

Svetovni slovenski kongres *bo povezoval vse dele slovenskega občestva v* ***skupnost,*** *katere temelj bo skrb za narodno ohranitev, medsebojno pomoč, internacionalizacijo slovenskega vprašanja in mednarodno uveljavitev ter priznanje Slovencev. Za Slovence ne vidimo druge možnosti za ohranitev kakor to, da se* ***spravimo*** *med seboj in trdneje povežemo s svetom.*

Prvo ustanovno zasedanje ***Svetovnega slovenskega kongrsa*** *bo prihodnje leto. Mesto prvega svetovnega slovenskega kongresa še ni določeno. Iniciativni odbor za Slovenijo — in še mnogi Slovenci po svetu — predlagamo, da bi bilo mesto prvega zasedanja* ***Kongresa*** *Ljubljana. Pri nekaterih Slovencih v tujini pa obstaja tako močno nezaupanje v legalno slovensko oblast, da se zavzemajo za to, da bi bilo prvo zasedanje* ***Kongresa*** *nekje v tujini, češ da udeležencem na njem ni oziroma ne bi bila zagotovljena osebna varnost.*

Iniciativni odbor za Slovenijo ne pristaja na takšno ***vnaprejšnjo*** *predpostavko in se zavzema za organizacijo prvega zasedanja* ***kongresa*** *v domovini. V nasprotnem primeru bi namreč a priori pristajali na to, da Slovenci zaradi tega, ker nimamo demokratičnega političnega sistema, tudi domovine nimamo.*

Za organizacijo prvega zasedanja ***Kongresa*** *v Ljubljani torej potrebujemo javno zagotovilo slovenskih oblasti, da bodo udeleženci tega zasedanja varni pred kakršnim koli osebnim preganjanjem ali diskriminiranjem. Govori se o nekakšnem spisu vojnih zločincev, zato zahtevamo, da ta spisek vojnih zločincev, z območja Slovenije, če obstaja, slovenske oblasti objavijo, kar terja normalno delovanje pravne države. Priznavamo seveda le mednarodni kriterij, torej imamo za zločince tiste, ki so mednarodno registrirani pri Komisiji OZN za vojne zločince.*

Obračamo se na naslov in na Vas, spoštovani gospod predsednik, da v okviru svojih pristojnosti v imenu države Slovenije zagotovite javno razglasitev svobodnega prihoda udeležencem prvega zasedanja ***Kongresa,*** *njihovega varnega bivanja in neoviranega odhoda, v skladu s Helsinško listino. V Nasprotnem primeru bo, žal, obveljala kot resnična hipoteza, da Slovenci nimamo skupne* ***domovine,*** *in se bo prvo zasedanje* ***Svetovnega slovenskega kongresa*** *moralo odvijati v tujini. To bi bila kaj žalostna slika naše nacionalne civilizacijske zrelosti in državne suverenosti.*

Prosimo Vas za odgovor najkasneje do 15. februarja 1990, kajti pozitivno rešitev vprašanja svobodnega prihoda sodelavcev potrebujemo ne le za samo prvo zasedanje ***kongresa,*** *ampak tudi za pripravljalne sestanke. Prosimo, da nas razumete, da bomo morali — če v tem času odgovora-zagotovila ne bomo dobili — razumeti molk kot negativni odgovor, ker nas čas že priganja.*

S tem pismom bomo seznanili tudi javnost.

V pričakovanju Vašega pozitivnega odgovora Vas pozdravljamo!

Svetovni slovenski kongres,
Iniciativni odbor za Slovenijo
Predsednik: Vlado Habjan

BREZSRČNEMU LASTNIKU PSA ČUVAJA

V teh mrzlih dneh sem imela opravek na Gorenjskem blizu Kranja. Naključje je naneslo, da sem v vasi zagledala psa čuvaja v silno slabih razmerah; hiša lastnika pa je bila razkošna enostanovanjska vila. Po tem izgledu gospodarju ni ničesar manjkalo v toplem stanovanju. Pes čuvaj pred hišo pa je drgetal od mraza ter se stiskal k hišnemu zidu. Priklenjen je na en meter kratko verigo, brez pasje utice (zavetja), nikjer sledi o posodi s hrano in vodo. Pes ima vnete oči od mraza in skozi kratko dlako kaže rebra. Žalostna slika lastnika tako lepe hiše. Tako je ta nemi stvor, ki ni bil sposoben niti lajanja, noč in dan izpostavljen mrazu. Noči pa so zlasti na Gorenjskem presneto strupeno mrzle... Kaj torej storiti?

Stopila sem do lastnika in ga s prijazno besedo opozorila na njegov nehuman odnos so premraženega psa. Na žalost pa je gospodar reagiral silno surovo in vpil, da je žival njegova last in da z njo lahko počne, kar hoče; »Če bo crknil, bom pa drugega dobil,« mi je zabrusil. Jaz se s tako razlago ne morem strinjati, zato želim preko časopisa povedati njemu kakor tudi vsem tistim, ki zadržujejo pse čuvaje v neprimernih razmerah, naslednje:

Žival *občuti bolečino, lakoto, žejo, temperaturne spremembe in strah prav tako kot človek. Narava nam je dala žival v pomoč, ne pa da jo zlorabljamo, mučimo, opuščamo njih oskrbo itd. Zato naj bi bil pri vsaki domačiji vsaj en član družine zadolžen za oskrbo psa. Najprimerneje bi bilo, da bi zanj skrbele domača gospodinja, če že drugi člani družine do živali nimajo čuta ali časa. Če že ne prej, vsaj zvečer, preden družina zleze pod toplo odejo, naj poskrbi za psa, da bo imel toplo zavetje in najmanj enkrat na dan dovolj tople, zdrave hrane in pitno vodo. Pasja uta, polna špranj ni primerna za psa, ki prav tako kot človek dobi revmatična obolenja.*

Na lep in human odnos bi morala opozarjati šola oz. pedagogi zlasti med poukom biologije.

Končno pa je mučenje živali kaznivo (z denarno in zaporno kaznijo) po Zakonu o prekrških zoper javni red in mir (Uradni list št. 16, od 26. 4. 1974, čl. 11 točka 7), na kar želim opozoriti brezčutne lastnike živali.

Lea Eva Müller
Ljubljana, Titova 23.

SE PRIPOROČA MLIN

V PREDOSLJAH JOŽE DOLHAR

NAROČJE SANJ LJUDJE RADI BEREJO

Oktobra, leta 1988 je izšla knjiga NAROČJE SANJ, ki jo ima marsikateri slovenski dom, šola ali knjižnica. Knjigo so ljudje lepo sprejeli, še posebej po oceni, ki jo je dal o njej akademik dr. Anton Trstenjak: »Naročje sanj je lepo. Blagor tistemu, ki jih tako doživlja in se vanj izroča. Nekaj sanj v tem kratkem času in prostoru vedno potrebujemo. Hvala vam zanje!« Knjiga je med ljudmi našla svoje mesto in povedala kar je hotela: »V težkih časih si poiščemo sanje. Med njimi živimo, uspevamo. Realnost je pretrda za preživetje.« Knjiga se bere večkrat in šele po večkratnem branju vidimo, da nas sprošča, nam hoče podariti košček razvedrila. To je njen namen. Drobna knjižica, ki nam veliko daje. Dr. Tone Pretnar je takole dejal o njej: »Menim, da je Naročje sanj prijazna knjiga. Pisana je tako, da je hkrati zabavna in prijetna. Junakom svojih del pisateljica natančno prisluhne s tehtnim, tankočutnim opisovanjem življenja.« Knjiga je bila v kratkem času razprodana, kar potrjuje njeno vrednost in priljubljenost.

ODMEVI

OHRANITI GORSKO NARAVO

V Gorenjskem glasu, ki je izšel 26. 12. 1989, sem prebrala prispevek z naslovom »Ohraniti gorsko naravo«, ki je bil objavljen v rubriki »Na sončni strani Alp«.

Kot navdušena planinka se seveda zavzemam za čisto in neonesnaženo naravo nasploh, ne samo v gorah. Težko bi pri nas še našli kakšen košček zemlje, ki bi bil zares neokrnjen.

Pa naj navedem še drugo plat medalje. V poletni sezoni sem delala v Triglavskem domu na Kredarici. Imeli smo tudi obisk sanitarnega inšpektorja, ki je ugotovil nekaj manjših nepravilnosti, hujših kršitev pa ni bilo.

Od uprave doma pa več zahteva Triglavski narodni park. Zahteva, da bi se posteljnina prala v dolini. Prevoz takšne količine rjuh pa bi bil možen le s helikopterjem. Uprava Triglavskega narodnega parka pa je proti poletom helikopterja v ožje območje parka. Res je, da hrano in pijačo trikrat na teden pripeljejo s konji in gredo nazaj prazni. Takrat bi morda lahko naložili posteljnino. Kaj pa nazaj?

Ob tem lahko pripomnim še to, da so k nam že večkrat prišli tuji lovci in da jim je bil omogočen lov s helikopterjem, če so le imeli dovolj denarja, seveda.

Uprava TNP obtožuje Dom na Kredarici, da uničuje Triglavski ledenik. Ledenik je resda vse manjši, vendar ne zaradi koče. Ob koncu ledenika so nastavljene cevi, v katere se steka voda in gre nadalje preko črpalke v rezervoar in nato v kočo. Nikakor pa ne drži, da se za potrebe koče led tolče in razbija. Uporablja se le voda, ki se je na ledeniku naravno stopila.

Po podatkih, ki jih daje uprava TNP in ki sem jih prebrala v oktobrski številki Planinskega vestnika, odpadna voda pronica skozi razpoke v skalah in napaja Sedmera triglavska jezera. Tudi to ne drži, kajti na Kredarici je zgrajena triprekatna betonska greznica z dnom, ki jo je potrebno prazniti na vsakih 10 let. Zelo redki so ljudje, ki natančno vedo, kje ta greznica sploh je, saj je tako dobro skrita, da se je nič ne vidi.

Pojavljajo se tudi predlogi, da bi v kočah imeli ločene prostore za kadilce in nekadilce. Vse lepo in prav, saj sem tudi sama nekadilka in me gost cigaretni dim zelo moti. Je pa to težko izpeljati. Primer: vreme je slabo in zato je malo ljudi. Od teh jih nekaj kadi, nekaj pa ne. Mraz je in zato je treba jedilnico ogrevati. Ali naj se kuri v dveh prostorih, ko pa je kurjava tako draga? Pa tudi uprava TNP je proti kurjenju v kočah. Če bi kajenje enostavno prepovedali, se tega prav gotovo ne bi vsi držali in veliko bi jih kadilo v sobah, kar se sedaj redko dogaja. Pojavljajo se še mnogi drugi problemi, kot so: kam z odpadki, pridobivanje električne energije, točenje alkoholnih pijač, vzdrževanje markiranih poti...

Potrebno je uskladiti želje in mnenja vseh. Vsi smo za čisto okolje in tudi za čistočo in urejenost planinskih postojank. Brez vode, gretja in elektrike v kočah pa bi se praktično vrnili v prejšnje stoletje.

Tega pa si tudi ne želimo, kajne?

Lepo vas pozdravljam in se opravičujem zaradi napak

Silva Miklavčič

VEZENJE
OLGA BREZAR
BRITOF 112/a, Kranj tel.: 064/36-092

KMETIJA ODPRTIH VRAT
JERNEJ VODNIK
64223 Poljane
Gorenja Žetina 11
☎ (064) 65-174

BORUT KOS

PAKISTAN V ČASU SPREMEMB IN UPANJA

Nameraval sem "skočiti" na kratek obisk do afganistanskih vasi, kar je bilo pred leti lažje, sedaj pa je na poteh, ki vodijo iz Peshawarja, poostrena kontrola, kar je bil eden izmed razlogov, da tega nisem storil. Tudi sedaj je mogoče ilegalno priti v Afganistan, toda noga me je še vedno bolela in nisem hotel tvegati dolge hoje med hribi do gverilcev, čeprav sem imel to možnost, ker sem srečal ljudi, s katerimi bi lahko brez večjih težav prispel v to izolirano državo. Tako sem se moral zadovoljiti le s pogovori z begunci v mestu, ki so mi povedali nekaj več o razmerah v Afganistanu in o brutalnem ravnanju sovjetskih vojakov z domačini.

DARRA — TOVARNA OROŽJA

Med potepanjem po mestu sva spoznala nekega domačina, ki je več let delal v Nemčiji in ima precej prijateljev v Jugoslaviji ter je bil tako navdušen, da je naletel na Jugoslovana, da sva ga morala kar nekajkrat obiskati na domu. Obljubil nama je, da naju s kombijem odpelje v Darro — vasico na plemenskem področju.

Zgodaj zjutraj naju je skupaj z nekim sorodnikom, ki ima prijatelje v Darri, odpeljal v to svetovno znano vasico, ki leži v soteski med visokimi hribi in že ime Darra pomeni »med dvema hriboma«. Ko smo se vozili skozi vas, so bile videti vse trgovine zaprte in na ulici je bilo tako tiho, da sva mislila, da nismo na pravem kraju. Toda kar naenkrat se je v bližini zaslišal rafal in naju »predramil«, kmalu zatem pa smo prispeli na ulico, kjer so prodajali le orožje — ničesar drugega. Vedel sem, da je Darra ena največjih orožarn za izdelavo manjšega orožja, toda kaj takega nisem pričakoval. Ko smo se ustavili pred prodajalo revolverjev, ki je last znanca najinega sopotnika, sva mislila, da se nahajava na »Divjem zahodu«. Vsakih nekaj minut je tišino pretrgal strel iz puške ali cel rafal, kajti orožje so preiskušali kar v vasici. Čim smo izstopili iz kombija, je do nas prišel vaški policaj, in če ne bi bila v spremstvu, ki morala takoj zapustiti vas.

Sorodnik najinega znanca nam je takoj priskrbel vodiča in odpravili smo se nekoliko proč od ceste, v prostore, kjer izdelujejo orožje. To so majhne sobe, kjer izdelujejo imitacije orožja iz vsega sveta ter tudi posebne izdelke, ki nosijo napis »Made in Darra«. V Peshawarju so mi nekateri trdili, da so to slabe imitacije, toda ko sem dobil v roke original in njihov izdelek, sploh nisem opazil razlike. Videti je bilo, da so ponosni, če se tujci zanimajo za njihovo orožje in v roke so mi potiskali kitajske puške na 5 nabojev, kalašnike, italijansko, ameriško in angleško orožje ter obvezno njihove izdelke, ki sem jih moral neprestano hvaliti. Poleg lahkega orožja smo na nekem dvorišču naleteli na delavnice minometov, protiletalskih in protitankovskih topov ter podobno. Na drugem dvorišču izdelujejo vse vrste nabojev in granat. S pomočjo vodiča, ki nama je prevajal, so nama pokazali celoten postopek izdelave. Kljub ogromni količini orožja je le malo delavnic avtomatiziranih. Cevi za puške in revolverje dolbejo s preciznimi svedri kar ročno, na enak način pa izdelujejo tudi vse ostale dele orožja. Videti je, da so dvorišča razdeljena glede na vrste polizdelka. Na enem od njih sva videla le delavnice za izdelavo lesenih delov. Kjer se je dalo, sva fotografirala, kajti v delavnicah je precej temno, poleg tega pa sva vedno morala prositi za dovoljenje.

Po ogledu delavnic smo se napotili po glavni cesti, kjer stojijo orožarne druga ob drugi. Skoraj nisem mogel verjeti, kaj vse prodajajo. Najbolj zanimivi za tujca so samokresi v obliki svinčnika, ki jih lahko kupiš za 5 USD in so pravzaprav le spominek, toda iz neposredne bližine lahko ubiješ človeka. V roke so mi potiskali sprehajalno palico in začuđeno sem gledal, kaj to pomeni. Šele ko sem snel plastični ovoj, sem ugotovil, da je to puška. Vse, kar je bilo videti v prodajalnah, si lahko kupiš. Večina ljudi v Pashawarju in okolici sima doma najmanj eno puško iz Darre, zato ni čudno, da je v vaseh po vsem Pakistanu precej oboroženih spopadov. Vojaška kontrola pri vstopu v mesto je bolj simbolična, in če želiš, lahko od tukaj pripelješ celo top. Mislil sem, da je večina orožja namenjena afganistanskim gverilcem, vendar so mi povedali, da ga le-ti raje zaplenijo sovjetskih vojakom, zato pa ga toliko več prodajo v Pakistanu in ljudem v plemenskih področjih. Trgovina z orožjem je legalizirana po vsej državi in tudi v manjših mestih, celo v Karachiju sem naletel na prodajalne pušk iz Darre.

KRVNO MAŠČEVANJE

Iz Peshawarja sva se odpravila na enodnevni izlet v Charsado, ker naj bi bili budistični arheološki ostanki, vendar nama je neki profesor arheologije povedal, da so se v teh predelih ljudje naselili in nama je raje pokazal pokopališča. Po njegovem zatrjevanju je to eno največjih pokopališč na svetu, saj se razteza na več kilometrih ter ga prekinjajo le majhne vasice. Vsi grobovi so na prvi pogled enaki: preprosti, strehasti kupo kamenja, brez kakršnegakoli napisa. Ljudje namreč mislijo, da ni pomembno, kaj se dogaja z razpadajočim truplom, ker po njihovi veri duša pripada Alahu.

Šele pogled iz neposredne bližine ti razkrije razliko med moškim in ženskim grobom. Na vsaki strani groba pokončno stoji majhen ploščat kamen, če sta ploskvi obrnjeni ena proti drugi, je to znak za moški grob, če pa je en kamen obrnjen pravokotno proti drugemu, je to ženski grob.

Da je to pokopališče tako veliko, sta pomembni dve stvari: prva je ta, da večina ljudi, ki živi v Peshawarju in okolici, izvira iz teh krajev ter jih zato tudi tu pokopljejo. Druga, ki je skoraj neverjetna, pa je, da so tukaj pokopane cele družine, žrtve krvavega maščevanja. V tem delu je še dandanes živa takšna oblika maščevanja in slišala sva pregovor, ki pravi, da je krvno maščevanje po 100 letih še vedno zelo živo. Nekatere vasi v okolici so popolnoma zapuščene, ker so se prebivalci med seboj pobili. Ljudje so izredno vročekrvni in za prepir je dovolj že majhna iskra, takoj sta si dve družini v laseh. Ker živi večina sorodnikov v isti vasi, pride tako do prave vojne, v katero se vključujejo tudi ostale družine, ki so mogoče le v prijateljskih odnosih z eno ali drugo. Vlada poskuša z ostrimi kaznimi preprečiti to tradicijo, vendar ji ne uspe. Če policija hitro ukrepa in zapre morilca, to ne pomeni, da je spora konec. Družinske reči so namreč tako trdne, da naprimer celo sin zaprtega ali umorjenega očeta čaka, da odraste in se maščuje; v večini primerov pa to stori že prej kdo izmed sorodnikov, če je sin že premlad. Z različnimi ljudmi sem se pogovarjal, kako preprečiti krvno maščevanje, vandar je to njihov sestavni del življenja in sploh ne razmišljajo, da bi ga spremenili, kajti tradicija je močjejša od trezne presoje.

Zaenkrat zgolj želja po slovenski muzejski mreži

ZADRTI PLOTOVI

Na Gorenjskem naj bi imeli osrednjo regijsko muzejsko institucijo ter muzeje znotraj posameznih občin. Realnost pa nam kaže, da praktično nimamo niti celostno urejenih občinskih muzejev.

Gorenjski muzej bi moral glede na njegove programske in nenazadnje ustanovne smernice pokrivati muzejsko dejavnost na celotnem gorenjskem teritoriju, njegovo delo pa bi kompletirali muzeji v posameznih občinah. Zapisali smo v pogojniku, kajti realnost je še daleč od proklamiranega. Podrobnejše gledanje muzejske problematike, tudi skozi prizmo dejanskega statusa Gorenjskega muzeja, kaže celo vrsto anomalij, ki v končni fazi pomenijo občutno slabšo skrb za naše kulturno bogastvo, kot bi si ga to glede na svojo zgodovinsko vrednost zaslužilo. Kje so prave zavore in vzroki za stanje, ki se praktično vleče že leta? Odgovore smo iskali pri ravnatelju Gorenjskega muzeja Antonu Miklavčiču.

Pravi status muzejev je praktično sila širok pojem, vendar praksa kaže, da se v tej širini marsikdo ne najde?

"Vedeti moramo, da je bilo muzejstvo tudi pri nas najprej zbirateljstvo, ki je nastajalo skozi interes posameznikov in institucij za starine. Šele sčasoma, ko se je hkrati utrjevala tudi muzeologija kot znanost, so počasi začele nastajati celostne zbirke. Pričeli so rasti tudi muzeji, za katere pa velja ocena, da so se oblikovali bolj stihijsko kot načrtno, konkretni primeri so dobro vidni tudi na Gorenjskem. Posamezni muzeji so pri nas po svoji vsebini sila različni, vsi pa so zelo parcialni - nikjer v Sloveniji ni muzejske ustanove, ki bi enakovredno obravnavala vsa muzejska področja dejavnosti, na primer v Kranju nimamo nič s področja naravne dediščine, skorajda nič s področja tehnične dediščine."

Mar ni bila tudi zaradi tega lansko leto začeta akcija s katero naj bi po Sloveniji uvedli enotno muzejsko mrežo?

"Da, vendar je od te akcije zaenkrat v praksi sila malo otipljivega, pravzaprav se o mreži še vedno zgolj razpravlja. Točno ni določen niti status tako imenovanih matičnih služb, centralnih ustanov v Ljubljani, za katere bi se posamezno muzejsko področje neposredno vezalo. Res pa je tudi, da ne gre že v začetku obupati, saj se je praktično vse skupaj šele začelo razvijati."

Mar ne bi mogli o obupavanju govoriti na drugem področju, na vašem konkretnem primeru?

"Gorenjski muzej ima dejansko, kljub formalnemu regionalnemu statusu, položaj občinskega, kranjskega muzeja. Ko so namreč popolnoma stopile v veljavo občine, je znotraj teh meja obstal tudi prvotni interes, tako da se v vsaki občini najprej z mukami razvija občinski muzej in šele potem regijski, samo da za slednjega doslej praviloma ni nič ostaja-

Anton Miklavčič

lo. Tako se danes v regijo Gorenjski muzej neposredno vključuje skozi čisto določene projekte, ker za več nimamo denarja. Če gledam nazaj, potem velja ocena, da smo lahko v našem muzeju na primer pred desetimi leti pripravili več konkretnih akcij, kot je to praksa (možnost) sedaj."

Dva že kar prislovična pojma - denar in prostor?

"Tudi v našem primeru je odgovor pritrdilen. Za denar je tako splošno znano, da so nam vsako leto mošnjo povečali samo za indeksno stopnjo in to praktično ne glede na naš zapisan program, za ilustracijo prostorskih problemov pa je verjetno dovolj, če povem samo podatek, da imamo kup gradiva deponiranega na podstrešjih."

Pa korak s časom, na primer audio-video sredstva?

"Zaenkrat zgolj želje. Zelo dobro se zavedamo tudi, da imamo naše stalne razstave (pa tiste, ki so bile mišljene kot začasne, a so postale stalne) postavljene v nasprotju z duhom in vedenjem modernih postavitev, pa kaj, ko smo tako trdno omejeni s prej navedeno problematiko."

Če gledate primerjalno z drugimi slovenskimi sorodnimi ustanovami, kje je vaše mesto?

"Mislim, da smo v podobnem položaju kot drugod po Sloveniji, mogoče se je v zadnjem času uspelo za korak premakniti samo na Primorskem, sicer pa vseslovenska situacija na tem področju tudi sicer ni prav rožnata, če omenim samo bele lise, Notranjsko, Kočevje..."

V. B.

Ob drugi izdaji pesniške zbirke

ZEMLJA KOT USODA

Pred nedavnim je izšla v Radovljici v samozaložbi avtorja pesniška zbirka Tineta Benedičiča, priznanega slovenskega sadjarskega strokovnjaka, z naslovom »Moj sadovnjak ljubezni, zemlje in spominov.«

To je po letu 1987 že druga, delno dopolnjena izdaja, ob pomoči njegove delovne organizacije KŽK Gorenjske. Zbirko jo opremila in ilustrirala Melita Vovk. Iz spremne besede:

Do svojega pesništva se Benedičič sam izreče in to primerno skromno. Ne razglaša ga za svoje življenjsko poslanstvo. Ta skromnost je hkrati ena temeljnih lastnosti Benedičičevega prevladujočega realističnega odnosa do sveta in lastnega mesta v svetu.

Poglavitni motivi zbirke so ljubezensko čustvo (ciklus Ljubezen), ponos in bolečina delavca na zemlji (Zemlja) in bolečina zavesti o minljivosti vsega (Spomini). Njegova stvarna izkušnja v območju vseh temeljnih sklepov je domala v vseh pesmih prepoznavna. Temeljno razmerje Benedičičevega pesništva do vsega pojavnega je spoštljivost, že kar pobožnost do pojavov v lastnem notranjem svetu in v okolju. Rekli bi: vse je upesnitve vredno — pogledano z določenega zrelišča. To zrelišče je pri Tinetu Benedičiču ponekod čisto umetniško, gre torej za »vse razumeti je vse odpustiti«, ponekod pa se optika premakne v območje nepesniškega; v lirično doživetje se prebije doživljanje uporabnika tega sveta, gospodarja nad zemljo in nadaljevalca rodu prednikov. S tega zrelišča pa ni več vse deležno estetskega vrednotenja; tu so meje, tu ni mogoče vsega sprejeti. Zastrta lirska govorica se ob teh temah umakne transparentnemu izrazu, moralno stališče izrine čisto izpoved.

Benedičič je ušel nevarnosti, da bi postal hvalivec dobrih starih časov in narodne folklore. Tega je avtorja obvaroval njegov temeljni poklic, poklic kmečkega gospodarja... Kmet ne gleda na deželo kot na folkloro, zanj domačija nikakor niso praznične jaslice — vse je daleč od nostalgičnega čaščenja, ki je lastno jaremu meščanu. Zemlja, domačija, grunt so Benedičičeva usoda, izročilo rodu in prihodnost potomcev — pri njih je z dolžnostjo in skrbjo...

...Pesništvo Tineta Benedičiča je pričevanje sočasnosti dveh svetov, ki bivata oba hkrati: očetni, ki ga nastajajoči svet vse bolj izriva, je bil svet po meri človeka, novi pa prinaša razčlovečenje: znamenji slednjega sta nesmrtno izčrpanje, razčlovečenje in nezvestoba izročilu. Blagovest o spokojnih radostih minulega se meša s tesnobnimi odkritji, kako se vse, kar je vrednega, poslavlja z vsakim dnem, z vsakim odhodom najbližjih, z vsako novotarijo. Odtod v pesmih prevladujoče občutje otožnosti in nostalgije.

Jaro Novak

CREINA

HOTEL CREINA
Koroška cesta 5
64000 Kranj

Hotel Creina Kranj objavlja na osnovi sklepa komisije za delovna razmerja prosta dela in naloge

1 RECEPTOR za nedoločen čas

Pogoji:
- V. stopnja strokovne izobrazbe - smer turistični tehnik
- znanje 2 tujih jezikov
- 2 leti delovnih izkušenj
- 3-mesečno poskusno delo

Kandidati naj pošljejo svoje prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi na naslov: Hotel Creina Kranj, Koroška c. 5.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 60 dneh po preteku prijavnega roka.

Predstavljamo novo knjigo

CESTNA AFERA

Podjetje v zasebni lastnini Magellan iz Ljubljane, ki ga vodi Bojan Korsika je pred dnevi predstavilo izid nove knjige Igorja Omerze.

Najprej velja povedati, da je Magellan, d. o. o. podjetje, ki se je doslej v javnosti predstavljalo predvsem z izdajanjem časnika Demokracija, v osnovi pa gre za veliko obsežnejše ambicije. Tako imajo naprimer v letošnjem programu med drugim tudi izid drugega dela knjige Romana Ljeljaka Sam proti njim, knjigo Igorja Bavčarja in Janeza Janše Afera Žebot, izdajo zbornika Srbija in Albanci v albanskem jeziku...

Knjiga, ki je doživela svojo javno promocijo pred dobrim tednom dni pa je delo Igorja Omerze, sicer ekonomskega strokovnjaka in uspešnega podjetnika. Avtor se je lotil še ne tako dolgo nazaj prepovedane teme, problematike, ki je doživela celo vrsto zelo nasprotujočih si komentarjev. Po dvajsetih letih, ki nas ločujejo od takoimenovane cestne afere je vseeno bolj prepoznanih več stvari. Od tega, da se je takrat preko konkretnega projekta politično preko noči spravilo s prizorišča vrsta ljudi iz takratne prve slovenske garniture do tega, da je šlo praktično samo za (nov) primer obračunavanja z drugačemislečimi znotraj Jugoslavije.

Že povprečnemu zasledovalcu naših polpreteklih dogodkov je povsem jasno, da je s samo cestno afero tesno povezano tudi ime in usoda Staneta Kavčiča oziroma zadnja leta njegovega življenja, tako, da pričujoče Omerzovo delo na svoj način nadaljuje tudi zapisano v Kavčičevem Dnevniku in spominih (ČKZ, Ljubljana 1988).

V. B.

KULTURNI KOLEDAR

KRANJ - V Prešernovi hiši razstavlja akademska slikarka ***Brigita Požegar.***

V galeriji Mestne hiše je odprta razstava slikarskih upodobitev na cerkvenih banderih.

RADOVLJICA - V Šivčevi hiši je na ogled razstava akademske slikarke *Melite Volk.*

ŠKOFJA LOKA - V galeriji ZKO knjižnjica Ivana Tavčarja je na ogled razstava akvarelov krajin slikarja *Braneta Praznika* iz Medvod.

JESENICE - V razstavnem salonu Dolik si lahko ogledate razstavo fotografij kandidata za mojstra fotografije ***Francija Kolmana.***

ŠKOFJA LOKA - Danes, v petek, 19. januarja bo ob 19. uri v galeriji Ivana Groharja na Mestnem trgu otvoritev razstave fotografij ***Tomaža Lundra.***

DOMŽALE - Danes, v petek, 19. januarja bo ob 19. uri v razstavnem prostoru domžalske knjižnjice otvoritev razstave kitajskega umetnika ***Hua Quinga.***

JAVORNIK - Danes, v petek, 19. januarja bo ob 19. uri v razstavnem prostoru Viktorja Gregorača otvoritev razstave kiparskih del akademskega kiparja ***Jožeta Lašiča*** iz Ljubljane. Razstava bo na ogled do 29. januarja.

JESENICE - V nedeljo, 21. januarja bo ob 10. uri v gledališču Tone Čufar na sporedu prva letošnja "vaša naša matineja" - pravljična igrica Žogica Nogica.

BESNICA - Dramska skupina KUD Velesovo gostuje v soboto, 20. januarja ob 19. uri v dvorani doma v Besnici z uprizoritvijo komedije Meila Simona **Posočni dan.** Predstava bo ponovljena v Brezjah v nedeljo, 21. januarja ob 16. uri v dvorani Brezje.

KAMNIK - Danes, v petek, 19. januarja bo ob 18. uri odprtje razstave fotografij ***Marka Trobevška.***

SOKRATOV ZAGOVOR

Od srede naprej imajo obiskovalci kranjskega Prešernovega gledališča priložnost opazovati na odru, po mnenju številnih gledaliških kritikov, enega največjih jugoslovanskih igralcev, Ljubo Tadića. Kot smo že poročali, nastopa v Platonovem Sokratovem zagovoru. Predstavo si lahko ogledate danes, v petek, 19. januarja za red petek I., jutri v soboto, 20. januarja za red sobota I., obakrat s pričetkom ob 19.30, predstava pa bo na sporedu tudi prihodnji teden, zapišimo pa še, da z umetnikom pripravljamo predvidoma že za torkovo številko časopisa krajši pogovor.

Z amaterskih odrov

DEKLA ANČKA

Kulturnoumetniško društvo Lom bo uprizorilo že svojo drugo premiero v manj kot letu dni. V tem kraju se očitno zbira nova generacija ustvarjalnih in prizadevnih gledališčnikov.

Pod režijskim vodstvom Ludvika Sokliča bodo v nedeljo, 21. januarja ob 17. uri na domačem odru pripravili premiero F. S. Finžgarja Dekla Ančka. Gre za ljudsko igro v štirih dejanjih, ki prikazuje realistično podobo odnosov med gospodarjem in hlapci na kmetijah pred prvo svetovno vojno in razčlenjuje vzroke izseljevanja v tujino.

KINO KINO KINO

BREZNO

(Abyss)

Gl. vloge: Ed Harris, Mary Elizabeth Mastrantonio
Režija: James Cameron

Čeprav je Brezno visokoproračunski spektakel, namenjen najširšemu krogu gledalcev, je njegova medijska slika presenetljivo in prerečunano skopa in za tovrstni film vsekakor tvegana. Če začnemo pri filmskem plakatu, opazimo da je eden redkih, če ne celo edini v zadnjih nekaj letih, kjer se na njem ne pojavljajo že skoraj obvezni junaki filma, ampak zgolj temna podvodna modrina. Igralska zasedba je brez velikih zvezd. Cela zgodba se dogaja pod vodo, razen nekaj kadrov iznad vodne gladine, pa še ti so spet na morju. Popolna odsotnost kopna varne zaščite zemeljske površine, deluje kot da se vse dogaja v vesolju ali na drugem planetu. Predznanje gledalca o filmu je po eni strani neobremenjeno s klasično reklamno kampanjo, kakršna ponavadi spremlja ameriške spektakle, po drugi pa načrtno, reducirano in prečiščeno usmerjeno v temačno skrivnostno globino morja. Tam je locirano tisto obsesivno, tam se vse dogaja.

James Cameron je svoje obrtniško znanje moral dokazovati v različnih nadaljevanjih uspešnih prvencev: Piranha II, Aliens — Osmi potnik II in zanimivem Terminatorju, ki pa je še vedno bolj Schwarzeneggerjev kot Cameronov film. Brezno je povsem in predvsem njegov film, čutiti je zanos, svežino, atmosfero in mojstrsko režijsko roko, za katero je najboljši pokazatelj ravno to da se je ne opazi. Sama zgodba je večplastna in navkljub vsej glomaznosti, spektakularnosti niti za trenutek ne izgubi oči navadnega, malega človeka, izgubljenega v goltajoči globini. Poenostavljeno povedano, se vse vrti okrog ponovno najdene ljubezni že skoraj bivšega zakonskega para in njenem vplivu pod vodo. Humano in preprosto, komplicirano in nerazumljivo.

Očitki bi se nanašali v glavnem na nekaj nelogičnosti okoli pritiska in na nezadostno prostorsko definiranost podvodne ploščadi, tako da je ponekod zaznati, da je Cameron razporejal ali omejeval arhitekturo zgolj po trenutnih potrebah zgodbe, ko je hotel npr. ogroziti ali rešiti svoje junake.

Na koncu, Brezno ni samo film, katerega je lepše gledati v kinu, ampak ga je nujno gledati v kinu. Televizija mu odvzame detajl, razsežnost, barvo, vso globino.

Ocena : 5

Z. S.

ureja LEA MENCINGER

Zapleti tudi ob obrtni coni Grenc

Zakaj v Loki noben zazidalni načrt ne gre "skozi"

Škofja Loka, 17. januarja - Da je v Škofji Loki nekaj močno narobe na področju urejanja prostora, že nekaj časa ni nobena skrivnost več. Ljudje valijo krivdo predvsem na občinske može in strokovnjake, češ da z gradnjami silijo ravno na tista zemljišča, ki so s kmetijsko zemljiškega vidika najbolj sporna, ti spet krivijo lastnike zemljišč, ki da preveč egoistično gledajo le lastne koristi. Najbolj očitni primeri spopada teh dveh "blokov" so ponesrečena stanovanjska gradnja na Kamnitniku, mestna cesta v Poljansko dolino pa tudi industrijsko obrtne cone Hrastnica, Reteče in ne nazadnje obrtno stanovanjska cona Grenc, o kateri bomo tokrat povedali nekaj več besed.

Ko je bil namreč jeseni izdelan osnutek zazidalnega načrta za Grenc v trikotniku med Kidričevo in sedanjo ter bodočo Kranjsko cesto, je bilo slišati spodbudne besede, češ, tokrat bo šla pa stvar vendarle "skozi" brez hudih zapletov z lastniki zemljišč in stanovalci v obstoječih hišah tega trikotnika, ki so v predhodnem "tipanju" že dali načelna soglasja.

Zdaj se je izkazalo, da je bil optimizem pretiran. V Obrtnem združenju Škofja Loka, kjer so imeli predvsem "tehnične" pripombe na osnutek zazidalnega načrta, so nato v usklajevalnem postopku v marsičem popustili, da ne bi vozla še bolj zategovali, medtem ko so nekateri lastniki, s katerimi je usklajevanje potekalo v treh "rundah", stvar zaostrili in postavili na kocko celoten načrt obrtne cone. Nekateri se protivijo sosedstvu z obrtniki oziroma njihovo dejavnostjo, ki bo moteče vplivala na stanovanjski del Grenca, nekateri spet postavljajo pogoj, da obdržijo več gradbenih parcel zase in svoje potomce, kar pa najbrž pomeni, da bodo zainteresirani obrtniki morali nositi tudi njihov del stroškov komunalne ureditve tega območja.

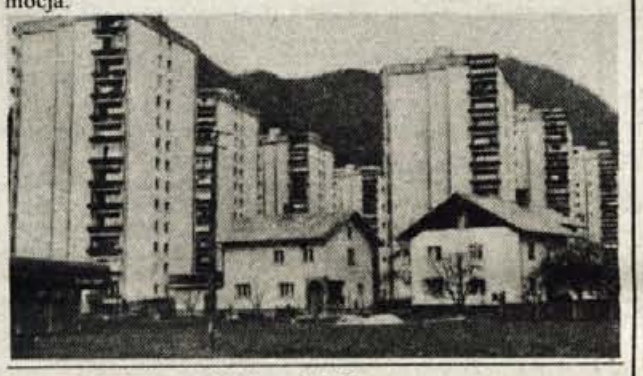

Petnajst let stare obljube obrtnikom

»Pred petnajstimi leti, ko je bilo ustanovljeno Obrtno združenje Škofja Loka, nam je takratni predsednik občinske vlade obljubil, da bomo v dveh letih dobili obrtno cono. Do lani smo samo čakali, ko pa se je vendarle ponudila možnost za Grenc, smo pri združenju brž ustanovili gradbeni odbor. Devet zainteresiranih obrtnikov je začelo združevati denar za ureditev, z lastniki smo šli v dogovore za odkup zemljišč,« je dejal Peter Ažman, eden od interesentov za novo delavnico na Grencu. **»Dokler je bilo govora samo o obrtni coni, ni bilo kakšnih posebnih zapletov, tudi z lastniki smo bili več ali manj že dogovorjeni za ceno odkupa. Kasneje, ko so načrtovalci prostora predlagali, naj bi šlo za enoten kompleks stanovanjsko obrtne cone, pa se je območje vse bolj širilo in zajedalo v obstoječi stanovanjski del. S tem so se tudi odprli problemi. Tako še danes ne vemo, koliko delavnic bomo pri enem lastniku lahko zgradili. Sprašujem, katera božja mana pada v Škofji Loki, ali je vse zacoprano, da obrtniki ne moremo priti do obrtne cone?«**

Za gradnjo so zainteresirani v glavnem močni škofjeloški obrtniki, ki skozi davke dajejo zajeten kos dobička v občinsko blagajno. Ne nazadnje bo mogoče marsikateri delavec, ki bo kot "presežek" iz družbenega podjetja vržen na cesto, našel delo prav pri enem od obrtnikov. Zakaj torej takšna nespamet, kratkovidnost? Kdaj, če sploh kdaj, obrtniki lahko realno pričakujejo, da bodo zasadili prve lopate? Čez dve, tri, pet let? Od prvih devetih navdušencev so ostali samo še štirje, namesto njih so sicer "vskočili" drugi, ki pa se bodo morda tudi naveličali čakanja in, podobno kot nedavno že dva, nesli denar v drugo občino, kjer so jima ponudili že zgrajene delavnice in ne spodbujajo razvoja obrti samo z usti kot v Škofji Loki, ampak z dejanji.

Prenizka uradna odkupna cena zemlje

Mana Veble, direktorica Zavoda za družbeni razvoj Škofja Loka, tudi v tem primeru ponavlja znano tezo, češ da gre za dvojne državljane: prvi so vpisani v zemljiško knjigo, drugi v državljansko. Zavzema se za to, da se osnutek zazidalnega načrta, ki je 90-odstotno usklajen, vendarle potrdi in tako da osnovo za pripravo drugih dokumentov in pridobivanje zemljišč. **»Trdim, da je nesoglasjem posameznikov kriva samo prenizka uradna odškodnina za zemljo. Obrtniki so pristali, da plačajo razliko do tržne cene zemlje, s čimer upam, da bomo vendarle dosegli soglasje. Če pa kljub temu ne, menim, da bi se končno tudi v Škofji Loki morali poslužiti zakonske možnosti prisilnega odvzema. V Škofji Loki vedno skušamo vse reševati sporazumno, zato pa tudi smo, kjer smo,«** je nepopustljiva Mana Veble.

Podobno stališče je v torek zavzel tudi občinski izvršni svet, ki je mimogrede okrcal načrtovalce prostora, češ da bi se gotovo dalo ogniti prenekaterim nesporazumom, če bi najprej pridobili zemljišče in šele nato risali po njem. Glede stroškov komunalne ureditve je menil, naj jih pač nosijo zainteresirani za gradnjo oziroma sklad stavbnih zemljišč, nikakor pa ni mogoče prisiliti sedanjih lastnikov, ki bodo zadržali nekaj parcel in morda šele čez leta gradili na njih, da se jih zdaj obremenjuje.

Upajmo torej, da se bo s "pametno" odškodnino za zemljo obrtna cona na Grencu vendarle čimprej odprla in da ta trikotnik ne bo postal podoben Bermudskemu...

H. Jelovčan

Volk je dušo menjal, dlake ne?

Vsakemu mislečemu človeku je jasno in razumljivo, da bo vročina evforičnega sovraštva do »komunizma« in Partije«, kot organizacije petinštiridesetletnega ali celo sedemdesetletnega monolitizma misli ter represije delovanja, ki plamti v Vzhodni Evropi, žgala in cvrla tudi pri nas. Ta vroči val požiga in ruši vse, tudi nekatere tiste stvari ali odnose, ki jim bo čas dal svojo vrednoto. K sreči pri nas od ZK vendarle ostaja Zanesljiv Korak, da je ognjeni val le beseden in da poti nazaj, niti v strani, ni. Kakorkoli kdo jemlje nujne in izbežne procese, so nekateri komunisti jezni, nostalgični ali enostavno ne razumejo, ker »sestopamo iz ilegale«, da bi vstopili v novo legitimnost. Nekateri nekomunisti pa so sedaj jezni celo na tisto, kar je bilo vsem v naši družbi dobro, koristno, zlasti pa na zadnje obdobje ZK-jevske prenove, ki ima kaj pokazati. Tako kot vedno, se tudi tokrat politično vedno bolj kaže načelo, da je vsak uspeh nasprotnika moj neuspeh . Če se bomo v Sloveniji šli strankarstvo po merilu želje, »da bi ja sosedu koza crknila« po principu: dva Slovenca — tri stranke, potem bi naše politično kozarstvo zašlo daleč od Slovenske sprave, politične strpnosti, volilnega ali parlamentarnega bontona in navsezadnje zdravega razuma. Strpnost in razum nam bosta vsem potrebna. Najognjevitejši spori, boji in nasprotovanja pa so običajno prav med sorodniki. Tega se morata zavedati levi in še bolj levi ter desni in najbolj desni blok slovenskega političnega prostora; nihče ni proti takšnim pojavom imun.

Tudi na Gorenjskem ne gre brez »zlivanja pomij« na Partijo (morda manj na ZKS, morda še manj na Kučanove komuniste.) Ni vredno naštevati vseh obtožb (upravičenih in neupravičenih), ker jih raumem kot izraz jeze, celo sovraštva, pretekle nemoči, ne pa kot izraz bodoče nerazumnosti. Zavedati se moramo, da stranka, ki v zanosu in zaradi neobremenjenosti v pričakovanju zmage podira vse pred seboj in še več za seboj, mora tudi dojeti, da je pri tem lahko nekritična zlasti v vračanju hvaležnosti svojim pripadnikom. Zmage stast je razumu past. Ljudje se od danes do jutri niso nič spremenili. Še vedno hodijo po dveh nogah, jejo, se zabavajo... Še vedno so pošteni in nepošteni, pridni in leni, dobri in zli. Ne vidimo v njihove duše. Slišimo lahko le njihova mnenja ter vidimo njihova dejanja.

Vsaka politična organizacija lahko dela napake; bolj monopolno vlada, večje napaka lahko dela. Vendar kriminalna dejanja v kateremkoli sistemu delajo le ljudje — ne glede ali zase ali v imenu časa. Posledica političnih napak je izguba oblasti, posledica kriminalnih dejanj pa kazen. O političnih napakah odločajo volilci, o kriminalnih pa sodniki, vendar konkretno in za posamično osebo. Eno z drugim se ne da mešati: prvo se voli, drugo se obsodi, ne glede na čas in jezo.

Zveza komunistov Slovenije je v zadnjem obdobju spremenila ideološko in programsko platformo dela, spremenila temeljna načela: odnos do lastnine in kapitala, odnos do samoupravljanja, političnega združevanja, do federacije in zvezne partije, nobene avantgarde... Program 11. kongresa ZKS bi z nekaj korekcijami lahko bil po svoji celovitosti ugleden temelj vsaki evropski levo centrični stranki. To je najverjetneje ugotovila tudi nova Zveza socialistov Slovenije. Govorimo o socializmu, o socialistični viziji, o socilaističnih odnosih, o socialističnem programu, pri tem pa se naslavljamo s komunisti, komunistično stranko, komunističnimi kandidati, ter hočeš nočeš anonimno ter odbijajoče učinkujemo na ves, ne samo mednarodni in negativni del pretekle partijske tradicije.

Prisegamo na posameznika, vrednoto človekovih pravic. Zavedamo se pomena motiviranosti in znanja, ki je le v posameznikovi glavi in ne v kolektivu. S tem v zvezi smo obrnili geslo, da je posameznik zaradi dosega ciljev podrejen organizaciji. V program smo vcepili misli, da organizacija brez posameznikov, individualnih oseb, ki s svojo glavo, svojim znanjem in svojo zavestjo uresničujejo skupne cilje, ne predstavlja nič. Na lastni koži smo občutili težo nemočne manjšine in vlogo podcenjenega naroda. Nikjer ni več v programu besed o avantgardnosti, revolucionarnosti, sveobsegajočem delovskem razredu in podobnih socialističnih floskul. Mlademu volčiču smo zamenjali dušo, podobe, ki veliko ljudi zaradi brezštevilnih, drobnih ali pomembnih napak mnogih partijcev v štiridesetletnem obdobju monolitizma, nedopustno moti, pa ne.

Znali smo na podlagi ideologije samoupravljanja na 6. kongresu KPJ leta 1952 tudi z zunanjo, čeprav le kozmetično podobo, pretrgati s stalinizmom. Nismo pa zmogli na 11. kongresu ZKS na osnovi pluralizma niti kozmetično, kaj šele dejansko spremeniti imena in organiziranosti, pa čeprav si ves čas dopovedujemo, da je to nova zveza komunistov, da je to stranka demokratične prenove. Če je partijski volk res kožo menjal, naj tudi dlako! Morda bo 14. izredni kongres dober katalizator?

Zveza komunistov Slovenije je z 11. kongresom, kljub radikalnosti glede na druge kongrese ZK, ne pa glede na situacijo, eno od priložnosti že zamudila. Preveč se CK ZKS ozira na Beograd, preveč je centralo strah obtožb razdora in krivde. Zato v taktiki premalo radikalizira vprašanje in načela, ki se potem že čez mesec ali dva izkažejo kot manj radikalna, da ne rečem, normalna.

Zveza komunistov Slovenije se bo morala ne samo v sebi modernizirati, temveč tudi preimenovati. Naj reče kdor hoče, da ime nič ne pomeni, da je pomemben le program. Ime ima pomen! Tudi leta 1920 ga je imelo. Komunizem je skupno, mi pa zagovarjamo prav tako posamično. Komunizem je celota, mi pa se borimo tudi za njene dele, pravice manjšin...

O drugačnem, novem imenu je tekla beseda že na 11. kongresu ZKS. Vse pobude so bile ovržene z utemeljitvami, da so prezgodnje, da je potreben referendum, da pred volitvami ni sprejemljivo, da bo razdvojilo organizacijo... Škoda! Ravno za volitve bi bilo potrebno! S primernimi pojasnitvami, ohranitvijo pozitivnih tradicij partijskega dela (čebinska zaobljuba narodu, narodno odvobodilna borba, ustava iz leta 1974, novi amandmaji itd.) ter dopolnitvijo programa in statuta kot strankarskega in ne svetovno-nazorskega statuta se ZKS ne bi razcepila. Naslednjo priložnost je ZKS zamudila s socialistično zvezo. Socialistična zveza delovnega ljudstva Slovenije, ki kot gibanje ni imela niti pravega članstva niti programa, ničesar razen relativno neomadeževanega imena, se ni hotela združiti v Zvezo komunistov Slovenije, ki je imela vse, razen neobremenjenega imena. Dve levo centristični stranki se bosta spustili v volilni boj. Prva socialistično — komunistična misli, da je idejno in moralno družbeno neobremenjena ter vidi kadrovsko rešitev v partijskih konvertitih. Druga komunistično-socialistična pa se sklicuje na (dober) program, dobre kadre, previdnost volilcev do novitet ter na Kučanov image. Namesto s skupnim sulkijem bosta etablirani stranki za dirko zamenjali le paradne kasače. Partijski bodo pa obremenjeni že z utrežmi imena.

Sekretarko Sonjo Lokar skrbi v zvezi s spremembami (radikalnimi, zlasti imena) socialna strankarska baza. Strah je odveč. »Delavci« so še vedno vsi tisti, ki ustvarjajo novo (presežno) vrednost — z rokami, z glavo, idejo itd. Vsi pa smo še kako zainteresirani za ustvaritev pogojev, da bi lahko razpolagali z lastno akumulacijo in za pravično fiskalno politiko. Bolj bi jo morali skrbeti volilci. Brez njihovih glasov ne bo delegatov in brez delegatov se program ne bo dal uresničevati.

Zveza komunistov Slovenije je v zadnjem obdobju, tudi v pripravah na 14. kongres, v izpeljavah amandmajev in čebinskih načel ter v boju za volilce zaostala v iniciativi. Vprašanje večje radikalizacije programa ni le propagandno, temveč globalno vsebinsko vprašanje nadaljevanja socialnega in nacionalnega programa, zaščite nacionalnih interesov ter njegovega razvoja. Za kaj gre? Gre za nujnost dograditve programskih opredelitev:

1.

Zveza komunistov Jugoslavije kot zveza zvez — da ali ne? To za nas ne sme in ne more biti več aktualno vprašanje. Smo že zamudili. Niti zveza zvez ni več ustrezna formula organizacije, ker niti pri članstvu, še manj pri prebivalstvu, ni več zaupanja. Nobena nadstrankarska organizacijska oblika ni več sprejemljiva; noben CK Zveze zvez ne potrebujemo. »Zveza zvez« je lahko bodoče le programsko srečanje (»summit«)nacionalnih organizacij

2.

Asimetrična federacija — umetna megla na nasprotnikovi ali žal tudi na naši strani. Vse preveč stranskih federalnih vrat ostaja priprtih za že znano prakso izigravanja, sprenevedanja in izsiljevanja države.

Jasno je treba v programu reči, da se ZKS bori za konfederacijo, vsaj v tej fazi razvoja, in da po tem vprašanju ni odstopanja.

3.

Nacionalna obramba v mejah lastnega odločanja ter v zakonskem okviru suverenega nacionalnega dogovora z ostalimi republikami za skupno obrambno obveznost. Če takšen odgovor nekdo razume za nacionalno vojsko ali propad Jugoslavije, je nerazumevanje njegov problem. Med NOB, ko je bilo za nacionalni obstoj najbolj kritično obdobje, so najodločnejši to vprašanje razumeli pravilno

4.

ZKS se mora odločno deklarirati in ukrepati proti policijski centralizaciji države, ki ji prebivalci več ne zaupajo in proti pretirani centralizaciji na sploh.

5.

ZKS se mora zavzeti za lastna nacionalna zunanja diplomatska in konzularna predstavništva, oziroma posebne oblike tega priznanja in to zlasti v državah, s katerimi ima Slovenija največ stikov in s sosednjimi državami. Kakršnokoli diplomatsko in zlasti še konzularno predstavljanje pa je lahko brez zadržkov v zgradbah jugoslovanske diplomacije.

6.

ZKS se mora zavzeti za republiško in neodvisno banko, ki bo lahko bolje ščitila gospodarstvo in šele vzpostavila pravi odnos do cene dela in menjave vrednosti preko denarja. V razmerah skepse, ki danes vlada v državi, je pravočasnost ukrepa nujna, pa četudi Jože Smole meni, da je odpiranje takšnega vprašanja nonsens. Leta 1944 bankovci Denarnega zavoda Slovenije, kot kaže, niso bili nonsens.

7.

ZKS se mora zavzeti za formiranje neodvisne nacionalne institucije (agencije) mednarodno imformiranje javnosti ter sprejemanje informacij.

8.

ZKS mora nadaljevati z utrditvijo ustavne in naravne pravice do naroda do samoodločbe in tudi možnost odcepitve. To, kar imamo sedaj zapisano v zvezi s samoodločbo in pravico do odcepitve v amandmajih, je šele politična deklaracija, brez neke resne, dejanske, razen — bog ne daj — lahko krvave vrednosti. Organizirana družba naj si postavi zakon, medseboj ni dogovor narodov, kako in s kakšnimi obvezami se jugoslovanska poligamija lahko razide.

9.

ZKS bi se morala zavesti, da bo 14. izredni kongres ZKJ kongres organizirane, urejene civilizirane, prehodne (=takšne kot je sedaj) ločitve, kongres popolne prenove, kongres odprtih vrat. Bojim pa se, da bo to kongres nevarnega razkroja, še nevarnejšega centralizma ali najnevarnejše brezplodne, neopredeljene pomiritve, s katero bomo levičarji zaigrali enega zadnjih dobrih adutov.

Radikalnost ni bolezen, niti anarhija, temveč pogum za premike. Čudna lastnost vseh utopij pa je, kot pravi Cankar, da se na koncu uresničijo.

Janko S. Stušek

35 let sejma mode

MODA 90

Ljubljana, 15. januarja - Letošnji sejem mode je najbolj zgovoren prikaz stanja v naši tekstilni industriji danes: tu se bije največja bitka za kvaliteto in za svoj prostor na soncu. Ljudski glas pravi, da ni nobena stvar tako slaba, da bi ne bila za nekaj dobra. Stiska naših tekstilcev, ki se že nekaj let borijo za preživetje, jih je pognala v boj za kvaliteto, kajti le ta jim lahko pomaga v teh zanje najhujših kriznih časih. Če ne bo kupca doma, ga bodo morali poiskati v tujini, tam pa ga bodo našli le, če bodo kvalitetni, če bodo hodili z modo v korak, če bodo aktualni. Priznati moramo, da takšne kvalitete na ljubljanskem sejmu mode še nismo videli. Težko se je bilo letos žirijam odločati za podelitev najvišjih nagrad, Ljubljanskih zmajev, tako malo razlik je bilo med proizvajalci in konfekcionerji. S svojimi proizvodi in izdelki bi se lahko pojavili na štantih vsake večje svetovne modne prireditve. Naši tekstilci in konfekcionerji so izbojevali hud in velik boj. Ne le dobitniki Ljubljanskh zmajev, diplom, priznanj MM in Zlate Jane, čestitke tokrat zaslužijo prav vsi tekstilci, vsi trikotažerji in konfekcionarji.

Priznati moramo, da so naši tekstilci trdoživ rod. Toliko težav in problemov se je zgrnilo nanje, toda iz vseh teh malih in velikih bitk izhajajo le kot zmagovalci. Da zdržijo tudi danes, gre na račun njihove stalne bitke za domači trg, stalnega iskanja svojega prostora na tujih trgih. Za to je bila potrebna kvaliteta, kvaliteta in še enkrat kvaliteta. Danes se vsaj tričetrt naših proizvajalcev tekstila in konfekcionerjev, kot pravi direktor škofjeloškega Kroja Janez Ziherl, lahko postavi ob bok vsemu evropskemu Zahodu. Samo sprehoditi se je treba skozi izložbe in hitro ugotoviš, da je od lanske kvalitete in korajže slediti svetovnemu trendu, narejen velikanski skok. Toliko najboljših tekstilnih materialov, toliko elegance, toliko prodornega duha proizvajalcev za mlade, toliko kvalitete v usnju, pa naj bodo to konfekcionerji ali oni z modnimi dodatki, še ni bilo. Zavedati pa se moramo, da za vsem tem bliščem in sijajem stoji tisoče in tisoče zgaranih in pregaranih tekstilnih delavk, slabo plačanih, ki pa se ne zatekajo v štrajke, kot drugi, temveč se predobro zavedajo, da bo njihova rešitev le v trdem delu in odrekanju. Nekoč bodo zagotovo tudi zanje še prišli lepši, boljši časi. Naši tekstilci so še enkrat pokazali, da se ne dajo, da se bodo še naprej borili, kot se le oni znajo, in bodo tudi uspeli!

Veliko, veliko lepega so pokazali, da ti ponekod zastaja dih, kot recimo pri Murinih moških oblekah za poletje iz prave svile, pri Vezenininih bluzah za večer, pri prodorni eleganci Labodovih ženskih oblek, pri Svilanitovih modnih dodatkih in njegovem pestrem in bogatem programu za prosti čas. In ko otiplješ najnovejše Suknove velurje, so mehki in voljni kot krtov kožušček, hkrati pa prelepo padajo v mehkih gubah, za Tekstilindusove in Tekstinine viskoze si pa prepričan, da so svilene. Almira je s svojimi toplimi ožganimi barvami Južne Amerike, z modeli "La Paz", hkrati osvojila tako žirije, kot vse obiskovalce in tako mlade kot tudi ne več mlade ljubiteljice pletenin se vsaj kakšnemu kosu iz te bogate kolekcije ne bodo mogle odreči. In Krojevi plašči! Mehki in voljni so, saj so sešiti iz najnovejših, mokro obdelanih Suknovih velurjev in čudovito izvezeni, kot pač to narekuje svetovna moda za prihodnjo jesen in znajo oblikovati Krojeve oblikovalke. Pri Odejinem in Bepetejevem štantu ti je zagotovo zastala noga. Nikoli še niso pokazali toliko živahnosti, toliko temperamenta, korajže in domiselnosti, kot tokrat. Tudi to se rodi iz stiske, če hočete. Prav tako živahni so pri navadno togem, čeprav vedno kvalitetnem Ibiju. Tokrat gredo z živahnima sosedoma dobro v korak. In menda ga ni obiskovalca, ki bi prav v tem trikotu ne pomislil, da bi vendar svojo staro sedežno garnituro dal preobleči v te prečudovite Ibijeve žakarde, si na postelja omislil te zamolklo lesketajoče se vijoličaste Bepetejeve prevleke, ki bi prinesle v spalnico novo življenje, in če bi se že kar ne zakopal v vse te številne blazine in blazinice pisanega Odejinega pragozda, bi vzel s seboj vsaj imenitno ležalko za na plažo za letošnje poletje... Dobri so, resnično, vsi od kraja in zato gredo čestitke, priznanja in zahvale prav vsem.

D. Dolenc

Ljubljanski zmaji

Ljubljana, 15. januarja - Najvišje nagrade, Ljubljanske zmaje, ki jih ob sejmu MODA podeljuje skupščina mesta Ljubljane, so letos dobili: za žensko konfekcijo LABOD Novo mesto; za moško konfekcijo MURA Murska Sobota; za tkanine TEKSTILNA Ajdovščina; za pletenine ALMIRA Radovljica; za usnjeno in krzneno konfekcijo, galanterijo in obutev INDUSTRIJA USNJA VRHNIKA; za modne dodatke in perilo POLZELA; za program za otroke PLETENINA Ljubljana; za modo za prosti čas SVILANIT Kamnik; za tekstilije za notranjo opremo IBI Kranj. Diplome Ljubljanskega zmaja pa so v istih blagovnih skupinah prejeli: MURA, MODNI SALON Titovo Velenje, NOVOTEKS Novo mesto, RAŠICA Ljubljana, TOKO Domžale, SVILANIT Kamnik in BETI Metlika.

ZVEZDA Kranj - Bolj malo je slišati o Tekstilni tovarni ZVEZDA v Kranju. Morda ji je bilo malce več pozornosti posvečene lani, ko je praznovala 50-letnico obstoja. Pa vendar je ta kranjska tekstilna tovarna silno poznana in tudi iskana, posebej med konfekcionerji, saj brez njenih medvlog, brez njenega centelina, ne more ne oblačilna in ne kožna konfekcija, prav tako pa tudi čevljarska industrija. Zvezda je tako rekoč ekskluzivni proizvajalec medvlog v Jugoslaviji. Več kot 40 odstotkov svoje proizvodnje izvozi, največ na Zahod. Stalno kreira nove programe in se prilagaja modnim trendom. Mehke linije prihodnje sezone zahtevajo tudi mehkejše medvloge. Tokrat jih izdelujejo na bazi pletenin, kajti le te lahko padajo tako mehko, kot zahteva letošnja moda. Tudi svoji prilagodljivosti se ima zahvaliti, da je ena redkih tekstilnih tovarn v Sloveniji in Jugoslaviji, ki ji gre dobro. Po rezultatih poslovanja slovenskih tekstilcev je med prvimi.

ALMIRA Radovljica - Ves sejem je potihem najvišje priznanje trikotažerjev pripisoval radovljiški ALMIRI. Zopet zaradi izvirnosti in domiselnosti Almirine dolgoletne sodelavke in oblikovalke, akademske slikarke Vesne Gabrščik - Ilgo, ki je tokrat iz preje v barvah žgane zemlje in starega zlata zimski Ljubljani pričarala sončno, vroče poletje in ritem Južne Amerike. Staro bolivijsko folklorno izročilo je modno zaživelo na kratkih puloverjih in oprijetih tunikah, v širokih krilih, hlačnih krilih in oprijetih hlačah. Vse so naravni materiali: lahko pletivo je spleteno iz mešanice bombaža in lanu. Enako je pri moški kolekciji, ki je sestavljena iz lanenih suknjičev, reliefno pletenih puloverjev in enostavnih majic. Seveda so ti vzorci kot nalašč tudi za ročne pletenine. Kratki pleteni puloverji v močnih modrih in oranžnih barvah, v barvah sonca in zemlje, so prav tako spleteni iz mešanice lanu in bombaža v stilu Južne Amerike. In še en Ljubljanski zmaj za Gorenjsko! Spomladi bodo najnovejši ALMIRINI modeli že v prodaji.

UTOK Kamnik - Usnje je še vedno v modi, vendar prihaja nov stil, z malce indijskim navdihom, ki zamenjuje nekaj let prevladajoči mehiški stil. To lepo nakazujejo prav Utokovi ženski modeli iz ovčjega pelc velurja v elegantni naravni drap barvi z malce krajšimi životci. Gladek velur poživlja na ovratnikih nizki pelc velur v kombinaciji z malce daljšo dlako. Moški modeli kožnih jaken so iz ovčje pelc nape, dvojno strojene, izredno tanke, ki je zamenjala dosedanje težke modele iz debele ovčje nape. Še vedno pa je ohranjen izrazito športni stil modelov.Izredno lepe kreacije pa je Utok tokrat pokazal pri ženskih večernih modelih. Modeli iz finega ovčjega velurja zastrto rožnate barve poudarjajo eleganco z naborki, ki se pojavljajo na ramenih, na prsih, na krilu, na rokavih, na bokih... Značilnost večernega stila so svetleči se zlati gumbi in sploh zlati okraski, ki so modna zapoved prihodnje jeseni in zime. Enaki okraski se pojavljajo tudi na torbicah in pasovih. Dragi modeli so to, zato v Utoku ne obljubljajo množične proizvodnje. Zabeležili bodo vsakega resnega kupca; željo lahko poveste v katerikoli Utokovi trgovini ali kar v prodajnem oddelku tovarne.

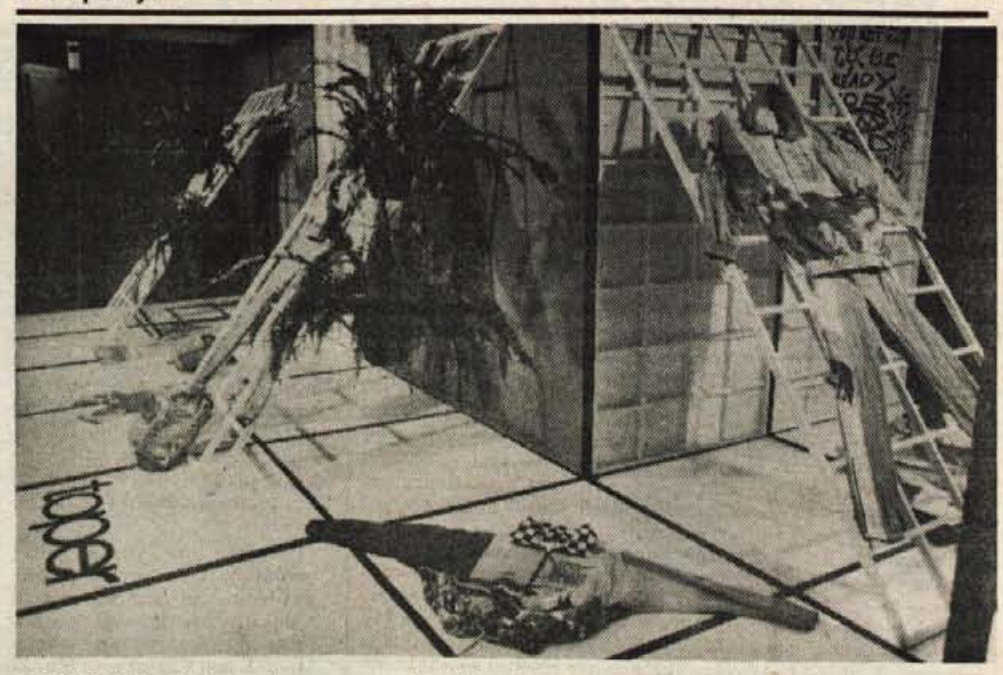

TOPER Celje - Tokrat se je za spremembo od drugih let namesto z zimskim predstavil s svojim razgibanim poletnim programom za šport in prosti čas. Prikazal je del velike kolekcije "beach life", po kateri bomo z veseljem segli pred poletjem: trenirke, kratke hlače, majice, kjer se motivi ponavljajo. "Bodite pripravljeni na sonce" je njihovo geslo letošnjega poletja. Materiali so čisti bombaž in kvalitetne mešanice. To zanimivo kreacijo je pripravila oblikovalka Nevenka Bertoncelj s svojo skupino. Sicer pa TOPER za pomlad in poletje ponuja svoje odlične tenis kolekcije, kolekcije za golf, posebni program za planinarjenje ali tracking, ki vsebuje hlače, majice, trenirke in jakne. Značilnost jaken so novi, zdravi materiali, ki dihajo - poseben material je uporabljen kot medvloga in ima funkcijo membrane "thiniceh 3M" - in ne prepušča zunanjih vplivov. Zelo pomembna je tudi kolekcija za dvoranske športe, ki vsebuje torbe, trenirke, drese in podobno. Skratka, TOPER je naša znana firma, brez katere si danes ne bi mogli zamisliti športnega življenja. Za svoj prikazani poletni program je TOPER dobil diplomo Ljubljanskega zmaja.

VEZENINE Bled - Vajeni smo lepih izdelkov blejskih VEZENIN, toda toliko nežne romantike, kot so nam je prikazali tokrat, skorajda ne pomnimo. Res je, da bomo morale biti ob taki bluzi popolnoma urejene in če se le da, kar najbolj mlade, kajti prosojnost bele organce je lahko silno izdajalska, lahko pa seveda lepoto tudi glasno poudari. Le za svečane priložnosti bomo oblekle takšno lepoto, za večer, lahko h krilom pa tudi k hlačam, če bodo te povsem po modi. Letos je organca aktualna, posebej v kombinaciji s prozorno, tako zvano aetz čipko. Modni so veliki stoječi ovratniki, pa tudi, če hočete, razgaljena ramena. Ne prehitevajmo, to velja za zimo 90/91. Sicer pa se VEZENINE drže svojega železnega programa oblek za svečane priložnosti, poročnih in maturantskih oblek, bluz za čez dan in za večer, otroških bluz, dekorativnih prtov, zaves, brisač z všitimi čipkami in podobno. Povsod je lahko vključena čipka, razmišljajo v VEZENINAH, le slediti mora modnim trendom. In v VEZENINAH jim sledi, zato njihovo čipko poznajo tako v Ameriki kot v Sovjetski zvezi, Franciji in Nemčiji, pa seveda po vsej Jugoslaviji.

ŠEŠIR Škofja Loka - Kaj bi moški in ženski svet brez klobuka?! Ne le, da varuje pred mrazom, buk je tudi "pikica na i" v svetu mode in ta mu pridaja vse večji pomen. Njegova oblika se sicer ne nja tako hitro kot ostala moda, toda spreminja se. Če so lani ženski klobuki imeli veliko okrasko je letos opaziti manj. Manj romantike in več elegance. Manj je tudi širokih okrajev, kajti moda se ča v slovita trideseta leta charlestona in ljubkih malih klobučkov s povezanjenimi okraji, ki spomi na čelado. Barve so seveda modne, za pomlad svetle, peščene, barve kamenja, za jesen pa zamolkle lenih, zlatih in rjavih barv, kakršni bodo kostimi in plašči. Pri moških je za to pomlad opaziti še sebno eleganco v svetlih, sivih in skoraj belih barvah klobukov. Vse je seveda prvovrstna kvaliteta je najboljša kunčja dlaka. Nič čudnega, da ŠEŠIR Škofja Loka toliko izvaža; lani je prišlo kar 7 stotkov prihodka iz tujih dežel.

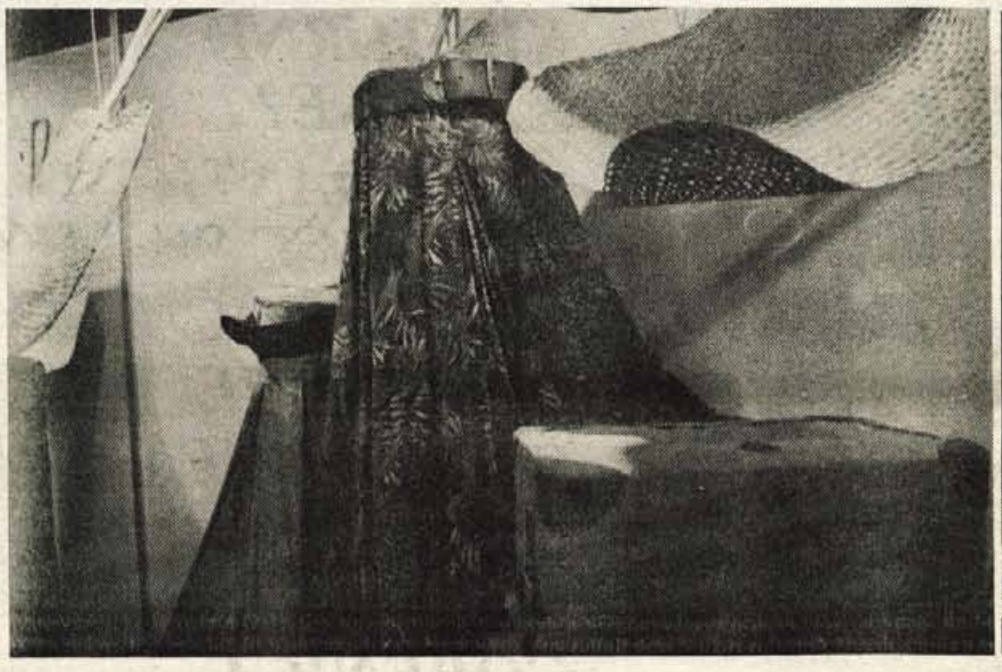

TRIKON Kočevje - Za hlače so se specializirali pri kočevskem TRIKONU, tovarni pletenin in konfekcije. Pletenin je bolj malo, le bolj za otroke, zato pa je več konfekcije, ženske, moške, otroške, predvsem hlač. Vse je sešito iz naravnih vlaken, pri oblikovanju in barvah pa skušajo kar najbolj slediti modnim trendom. Kdor pozna njihovo prodajalno na Planini v Kranju, na Trgu Rivoli, ta ve, da so vedno tudi konkurenčni. Letošnjo predstavitev na sejmu mode so popestrili tudi z ženskimi krili iz lahke viskoze, za poletje pa obetajo veliko izbiro bermuda hlač za vse starosti in vse spole. Bermuda hlače bodo namreč boom letošnjega poletja. Kmalu spomladi bodo že v prodaji, barve pa bodo pač barve vročega poletja. Naj povemo še to, da imajo v njihovi kranjski prodajalni prav te dni 30-odstotni popust pri prodaji njihovih izdelkov.

TEKSTILINDUS Kranj - Kako bi jim človek privoščil najvišjo nagrado, Ljubljanskega zmaja! krat jim je za las ušel. Toda brez nagrade TEKSTILINDUS vendarle ni ostal. Posebna žirija ra kreatorjev pod okriljem revije JANA, mu je dodelila Zlato Jano za njihovo "patino". Vsako leto największi kranjski tekstilni kolektiv predstavi z eno od tem. Tokrat je bila to tema "patina" za se 90/91. "Patina" je najbogatejša tema, v kateri so pomembni ornamentalno dekorativni žakardi in z antično kovinskimi efekti. Zlati lesk namreč narekuje moda letošnje jeseni in zime. "Zlati" bom rej šli v zlato jesen. Materiali so v glavnem priljubljena viskoza, mešanica bombaža in viskoze, pa kvalitetni čisti bombaži, vzorci pa zabrisani rožasti in priljubljeni kašmirji, ki skupaj z vso pozla blagu spominjajo na Orient. Tudi za letošnjo predstavitev na sejmu mode v Ljubljani se je v TEK LINDUSU trudila domača oblikovalka Maruša Črnilec s svojo ekipo.

INDUSTRIJA BOMBAŽNIH IZDELKOV Kranj - Veliko je imela opraviti okrog njihove izložbe komisija, ki je ocenjevala dekoraterje, vendar "ibijevci" res niso mogli verjeti, da bi se jim Ljubljanski zmaj lahko spet posmejal. Saj so ga vendar že lani dobili! Toda, komisija je še enkrat dokazala, da resnično ocenjuje najboljše, in jim ponovno prisodila najvišjo nagrado za novo kolekcijo za notranjo opremo stanovanj. V zgodovini IBI je to že tretji Ljubljanski zmaj, ki je znova potrdil, da se ta mali kranjski kolektiv bori s in za kvaliteto. Da so ujeli pravi trend mode tako v kvaliteti kot v dezenih in barvah, je potrdil že obisk frankfurtskega sejma notranje opreme, kamor bi mirno lahko postavili to ljubljansko izložbo. Lahko bi se kosali z vso svetovno kvaliteto. Medtem ko so bili njihovi dezeni lani bolj umirjenih barv, so letos močnih vijoličastih, modrih, veliko je vmes črne barve, tkanje pa žakard in stoodstotni bombaž. Za vse namene se lahko uporabijo njihova blaga, tako za blazinjeno pohištvo, kot za zavese, pregrinjala, okrasne blazine in celo za zidne tapete.

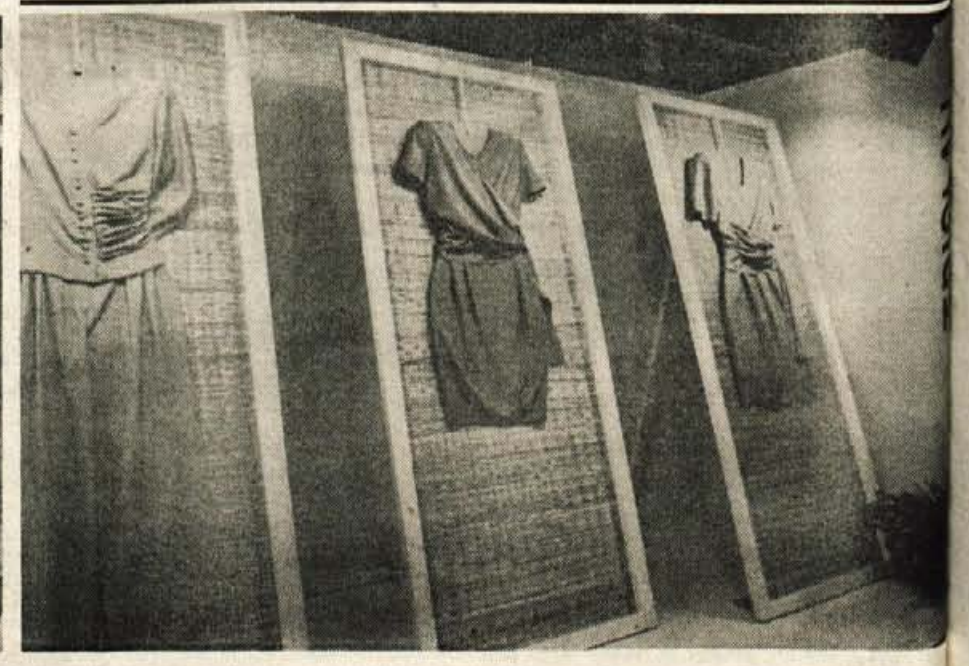

TRIGLAV KONFEKCIJA Kranj - Eleganca je v preprostosti, bi lahko rekli ob pogledu na n sejmske modele. Tudi letos so dali poudarek materialom, tokrat odlični, mehki in hvaležni v Njihovi modeli so enobarvni, v zabrisanih temnejših pastelnih tonih, modele pa poživljajo draper jim dajejo videz lahkotnosti. Tudi kolekcijo letošnjega poletja, s katero se je TRIGLAV KONFE JA predstavila na sejmu mode, sta oblikovali domači oblikovalki Janja Kunaver in Silva Arhar GLAV KONFEKCIJA sicer več izdeluje za tuji, kot za domači trg, vendar njihove izdelke lahko demo po vseh boljših trgovinah s konfekcijo širom po Sloveniji. Obljubljajo, da bodo tudi na mode predstavljeni modeli že spomladi na domačem trgu.

SNOVANJA

Odprte strani

Urednikova beseda

Tokratna Snovanja so v celoti namenjena nekaterim vprašanjem ohranjanja slovenske kulturne krajine, točneje gorenjske. O tem v uvodnem članku razmišlja umetnostni zgodovinar dr. Cene Avguštin, po svoje pa se na to temo navezujeta prispevka Aleša Valiča o poznoantičnem najdišču na sv. Jakobu ter predstavitev Šmarjetne gore nad Kranjem kot jo vidi Marko Pogačnik. Predstavljanje slovenske kulture svetu. Sem sodi razstava slovenskega čebelarstva, ki je prav zdaj odprta na Dunaju; o tem piše Maruša Avguštin, ravnateljica radovljiških muzejev. O devetdesetletnici Gorenjca, predhodnika sedanjega Gorenjskega glasa, piše Miha Naglič.

10

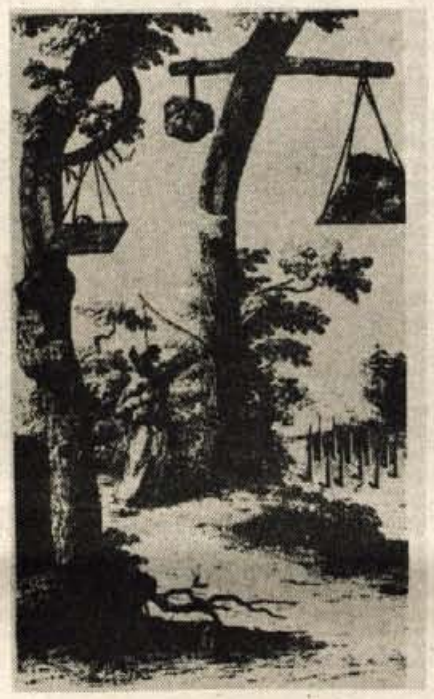

Razstava slovenskega čebelarstva na Dunaju sodi vsekakor med pomembne kulturne dogodke, saj pomeni nekakšen kulturni most za spoznavanje med narodi in to že od nekdaj ne le na pragu novega tisočletja. Za razstavo na Dunaju je več eksponatov posodil tudi Čebelarski muzej iz Radovljice. Na sliki: gozdni čebelarji pobirajo med iz panjev iz varujejo čebele pred sovražniki.

(Iz kataloga Čebelarskega muzeja Radovljica)

VSEBINA

dr. Cene Avguštin — **ZATON SLOVENSKE KULTURNE KRAJINE?**

Andrej Valič — **POZNOANTIČNO NAJDIŠČE SV. JAKOB NAD POTOČAMI**

Marko Pogačnik — **ODPIRANJE ŠMARJETNE GORE**

Maruša Avguštin — **ČLOVEK IN ČEBELA**

Miha Naglič — **90 LET GORENJCA**

dr. Cene Avguštin

Zaton gorenjske kulturne krajine?

Dežela, ki jo je angleški naravoslovec Sir Davy Humphry na enem svojih potovanj opisuje kot najlepšo pokrajino v Evropi, je danes komaj še spoznavna. Najrazličnejši posegi v naravno okolje, industrializacija, sodobni načini gradnje in številne tehnične novosti, ki so se iz mest razširile tudi na podeželje, so gorenjski kulturni krajini počasi odvzemale tisti značaj, ki je bil zanjo tipičen za dolga obdobja, vse do srede našega stoletja.

Sodobna miselnost, da je vse staro treba nadomestiti z novim, se je odražala na najrazličnejših področjih človekovega delovanja: pri gradnji in širjenju naselij in komunalnih naprav, pri uvajanju nove, večkrat tudi nepreverjene tehnologije itd. Gorenjsko so kmalu prepregle nove avtomibilske ceste in široko razvejano električno omrežje. Velike zajezitve rek, obsežne gozdne poseke (letališče), velikanski kamnolomi (Jelovica), vedno bolj naraščajoči cestni promet in drugi dejavniki so rušili naravno ravnotežje in vplivali tudi na spreminjanje podnebnih razmer.

Sklenjenost in celovitost naselij izginja, njihov tipološki značaj je zaradi novih vrinjenih stavbnih sestavin vedno bolj zabrisan. Novi hišni tipi, ki pogosto brez trohe naslonjenosti na tradicijo, na izbor stavbnega gradiva, na okolju se prilegajoč kritino, na ustrezna razmerja v oblikovanju stavbnega telesa, na usklajenost med stanovanjskim in gospodarskim delom gradnje nezadržno rastejo po naših vaseh. Vpliv pogosto šablonskega arhitekturnega oblikovanja, ki je morda primeren za sklenjena predmestna naselja, se nepreverjeno prenaša na podeželje. Novim gradbenim objektom kot so silosi, skladišča, shrambe za poljedeljske stroje itd., še vedno nismo znali najti okolju ustrezne oblike. Le-ti predstavljajo, taki kot so, grozljiv tujek v podobi naše vasi.

Novi gradbeni materiali kot so jeklo, cement, steklo ali umetne mase so prinesli neslutene možnosti v razvoj gradbeništva. Pozabili pa smo jih kultivirati oziroma oblikovno povezati z gradivom, ki se prilega določenemu krajinskemu okolju. V gorskem svetu je to les, na Krasu in v Primorju kamen, na ravnini ilovica oziroma opeka. Izjemoma so npr. znali ponekod po zaslugi posameznikov okolju tuje in mrzle betonske »bunkerje« novih šol otopliti z domačim materialom.

Tudi v arhitekturne detajle kot so okna in vrata, katera so tako značilna za zunanji izgled kmečkih domačij, vdirajo standardni izdelki lesne industrije. Zdi se, da se le-tej še ni posrečilo izdelati več tipov oken, tudi takih, ki bi ustrezali meram kamnitih okvirov kmečkih oken. Podoben oblikovalni program bi zahtevala tudi izdelava hišnih vhodnih vrat, ki bi nadomestila kičaste, pogosto z barvnim steklom kombinirane izdelke.

Pri uveljavljanju okolju primerne kritine in naklona streh je spomeniškim zavodom uspelo doseči lep napredek v mestih, medtem ko v vaseh največkrat še vedno prekrivajo hiše po lastnem okusu. Tu se namesto lesenih skodelj, rdeče obarvane ali sive cementne opeke uveljavljajo kot kritina povsem novi materiali, ki usodno rušijo usklajenost te pomembne hišne in naselbinske barvne strukturne sestavine.

Med najbolj elementarne enote kulturne krajine sodijo poleg stanovanjske ljudske arhitekture kozolci, mlini, žage, čebelnjaki, različne ograje in drugi gospodarski objekti. Zaradi svoje preverjene uporabnosti so se nam do danes ohranili kozolci, enojni ali dvojni, čeprav marsikje opremljeni s cementnimi nosilci ali salonitno kritino. Poskus sušenja sena na razpetih jeklenih žicah se vsaj na Gorensjkem k sreči ni v večji meri uveljavilo. Nove industrijske naprave so skoraj povsod izrinile nekdaj tako slikovite vodne naprave kot so mlini in žage. Vrnjene zainteresiranim lastnikom bi jih bilo mogoče vsaj nekatere oživiti. Za preteklost Gorenjske tako značilna pašniška področja v Julijskih alpah, Kmaniških planinah, Kravankah in še posebej v Bohinju so začela po znanem sporu med gozdarji in lastniki pašnikov počasi mrtveti. Z opuščanjem planin izginja neprecenljivo bogastvo planšarske arhitekture kot so staje za živino, pastirski stanovi, seniki itd. in z njimi, kar je še bolj pogubno, kulturna tradicija, ki sega daleč v prazgodovino.

Slovenija in z njo Gorenjska je bila nekdaj dežela znamenj. Znamenja, ki so stala na križpotjih, niso imela samo sakralni značaj, služila so tudi kot prometni znaki, nemalokrat so spominjala na nek dogodek, nesrečo itd. V povojni dobi so bili mnogi od teh spomenikov odstranjeni in šele zadnja leta raste zanimanje za ohranitev in obnovo tistih, ki so še ostali.

Tudi posameznim drevesom so ljudje včasih nadeli značaj nekega znamenja, posebej tistim, ki so izstopala zaradi svoje velikosti, redkosti ali so rasla na nekem posebnem mestu. Morda se v njih, predvsem velja to za lipova drevesa, skriva spomin na njihov pomen in čaščenje v času poganstva. Ko so kasneje na deblo namestili razpelo ali slikano božjo podobo ali v neposredni bližini postavili znamenje, so jim s tem nadeli krščanski predznak.

Poleg zgoraj naštetih cerkva tako v ravnini kot tistih na vrhu vzpetin, ki pomenijo pravi specificum slovenske in gorensjke kulturne pokrajine in poleg slikovitih mestnih neselij, ki so v zadnjem času predmet intenzivne obnove, ne smemo pozabiti na nekdaj nadvse pomembne sestavine kulturne krajine - na gradove in graščine, posejane po deželi. Če bi jih po vojni znali zavarovati in ohraniti njihov inventar, bi imeli Slovenci muzejsko in spomeniško bogastvo neprecenljive vrednosti. Tako pa varujemo le ostalino, ki jo v večini primerov predstavlja do kraja izpraznjena arhitekturna lupina in še pogosteje le njeni ostanki.

Problem varovanja naše kulturne krajine je skrit predvsem v možnosti ponovne vspostavitve skladnosti med naravo in človekom, ki s svojimi raznolikimi posegi lahko bistveno vpliva na njeno obogatitev ali jo vodi v uničenje. Zato oblikovanje kulturne krajine ne more biti samo rezultat urbanistove ali arhitektove zamisli, temveč rezultat tako geografskega, zgodovinskega, kulturnozgodovinskega kot tudi antropološkega, biološkega in ekološkega proučevanja njenega zapletenega organizma.

Andrej Valič

Poznoantično najdišče sv. Jakob nad Potočami

Nad iztekom reke Kokre iz doline v kranjsko ravan leži v prisojnem južnem pobočju Potoške gore (1283) vas Potoče (540 m). Na nižjem, daleč vidnem zahodnem grebenu, ob sedanji novi Iskrini planinski koči (960 m) in nad Francijevo kočo, so Potočani zgradili manjšo vaško cerkev sv. Jakoba (964 m). Njena sedanja arhitekturna oblika s freskami v notranji je gotska gradnja. Ostanki majhnega okna v južni steni ladje segajo v romanski čas.[2]

Potoško goro ovija dolina reke Kokre. Njen izvir je v strmini nad Komatevro. Kokrška dolina razdeljuje visoke skalnate grebene Karavank in Grintovcev (Kokrška Kočna 2475 m) s Storžiško skupino gora (Storžič 2132 m) v zahodnih Kamniških ali Savinjskih Alpah. V geološki preteklosti je izoblikovala globoko in vijugasto tesno dolino z visokimi, strmimi skalnatimi stenami. V Tupaličah pri Preddvoru zapušča objem gora. Svojo smer nadaljuje deroče in se vije po kranjski ravnini. S strugo se globoko (do 25 m) zajeda v svoj lastni ledenodobni prodnati nanos. Pod konglomeratnim skalnatim pomolom v Kranju se z leve strani izteka v Savo. Reka ima svoj letni spomladanski in jesenski hudourniški alpski značaj. V gorskem svetu je dolina ob nalivih in v zimskih časih težko prehodna.[3]

V ravnini poteka pot prav po levem robu brega. Domnevno je bilo tako že v rimski dobi. Od Kranja navzgor proti Zg. Jezerskemu vodi skozi vaška naselja in povezuje njihova stara naselitvena jedra. Vasi se imenujejo: Huje, Klanec, Primskovo, Gorenja vas, Britof, Suha, Milje, Visoko, Hotemaže, Tupaliče, Breg, Preddvor in Potoče. V spodnji kokrški dolini je zaselek Kokra z razkropljenimi, posamičnimi gorskimi kmetijami. Z rečico Jezernico, ki se izliva v Sp. Jezerskem v Kokro in njeno ozko, skalnato dolinico, se povezuje še zaselek Zg. Jezersko (880 m). Pot ob Kokri navzgor in prehod po njeni dolini prek Jezerskega vrha (1218 m) in po dolini Bele navzdol skozi Železno Kaplo v Podjuno, je najkrajša in poglavitna povezovalna prečna pot iz nekdanje zgodovinske Kranjske na Koroško in v obratni smeri. V preteklih časih je bila živa vsakodnevna vez med Kranjci in Korošci. Uporabljali so jo bolj v poletnih mesecih. Reka Kokra in pot ob njej botrujeta nastanku vaških naselitvenih jeder. Historično jezikovno je dognano, da ime Kokre (Corcak) izvira iz izročila predslovenske naselitve rečnega območja. M. Kos je mnenja, da imena naselij v ravnini izpričujejo način in časovne stopnje zgodovinske staroslovanske poselitve.[4] Starejši izvor krajev se dokazuje z naključnimi arheološkimi najdbami iz delno odkritih najdišč.[5] Bistveno pomembnejšo arheološko in zgodovinsko krajevno vlogo, osredotočeno v višjo jugovzhodno strmino sv. Jakoba, ima komunikativni vhod in izhod iz Kokrške doline. S pobočja je dober pregled nad prehodom v dolino in ravnino.

Zgodovinski viri sporočajo, da so že v 12. stol. zgradili kot varovalno obrambno utrdbo romansko zidan stolpasti Novi grad (po Valvasorju Neuburg), ljudsko Pusti grad (644 m) ali Stari grad. Stranice enakostraničnega četverokotnega stolpa merijo 9.60 m. Debelina zidov meri 2.20 m. Notranja površina obsega manj kot 30 m². Nižje pod njim stoji že v 14. stol. zgrajen srednjeveški grad Turn (525 m).[6] Nad njima, na vrhnjem grebenu s cerkvico sv. Jakoba, je bilo z arheološkimi identifikacijskimi sondami l. 1985 odkrito poznoantično najdišče -refugij. V jugozahodnem predelu vrhnjega poševnega gorskega hrbta so bili na ožjih, višinsko različno razloženih ozkih ravničastih pobočnih terasah, odkopani ostanki zidov pravokotno zidanih stavb. Značilen način njihove zidave (opus incertum) z drobnimi naselbinskimi delnimi najdbami, kot npr. fragmentarno ohranjen dvovrsten koščen glavnik, »nomadsko« kovinsko zrcalo, deli steklenih posod in železna koničasta puščična ost, kronološko in kulturno opredeljujejo in označujejo odmaknjeno staroselsko romansko gorsko naselbino kot poznoantično zevetišče in pribežališče.

V tem zapisu se omejujem na dve izjemno zanimivi poglavitni in značilni arheološki najdbi. Kot prvo najdbo predstavljam dobro ohranjeno ploščato oblikovano in okroglo kovinsko zrcalo. Premer je 5.8 cm, prednja, zrcalna stran je ravna, gladka, bleščeča in srebrne barve. Na sivozeleni patinirani hrbtni strani ima 6 radialno plastičnih razdelkov v krogu. V sredi ima polkrožno izbočen manjši ročaj ali držalce za privezovanje. Po dekorativni oblikovanosti hrbtnega dela ga uvrščajo v tipsko skupino »Cmi-Brigetio«. Komparativno analogne naselbinske in grobne najdbe takšnih zrcalc so se z odkrivanji osredotočile v krajih ob Donavi in Tisi.[7] Podobno zrcalo, z zvezdas cikcakastim dekorativnim mentom na hrbtni strani so krili v skeletnem grobu 253 kropole iz časa preseljev ljudstev v Lajhu v Kra Uvrščajo ga v tipsko sku Kranj-Balta. Tovrstne kult najdbe povezujejo s kultur in časovnimi relikti vzho gotske dominacije, v pove z njihovo svojino v prvi po stol. Vprašanje je ali ga ni

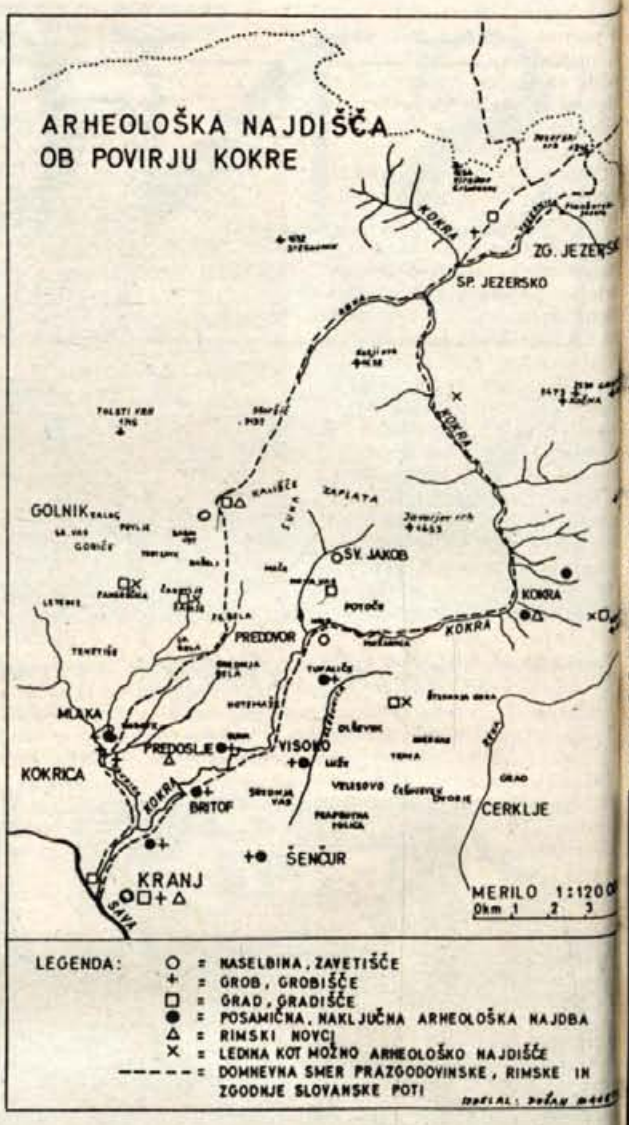

Dobro ohranjeno kovinsko zrcalce imenovano »hunsko«. Ilustrira izmenjalno kulturno dobrino, njegovo poreklo, imetje in pot nosilca v času preseljevanja narodov.

Marko Pogačnik

Odpiranje Šmarjetne gore

Šmarjetna gora je za Kranjčana nekaj najbolj navadnega. Za resno pot v gore je preblizu, za popoldanski sprehod je predaleč. Jaz pa bi rad povedal, da je Šmarjetna gora tem pomislekom navkljub izjemna gora. Takim goram so davne kulture rekle »sveta gora« — kar preprosto pomeni: gora, ki sveti. Ne morem pa razložiti kaj ta izraz pomeni za nas danes, če prej ne spregovorim o bistveni spremembi, ki se godi v svetu okrog nas.

Zgodba o novi dobi

Menda ni potrebno ponavljati novice zadnjega meseca, da je padel berlinski zid, še več, da je dejansko ukinjena železna zavesa, ki je svet delila v dve nasprotujoči si polovici. Potrebno pa je opozoriti, da takšna » železna zavesa ostaja tudi v zavesti sodobnega človeka. Razumsko gledanje na življenje samega sebe strogo omeji in se razglaša kot edino verodostojno gledanje na svet. Kot da obstaja samo tista resničnost, ki si jo človek lahko s svojim razumom razloži, vse drugo pa pripada območju pravljic, mitov ali religioznih predstav. Znotraj okvirov te racionalne »železne zavese« se sme človek v svojem razmišljanju svobodno gibati. Če pa hoče to mejo prestopiti in se podati v intuitivno polovico svojih možgan, si mora nadeti označbo vernika ali status nekega, ki brska po starih misterijih.

Vendar je tudi ta sistem ločevanja med dvema resničnostima dandanes že močno načet. Med prvimi je skozi »železno zaveso« prodrla predstava o akupunkturi, predstava, da skozi naš fizični organizem tečejo energetski tokovi, ki skozi prste na rokah v naše telo vstopajo in izstopajo skozi prste na nogah. Vmes tečejo po različnih prstih — imenovanih akupunkturni meridiani — skozi telo ter posamezne organe in jih (nas) na tak način vzdržujejo pri življenju. Če te tokove pri akupunkturi umirimo in uravnotežimo med seboj, lahko zdravimo organe skozi katere tečejo; in vendar znanstvena analiza ne najde nobene sledi njihove prisotnosti. To pomeni, da obstajajo še druge razsežnosti resničnosti, ki jih s čutili ne moremo dojeti, one pa vendarle odločilno vplivajo na naše zdravje.

Podobni prodori skozi »železno zaveso« se zadnja leta dogajajo na različnih področjih človeške dejavnosti. Vrednote kot so ljubezen, luč božja... izgubljajo abstraktni pomen, spoznavamo jih kot širše razsežnosti človeka in narave. Postopoma se uveljavlja neka nova doba, ki ne pozna več nasprotstva med razumom in duhovnimi doživetji. Oboje pripada življenju: človek s svojo razumskostjo stoji na zemlji, medtem, ko je s svojo občutljivo in nevidno duhovnostjo vraščen v različne ravni kozmosa.

Kaj pomeni gora

Gore, kakršna sta Šmarjetna ali Jošt nad Kranjem, niso samo odebeline na zemeljskem površju. S svojo obliko prinašajo v krajino poseben ritem gibanja. Ta valovit ritem pa ni samo nekaj, kar je vredno občudovanja pesnikov ali ljubiteljev narave. To valovanje tudi pomeni, da se tokovi življenjske energije, ki oblivajo Zemljo, tam drugače pretakajo in zato dajejo drugačne impulze bivanju v tistem prostoru.

Ko takole govorim o bio-energiji v krajini, bi jo najraje imenoval »sveti dih«, saj me spominja na tok dihanja. Dihanje človek dojema kot znamenje, da življenje teče. Ker pa ne gre za fizično dihanje, ampak za pretok energij, dodajam besedico »sveti«, ki pomeni, da ta dih žari kot luč, čeprav je za običajem pogled neviden. Blizu mi je tudi podobnost z izrazom »Sveti Duh«, ker sem prepričan, da je z biblijskim Svetim Duhom mišljeno isto dihanje vesoljnega življenja.

Vsi kraji pa niso enako pomembni za dihanje krajine. Najdejo se prav posebna mesta, kjer pride do silne koncentracije bio-energije. Taka mesta so nekateri vrhovi gora, kjer se tokovi življenjske sile, sledeč vzponu gore, na vrhu dvigajo navpično v nebo kot ognjemet iz luči in se povezujejo z energijskimi tokovi, ki pritekajo od drugih planetov in zvezd. Taka gora v okolici Kranja je Sveti Jošt — » Jošt, ki sveti ! Po mojem občutku in po radiestezij-

Marika in Marko Pogačnik: Oltar sv. Marjete na Šmarjetni 1989 —

Foto: Matija Pa

svoji opremi uporabljali, nosili in prenašali ali zamenjevali tudi pripadniki drugih preseljujočih se ljudstev tistega časa. Možno je, da so ga prinesli iz tedanjega bližnjega Carniuma (Kranja) v staroselski romanski refugiji pri sv. Jakobu in ga zamenjali za drugo kulturno dobrino.

Druga značilna najdba je fragmentarno ogranjen dvovrstno izdelan koščen glavnik. Ohranjena dolžina je 8.0 cm, širina pa 4.8 cm. Odkrit je bil na tleh, v talni ogleni pogornini. Ležal je v notranjosti četverokotne zidane stanovanjske stavbe. V naselbinskem inventarju je glavnik bolj redko zastopan. Bolj znane in številčnejše so najdbe dvovrstnih koščenih glavnikov v grobovih ob skeletih. Poleg njih so običajno še drugi večvrstni grobni pridatki. Na podlagi kulturne sestave teh grobnih predmetov s pogrebnim kultom in okoljem nekropole se opredeljuje njihovo osebno lastništvo in morebitna etnična pripadnost. Ugotovljeno je, da pripadajo različnim etničnim skupinam oziroma njihovim posameznikom: staroselsko romanskim, gepidskim, gotskim, langobardskim in staroslovanskim. Veliko število dvovrstnih glavnikov je bilo izkopanih v skeletnih grobovih iz časa preseljevanja ljudstev v Lajhu v Kranju. Odkrit in znan je celo domneven izdelovalec tega artikla s svojim glavnikarskim orodjem (Kranj, Lajh gr. 185).[9] Glavnikarski izdelek iz jakobškega refugija se uvršča v istovrstne številne najdbe v širšem slovenskem prostoru: na Bledu, v Rojah, na Ajdovskem gradcu pri Vranju[10], na Rifniku[11], v Brezju pri Zrečah[12], v Brežcu pri Buzetu v Istri[13] in še v najdiščnih krajih v Podonavju.[14] Njihova nošnja in uporaba obsega kronološki okvir od 5. do 8. stoletja.

Na jugovzhodnem travnatem pobočju sv. Jakoba nad Potočami je poznoantično najdišče — naselbina. Iz fototeke Gorenjskea muzeja v Kranju — Foto: D. Holynski

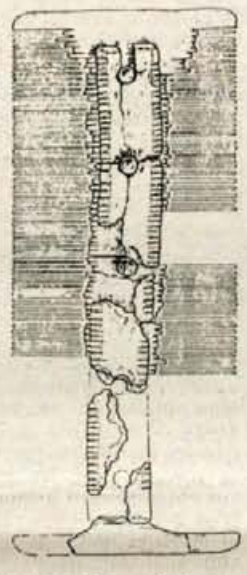

Delno ohranjen dvovrsten koščen glavnik poznoantičnega kulturno materialnega izvora.
Iz fototeke Gorenjskega muzeja v Kranju— Foto:D. Holynski.

Zavetiščna naselbina-najdišče pri sv. Jakobu je odmaknjena v varen gorski svet. Iz višine ima pregled, hkrati pa ima povezavo s Kokro in predvsem z mestom Kranjem. Njen položaj je obrambnovarovalnega in preglednega značaja. Vključuje se v nova spoznanja o stanju, razmerah poznoantičnega življenja, o starejšem poreklu kraja in o preteklem kultiviranju gorenjskega okolja (Carneole), predvsem v času preseljevanja ljudstev in v času, ko je potekala postopna staroslovanksa naselitev. V ljudskem izročilu se ni ohranilo značilno staroselsko ime kraja in ledine. Domnevno se lahko skriva v naštevanju neidentificiranih krajevtoponimov anonimnega kozmografa iz Ravenne.[15] Bržčas v tej naselbini ni bilo več življenja v času naselitve starih Slovanov v ožje območje povirja Kokre. Staroslovanske arheološke najdbe iz bližnjega poznoantičnega refugija Gradišče pod Bašljem (873 m) pod južnim vznožjem Storžiča izkazujejo dokaj nepretrgan naselitveni okvir in obstoj naselbine z arhivskimi listinami izpričanih krajev od 12. stoletja.

Viri:

[1]*M. Kos, Gradivo za historično topografijo Slovenije 1 (Ljubljana 1975) 592. Prvikrat se gora imensko omenja kot Jakob l. 1433.*
[2]*J. Lavtižar, Cerkve in zvonovi v dekaniji Kranj (Ljubljana 1901) 166.*
I. Komelj, Sv. Jakob nad Potočami, Var. spom. 7, 1958/59, 236.
M. Zadnikar, Romanika v Sloveniji (Ljubljana 1982) 221.
[3]*D. Meze, Porečje Kokre v pleistocenu, Georg. zbor. 14, 1974, 7-96.*
[4]*F. Kos, Gradivo za zgodovino Slovencev (št. 182).*
M. Kos, Starejša naselitev na Kranjski ravnini v: 900 let Kranja (Kranj 1960)51-72 s karto naselitvenih krajev do 13. stol.
J. Kelemina, Langobardski spomini pri Slovencih, Slavist. rev. 4, 1951, 177.
Arheološka najdišča Slovenije (Ljubljana 1976) 90.
[5]*A. Valič, Arheološka raziskovanja na kranjskem območju v preteklih štirih desetletjih, v: J. Žontar, Zgodovina mesta Kranja (Kranj 1939, ponatis 1982)/d., Arheološke najdbe v Kranju in okolici od l. 1960 do 1970, v: Kranjski zbornik 1970, 185-189.*
[6]*J. V. Valvasor, Die Ehre des Herzogthums Krain (1689) XI, 580.*
F. Kos, Gradivo za zgodovino Slovencev 4 (1915) 366.
I. Komelj, Preddvor - Var. spom. 7, 1958/59, 207.
M. Žontar, Terenska raziskava gradov na Gorenjskem, Var. spom. 12, 1967, 29.
J. Žontar, Zgodovina mesta Kranja (Kranj 1939) 19.
A. Valič, Terenska rekongnosciranja in meritve v l. 1987/88; isti, Var. spom. 30, 1988, 271-272; 31, 1989, 256, 258.
A. Valič, Var. spom., 28, 1986, 282-283, 29, 1987, 281; 30, 1988, 256-266.
Pri arheoloških rekongnosciranjih površja grajskega pobočja je bilo odkrito več kosov poznoantičnega glinastega posodja. Iz srednjega časa izvirajo najdbe železnih puščic piramidalnih oblik iz 12. - 14. stol., ki so enake izkopanim na starem Šmledniškem gradu in »na zgornjem stolpu« na Kranjclju nad škofjeloškim gradom, majhna in ozko kovana železna podkev, veliko število ročno kovanih žebljev in srebrn graški pfenig iz 1. pol. 14. stol. Najdba žlindre kaže na pridobivanje in taljenje železne rude.

Domneva se, da temeljna gradnja obrambnega in bivalnega objekta izvira iz poznega rimskega časa.

[7]*J. Werner, Beitrage zur Archäologie des Attila-Reiches, (München 1956) 21-23; glej t. 13:1, 5,4; 45:6; 48:14; karta razprostranjenosti na str. 74.*
Id., Die Langobarden in Pannonien (München 1962) 66, t. 25:14.
J. Filip, Enzyklopädisches Handbuch zur Ur-und Frühgeschichte Europas 2 (Praga 1962) 1355 s.
Z. Vinski, Arheološki spomenici seobe naroda u Srijemu, Situla 2, 1957, 29, t. 18, sl. 59-60 in 63-63.
D. Mrkobrad, Arheološki nalazi seobe naroda u Jugoslaviji (Beograd 1980) 20, t.8:5-6.
[8]*V. Stare, Kranj, nekropola iz časa preseljevanja ljudstev (Ljubljana 1980) 69, t. 77:gr. 253/10*
[9]*W. Šmid, Kranj v davnini, v:J. Žontar (op. 6) 7.*
V. Stare (op. 80-84) 22.
[10]*T. Knific, Vranje pri Sevnici, Arh. vest. 30, 1979, 752.*
[11]*A. Bolta, Poznoantično grobišče na Rifniku, Arh. vest. 21/22, 1970/71, 131, 134.*
[12]*S. Pahič, Staroslovanski grobovi v Brezju pri Zrečah, Arh. vest. 18, 1967, 360;*
[13]*B. Marušič, Staroslovanske in neke zgodnjesrednjeveške najdbe v Istri, Arh. vest. 6, 1955, 102 s, t. 2:2.*
[14]*Z. Vinski (op. 7) 30, t. 19:66.*
M. Slabe, Dravlje, grobišče iz časov preseljevanja ljudstev (ljubljana 1975) 62, 63. Našteva še druga slovenska najdišča glavnikov.
J. Werner (op. 7, Die Langobarden) t. 57:25:67:7, 9.
[15]*J. Šašel, Rimske ceste v Sloveniji, v: Arheološka najdišča Slovenije (Ljubljana 1976) 81 s sl. 21.*
[16]*M. Kos (op. 4) 52; op. 9.*

skih raziskavah, ki sem jih tam opravil, se »ognjemet« na vrhu Svetega Jošta povezuje z energijskimi tokovi Sonca in planeta Venere.

Šmarjetna pa je drugačna gora. Ne vzpenja se v nebo, ampak je vsa zaobljena in zato daje vtis, da energija tod ne teče od spodaj navzgor, ampak da se od zgoraj razliva na vse strani v dolino. Mislim, da ta vtis odgovarja resničnosti. Šmarjetna gora sprejema energijske impulze s Svetega Jošta in sama »sveti« tako, da jih pošilja v dolino, kjer so naselja, kjer bivamo ljudje.

Med obnavljanjem cerkvice na Šmarjetni gori smo odkrili, da desni vogal zgradbe sloni na močni naravni skali, ki predstavlja dejanski vrh gore. Ta skalnat zob deluje kot antena, kjer se kot v žarišču zbira kozmično žarčenje, ki ga oddaja sveti Jošt. Domneva se, da je ta skala predstavljala obredno skalo — žrtvenik predkrščanskega svetišča na mestu kasnejše cerkve. Davna ljudstva so že prej instinktivno našla taka sveta mesta, ob prihodu Krščanstva pa so bila tja postavljene prve cerkvene zgradbe. Da bi ohranili to kontinuiteto človeškega spoštovanja izvirov življenja na Zemlji, smo pri obnovi cerkvice pazili na to, da je skala danes vidna v vsej svoji lepoti. So pa tudi energijske točke v dolinah, kjer se bio-energija zbira kot v nekakšnih rezervoarjih iz katerih se okoliško življenje napaja. V povezavi z gorama Jošt in Šmarjetna se taka točka nahaja pod Šmarjetno goro v vdolbini, ki jo je izgrebla reka Sava, prav pred edinim dostopom v Kranj z juga. Marsikdo se še spominja ostankov zidu med nekdanjimi skladišči in železniško postajo. Tam je že v pozni antiki stala starokrščanska bazilika Svetega Martina. To mesto je danes dobesedno zalito z asfaltom križišča, ki usmerja promet okrog Kranja.

Res je, da je bila cerkev opuščena potem, ko jo je v 18. stoletju zamenjala šmartinska cerkev, ki stoji eno teraso višje nad Savo, na robu Stražišča.

Marko Pogačnik: Znamenje Kristusa na oltarju na Šmarjetni gori, 1989

Ta baročna mojstrovina arhitekta Gregorja Mačka danes opravlja vlogo zbiranja in širjenja energij s Šmarjetne gore, vlogo, ki jo je nekdaj opravljala stara bazilika na savskem bregu. To pa ne pomeni, da se lokacija nekdanje bazilike sme enostavno zabetonirati, saj še naprej predstavlja eno od »akupunkturnih« točk za področje Kranja in je odločilna za poln in uravnotežen pretok življenja skozi mesto. Groza me je, če pomislim, kakšne težave si ljudje nakopljemo v svojem nevednem ravnanju z Zemljo in naravo. V bodočnosti bo nedvomno treba pretehtati možnosti, da bi energijsko žarišče na savskem bregu spet lahko zadihalo in z njim mesto.

Cerkev sv. Marjete s sv. Joštom v ozadju. — Foto: Matija Pavlovec

Zakaj cerkve na posebnih krajih

Predstavljajte si, da je cerkvena stavba podobna resonančnemu prostoru pri glasbilih. Votel prostor na primer pri violini je konstruiran tako, da bistveno ojača zvok strun. Na podoben način je konstruiran notranji poroštor starih cerkva tako, da pojača energijsko žarčenje in pretakanje na tistem posebnem mestu, kjer cerkev stoji. Tako omogoči človeku, da vede ali nevede zajema sveti dih življenja, ki tam resonira v svoje bitje. Arheolog Andrej Valič je med izkopavanji v cerkvi na Šmarjetni odkril, da je njen tloris sestavljen iz pravilnih trikotnikov, ki se sekajo tik pred oltarjem — sečišče je dandanes v tlaku označeno. Tu lahko zaslutimo skrivnost oblikovanja cerkvene zgradbe v resonančno votlino.

Romanska cerkvica Svete Marjete na Šmarjetni gori je bila podrta konec 18. stoletja v času jožefinskih reform. Lani so jo vaščani Stražišča obnovili po načrtih arhitekta Matije Suhadolca, ki verno sledijo izvirniku. Z ženo Mariko sva izklesala oltar, ki stoji natančno tam, kjer je stal nekdanji. Oltar je sestavljen iz treh kamnov tako, da odgovarja posebnim žarčenjem na tem mestu in jih neslišno odzvanja. V povezavi z geometrijo cerkvene zgradbe je namreč oltar prevzel vlogo sprejemnika in žarišča energij, vlogo, ki je prej pripadala omenjeni skali v desnem kotu.

Na čelni strani je izklesano znamenje Kristusa, ki sem ga razvil na osnovi zgodbe o pelikanki. Srednjeveški popotniki so namreč pripovedovali, da pelikanka, če ji zmanjka hrane za mladiče, s kljunom odpre svoje srce in da mladičem piti lastno kri. Ta žrtev za dobro svojih otrok je postala simbol za Božjo dobroto, ki se je pripravljena ponižati in v liku Sina stopiti v zmedo zemeljskega sveta, da bi človeku pomagala najti pot do resnice. Zato se na oltarju na Šmarjetni gori namesto običajnih mladičev pojavijo človeške roke, ki sprejemajo medtem, ko pelikanka s kljunom odpira središče enakokrakega križa, ki označuje celoto vsega kar biva. Odpiranje in sprejemanje sta povezana v znaku osmice — znaku neskončnosti.

Oltar dopolnjuje na desni strani ladje kopija gotskega kipa Matere božje, ki po izročilu izhaja iz te cerkve — original je v muzeju v Kranju — na levi strani pa slika svete Marjete, delo slikarja Mateja Metlikoviča. Slikar izhaja iz imena »Marjeta«, ki pomeni biserni-co. V ozadju slike se pojavi rob školjke bisernice, biser sam pa se nahaja v srcu svete žene. Biser namreč nastane tako, da kamenček zaide v školjko in jo moti, da bi ga ona sčasoma oblekla v biserno matico. Simbolika je v tem, da bolečina, ki jo človek skozi svoje življenje preobrazi v ljubezen, postane podobna biseru, ki predstavlja največji dar narave.

Vredno je obiskati Sveto Marjeto. Ne bodite razočarani, če boste našli vrata zaklenjena. Raje se v preddverju cerkvice postavite točno na cerkveno os in usmerite pogled proti Svetemu Joštu pred vami. Skušajte občutiti magnetičen pritisk, ki vas v višini srca vleče proti vrhu Svetega Jošta kronanem z romansko cerkvijo. Tod namreč premočrtno skozi eter teče snop vibracij, ki obe žarišči povezuje med seboj.

Maruša Avguštin

Kulturni most — razstava slovenskega čebelarstva na Dunaju

Človek in čebela

Na Dunaju so v Avstrijskem muzeju za etnografijo v prenovljeni palači Schönborn (Laudongasse 15-19), 4. decembra 1989, odprli razstavo Človek in čebela. Pripravil jo je Slovenski etnografski muzej z vključitvijo gradiva iz drugih slovenskih muzejev in sodelovanjem vrste naših strokovnjakov. Razstava, ki jo je oblikoval arhitekt Marjan Loboda, bo odprta do konca aprila 1990. Čebelarski muzej iz Radovljice je za razstavo prispeval iz svoje zbirke tretjino od okrog 400 razstavljenih eksponatov. Vsebinsko bogata, strokovno pripravljena in likovno kvalitetno postavljena razstava je v zgoraj omenjeni stavbi po dveh letih obnavljanja prva prireditev, kar kaže na odprtost muzeja in na njegovo pripravljenost za širše strokovno povezovanje s sosedi.

Polklada izdolbena iz kosa na pol preklanega debla je prednik našega panja.

Slovenski ljudski panj, zbit iz desk, je dobil v začetku druge polovice 19. stoletja ime kranjič.

Otvoritve rastave so se z avtsrijske in slovenske strani udeležili poleg vodilnih strokovnih osebnosti in številnih ljubiteljev muzejev tudi visoki politični predstavniki in tako še poudarili pomembnost kulturnega dogodka. Avstrijski zvezni minister za znanost in razvoj dr. Erhard Busek in predsednik Izvršnega sveta SR Slovenije Dušan Šinigoj sta poudarila pomembnost slovenskega čebelarstva in ljudske umetnosti, ki je rasla ob njej v preteklosti, kakor tudi pomembnost sedanje povezave ob odkrivanju kulturne podobe slovenskega naroda sosednjemu avstrijskemu narodu, ki ju je v preteklosti vezala skupna usoda znotraj avstro-ogrske monarhije. Tako avstrijski kot slovenski politični predstavnik nista pozabila omeniti tudi našega sedanjega političnega in ekonomskega stanja Jugoslavije in izrazila upanje, da bo pri reševanju krize zmagal razum, Slovenija pa uveljavlja svojo suverenost.

Consortium musicum je pod vodstvom Janeza Boleta poplemenitil večer z ubranim petjem, razstavo pa je bistveno obogatil tudi dokumentarni Vibin film o poslikanih panjskih končnicah, scenarista in režiserja Borisa Višnovca in snemalca in direktorja projekta Ljuba Strune. Film spremlja narodna in arhivska glasba. Za dunajsko razstavo sta avtorja filma na hitro pripravila improvizirano kaseto, ki bo, izpopolnjena s spremnim besedilom v slovenskem in nemškem jeziku, v kratkem na tržišču.

Obsežen, strokovno kvaliteten in estetsko oblikovan dvojezični katalog razstave, pri katerem so sodelovali dr. Gorazd Makarovič, prof. Stane Mihelič, prof. Ida Gnilšak, prof. Janez Gregori, dr. Vekoslav Kremenšek in mag. Janez Poklukar; oblikovali pa so ga: ar. Marjan Loboda, arh. Ranko Novak in akad. slikar Mišo Starman, so muzeji, ki so prispevali zanj gradivo, prejeli z veliko zamudo. Ličnega koledarja s poslikanimi panjskimi končnicami (oblikovalec Ranko Novak, Studio Znak) v založbi Slovenskega etnografskega muzeja pa tudi še ob otvoritvi razstave na Dunaju ni bilo. V tem se skrivajo napetosti in nejasnosti, ki so spremljale priprave na obsežen projekt, ne nazadnje v zvezi s stroški, ki jih taka prireditev prinaša. Ivanu Martelancu, predstavniku Turistične zveze Slovenije, ki je zamisel o dunajski razstavi sprožil (kakor v letu 1987 za razstavo poslikanih panjskih končnic v Zürichu) v vsakem primeru ostane zasluga iniciatorja, čeprav je turistični del razstave, ki ga je prvotni načrt vseboval, na koncu izpadel. Slovenski etnografski muzej tako velike in kompleksne razstave najbrž še ni pripravil. Kulturni most, ki je bil z njo vzpostavljen med Slovenijo in Avstrijo ni prvi, a ni majhen in pomeni nadaljevanje tradicije povezovanja med obema deželama. Saj je bil Anton Janša, če ostanemo samo pri čebelarstvu, na Dunaju prvi c.k. učitelj čebelarstva že v letih 1770 — 1773, slovenske poslikane panjske končnice pa so bile na Dunaju razstavljene že leta 1911! Sedanja razstava pomeni vsebinsko razširitev in poglobitev vedenja o slovenskem čebelarstvu in o bogati ljudskoumetnostni dejavnosti, ki jo je spremljala.

Sprehod po razstavi se prične na stopnišču stavbe, kjer je v vitrinah razstavljeno študijsko in literarno delo slovenskih etnologov. V prvem razstavnem prostoru nadstropja je nato predstavljeno slovensko čebelarstvo s čebelarskimi pripomočki in risbami različnih tipov slovenskih čebelarjev. Glavni poudarek razstave je na prikazu poslikanih panjskih končnic, ki so razstavljene v dveh avoranah. Figuralni panji dopolnjujejo slike kot plastike na podstavkih. Panjskim končnicam sledi predstavitev najuglednejših slovenskih čebelarjev s poudarkom na Antonu Janši, ki je pokopan v Augartnu na Dunaju. Kot vzporeden pojav čebelarjenja je v nadaljevanju razstave predstavljeno svečarstvo, medičarstvo in ljudska medicina. Pomemben je umetnostni prispevek o voščenih figurah, ki jih hrani Narodni muzej v Ljubljani in Murnova svečarska delavnica iz Novega mesta, ki je last Dolenjskega muzeja.

Glavni avtor razstave, dr. Gorazd Makarovič, ki je tudi za katalog prispeval najobsežnejši in študijsko poglobljen del tekstov (Slikanje na pročeljih čebelnih panjev in Raba in pomen čebelnih proizvodov na Slovenskem), je na razstavi nazorno predstavil prenašanje določenih motivov iz grafičnih predlog na panjske končnice in motivno ter slogovno sorodnost panjskih končnic s slikami na steklo, poslikanim kmečkim pohištvom, kmečkimi znamenji in freskami na pročeljih kmečkih hiš.

Okrog 300 razstavljenih sličic s pročelij čebelnih panjev z motivnim bogatstvom in živo barvitostjo prepričljivo govori o izjemni tradiciji slovenskega likovnega fenomena, zraslega s čebelarstvom. Avtor razstave v katalogu omenja 43 slikarjev končnic skupaj z vsaj 600 različnimi ohranjenimi primeri po muzejih in privatnih zbirkah in predvideva, da je slikarstvo na panjskih končnicah sestavljalo najmanj 50.000 primerov! Samo ljubljanski medičar in svečar Oroslav Dolenc je v zadnji četrtini 19. stoletja prodal čebelarjem letno več kot 500 končnic.

Med najstarejšimi končnicami prevladujejo nabožni motivi. Najstarejšo ohranjeno panjsko končnico z motivom božjepotne Marije z letnico 1758 hrani danes Čebelarski muzej v Radovljici. Med profanimi motivi je najstarejši Boj Pegama in Lambergerja in sodi še v 18. stoletje. Zgodba je bila znana in priljubljena po posredovanju ljudske pesmi na isto temo. V začetku našega stoletja je umetnost na panjskih končnicah počasi zamrla oziroma izgubila svojo notranjo kreativno silo, izvenela je še v tretje desetletje našega stoletja.

O poslikanih panjskih končnicah je bilo napisanih že veliko tehtnih razprav. V zavesti starejše generacije živijo te sličice kot »ljudskoumentnostna galerija na prostem«, današnja generacija pa jih le pozna še iz muzejev ali iz privatnih zbirk, saj jih v čebelnjakih zunaj ne najdemo nikjer več. Njihova izjemnost je tako v številčnosti kot v bogati motiviki in v posebnem slogu, ki ga je delno pogojevala tudi podolgovata deščica panja. Poslikan čebelnjak je gotovo pomenil tudi statusni simbol kmeta, ki si je po lastnem okusu izbral zanj motive. Umislil si je zaščitnike, ki naj bi varovali čebele in njega, poleg teh pa si je dal »namalati« na pročelje čebelnjaka najrazličnejše prizore iz vsakdanjega življenja in še raje zabavne in zbadljive zgodbe. Ne nazadnje je iz panjskih končnic viden položaj žene: hudič le ženski brusi jezik, le žensko peljejo v mlin na pomlajevanje, v gostilniških prizorih je vedno ženska »ta grda«, čeprav morda pije in kvarta le mož itd.

Preprosta umetnost na panjskih končnicah je v enostavnem likovnem jeziku predstavljala trden svet trajnih vrednot in večnih resnic, kakor jih je doživljal kmet in čebelar, ki si je svojo samozavest in svoje premoženje ustvaril sam na svoji zemlji in s svojimi čebelami. To je vzrok, da danes ponovno odkrivamo vrednost teh slikarij. Morda tudi zaradi našega nemira in brezciljnosti iščemo trdnost v preteklosti oziroma se učimo iz nje?

Zaokroženo podobo ima na razstavi v obliki prostostoječega paviljona slovenska čebela sivka z barvnimi fotografijami, preparati in video posnetkom ter zvočnim zapisom »pesmi« matice ob polaganju jajčec. V tem paviljonu je bil ob odprtju razstave prikazan tudi dokumentarni film o panjskih končnicah, ki z domiselno izbranimi motivi, z zgovornimi posnetki od blizu in občutljivo glasbeno spremljajo ob posameznih motivih vnaša v pojmovanje likovnega fenomena na panjskih končnicah neko novo sociološko in psihološko sestavino in mestoma celo aktualno politično vzdušje.

Ob 90-letnici Gorenjca

Ta mesec mineva 90 let, odkar je 13. prosinca 1900 v Kranju izšla prva številka Gorenjca, političnega in gospodarskega lista, ki je bil zgodovinski predhodnik Gorenjskega glasa.

Gorenjec je izhajal vsako soboto do 17. marca 1916, ko je prvič prenehal. Ponovno se je pojavil 2. 2. 1934 kot tednik za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto. Tedaj je zapisal: »Po 18 letih se je dvignil »Gorenjec« k novemu življenju... V novi obleki se bo docela prilagodil današnji dobi.« Tak je izhajal do vojne, zadnja številka nosi datum 5. 4. 1941.

Izdajal in zalagal ga je najprej konzorcij, nato L. Mikuš, Miroslav Ambrožič, Iv. Pr. Lampret, Ivan Podlesnik in Tiskovno društvo v Kranju. Odgovorni uredniki so bili: Gašper Eržen, Matija Čej, Iv. Pr. Lampret, Andrej sever, Lavoslav Mikuš, M. Ambrožič, Val. Sitar, Ciril Mohor, Janko Florjančič, Janko Strnad, Lavoslav Novak; od 1934 za uredništvo in izdaljatelja odgovarja Ivan Kotlovšek, nato Karel Eržen. Tiskali so ga Tiskarna v Kranju, Iv. Pr. Lampret, Tiskarna Tiskovnega društva v Kranju.

Danes, ko se veliko govori o politični opredeljenosti naših časopisov, velja omeniti, da se je enako vprašanje že v zibeli zastavilo tudi Gorenjcu. Uredništvo namreč že v uvodniku k drugi številki omenja, da je prejelo pismo nekega »dičnega gospoda iz radovljiške okolice«, v katerem stoji: »Glede političnega značaja list v svojem uvodnem članku nima nikakega programa, kar je velik nedostatek. Pri danes danih razmerah je po mojem mnenju absolutno potrebno, da političen list odkrito pove, ali bo šel z »narodnonapredno« ali s »klerikalno« stranko, ali pa naj raje črta »političen« in bodi samo gospodarski list.« Uredništvo odgovarja: »Res je! Tudi v tem oziru se je napravila v prvi številki napaka. Da tedaj ne bo kdo mislil, da je naš program »teman«, ali »da si prav ne upamo na dan«, izjavljamo, da bo naš list narodnonapreden. Dostavljamo pa, da brez potrebe ne bomo izzivali nikdar. Naš namen ni vlivati olja na ogenj, temveč »Gorenjec« naj pred vsem širi med ljudstvom narodno zavest, izpodbuja naj s poljudnimi članki k narodno-gospodarskemu napredku in prinaša naj gorenjske krajevne novice, ki zbog lokalnega pomena ne spadajo v slovenske dnevnike. Tudi od političnega nasprotnika nam bo stvarno pisan članek dobro došel! Če se bo pa nas izzvalo bodisi od katere strani, zastopali bodemo vedno odločno svoje narodno-napredno stališče!« Takratno uredništvo se se je torej opredelilo liberalno; prevzelo je pač stališče svojih izdajateljev.

Danes prihaja pri nas v rabo t. i. neodvisna drža in zanimivo bo videti, kako se bo v tem oziru opredelil Gorenjčev naslednik.

Pripravil: Miha Naglič

(Ob tej priliki se zahvaljujemo Nuši Štempihar iz časopisnega oddelka Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani, po rodu Kranjčanki, za pomoč pri izbiranju podatkov in za preslikavo prvih številk.)

1. štev. V Kranju, 13. prosinca 1900. I. leto.

Gorenjec.

Političen in gospodarsk list.

Prva številka »Gorenjca« se je poslala na ogled, in prosimo vse one, ki se mislijo naročiti na ta list, da takoj blagovolijo doposlati naročnino. Jako neljubo bi nam namreč bilo, ako bi se list ustavil vsem onim, ki naročnine niso poravnali, in potem ne morejo prejeti vseh številk. Naročnina znaša za mesto Kranj in ako se list dobiva v tiskarni tri krone za celo leto, za vse druge kraje s pošto pa še eno krono na leto več.

Kaj hočemo mi?

Opetovano se je izražala želja na Gorenjskem po listu, ki naj bi zastopal posebno gorenjske koristi. Dolgo, dolgo je trebalo, predno se je ta goreča želja mogla izpolniti dragim Gorenjcem.

Gorenjci živo potrebujejo svojega lista, kakor ga imajo približno Dolenjci že dvanajst let. Izpremememba časa - saj vedno hiti brez pardona naprej - je pokazala, da je ravno sedaj po odpravi časniškega koleka mogoče, izdajati po ceni raznovrstno berilo vsaj po enkrat na teden.

Zakaj je ravno za Gorenjce dobro, da imajo svoj list, ko imajo že itak dovolj časnikov, bodo - to vemo že vnaprej - takoj ugovarjali nekateri? Le počasi, prijatelj! Res je, da premore mali slovenski narodič ogromno število različnih časnikov, toda pomisliti se mora, da ima dandanes malone vsak večji okraj svoje glasilo, svoje pribežališče, kjer je mogoče veliko bolj natanko razmotrivati krajevne zadeve, kakor pa v zunanjih listih, kjer se čestokrat prepirata urednik in dopisnik zaradi tesnega prostora. Krajevni časopisi imajo tedaj nalogo, odbremeniti večje liste.

»Gorenjec« bode političen in dospodarski list. Objavljal bode na kratko važnejše tedenske dogodke na političnem polju, prinašal v člankih politične in gospodarske vsebine. Za dopisnike je odločil poseben oddelek, v »novičarju« bode objavljal gorenjskega in sploh slovenskega sveta se tičoče novosti, o gospodarskih stvareh pa hoče pisati tudi v posebnem oddelku, na zadnje bode nudil cenjenim naročnikom novosti za domačo knjižnico.

Posebno pozornost bode »Gorenjec« obračal na gospodarske stvari. Naše kmetijstvo bi se dalo še mnogo popraviti po razmerah časa, da se bode naš kmetič bolje zavedal svojega stanu in lažje dihal. Kmetu je dandanes treba tudi nekoliko omike, saj dandanašnji čas ne vpraša, ali znaš, ali ne znaš, ampak hiti vedno dalje, in gorje onemu, kogar zasači, da ni pripravljen in poučen o razmerah časa, tedaj ga hitro spravi s pota. Zatorej bode naš list vedno obsojal krivično zabavljanje proti šoli in učiteljem, katerim je vendar poleg duhovnikov izročen blagor in duševni razvitek slovenske mladine. Dandanes je treba znati nekoliko več, ko samo hruške peč'. — Cvetoča trgovina in obrtnija bode dobila v našem listu vnetega zagovornika. Pomagano more biti Slovencem le po zdravih, lepo se razvijajočih žilicah, zakaj slabo in šibko je drevo, če mu nasekaš nekatere veje, tedaj jame hirati i v osrčju. Torej tudi trgovci in obrtniki so člani slovenskega debla, katere treba podpirati in jim pomagati, dokler je čas.

Marsikatera naprava bi se dala še izvršiti na Gorenjskem, zakaj velika večina niti ne ve, kakšni zakladi so v nji zakopani, če se ravnamo le po Vodniku:

»Išče te sreča, um ti je dan,
Našel jo bodeš, ak' nisi zaspan.«

Treba je ljudi same na to opozoriti; zakaj kam pridemo, če ne pridejo novi dohodki v deželo o pravem času, tedaj je po nas vseh.

Posamezne številke veljajo 6 vinarjev.

KROJ Škofja Loka - Kot smo pričakovali, se je KROJ tudi tokrat predstavil s kvaliteto in modeli, kakršne lahko pričakujemo le pri visoki modi. Odlično volneno blago, mešanica volne in kamelje dlake, je domače izdelave, proizvajalec je Sukna Zapuže, modeli pa že sestavni del kolekcije ženskih plaščev in kostimov za jesen in zimo 90/91. Linije so mehke, barve pa močni pasteli. KROJEVI plašči, jakne in kostimi, so tokrat v elegantno beli, zamolklo vinsko rdeči in prijetno topli zeleni barvi, modni dodatki so gumbi z zlato obrobo, konček zlate verižice, nova pa je nežna vezenina na šalu, na rokavih, ob spodnjih robovih. Eleganca in toplina. Kvaliteta je KROJEV adut in ob njej bodo vztrajali. Tudi če bodo za doma predragi, v kvaliteti ne bodo popustili. Bo šlo pač več v izvoz. Vendar pa še vseeno računajo na slovensko ženo, za katero je znano, da je rada urejena in bo raje priškrtnila kjerkoli drugje, kot pri svojem zunanjem izgledu.

BOMBAŽNA PREDILNICA IN TKALNICA TRŽIČ - Tokrat z njihove sejemske izložbe veje en sam optimizem. Optimizem barv in lesk materialov. Tržiške BPT smo bili doslej vajeni v njeni klasiki, v nežnih vezenih posteljnih garniturah, prtih, tokrat pa korajžno sledi trendu svetovne mode za interier. Na frankfurtskem sejmu so pred kratkim lahko ugotavljali, da so "ujeli nit", modo so zadeli tako v barvah kot v designih. Barve njihovih posteljnih garnitur, dekorativnih blag so močne, violična, rdeče, črne... Materiali so nenadkriljivi žakardni in listni damasti. Kako vse drugače v novi violetni preobleki zaživi stara Glanzmannova postelja in ob novih modernih zavesah bogato vitražno okno Glanzmannove vile. Vse to bo kmalu naprodaj v njihovih prodajalnah na Deteljici in v Modni hiši Pristava na Bledu, pa seveda tudi v vseh bolje založenih prodajalnah za notranjo opremo. Predvsem pa se BPT zavzema, da bi kar največ izdelovala za znanega kupca. S tako kvalitetno ponudbo jim bo to zagotovo tudi uspelo.

ODEJA Škofja Loka - Kot bi stopili v pragozd se vam zazdi, ko ugledate ODEJIN razstavni prostor. Vse je v močnih lila, zelenih, modrih, rumenih, skratka mavričnih barvah, ki bodo dajale ton letošnjemu ODEJINEMU športnemu programu. Na sejmu mode so se tokrat za spremembo predstavili bolj športno, s spalnimi vrečami, ležalkami za na plažo, nahrbtniki za prosti čas, mehkimi potovalnimi torbami in toaletnimi torbicami, pa tudi z vsem za veselo opremo najstniške postelje: odejami, okrasnimi blazinami, pregrinjali, papigami, ki ne bodo le za okras, temveč bodo služile tudi za blazinice. Vso to pisano druščino so pri ODEJi poimenovali kolekcija "tropske ptice". Največ zaslug za to moderno džunglo, ki je ODEJI prinesla diplomo Ljubljanskega zmaja in priznanje MM, ima mlada oblikovalka Andreja Cegnar. Nič čudnega, da je prav ona dobila tudi priznanje Društva oblikovalcev Slovenije. Obetajo pa, da bo tudi otroški program letos ves nov, v močnejših barvah. Vse novosti bodo kmalu v prodaji, so obljubili, in sicer v njihovi tovarniški prodajalni v Škofji Loki, Kidričeva 80, v Modni hiši Pristava na Bledu, v vseh otroških butikih ter po vseh večjih blagovnicah.

SUKNO Zapuže - Potihem smo vsi upali, da bo Ljubljanski zmaj tokrat dodeljen Suknu, kajti Suknov zadnji dosežek pri volnenih blagih, odličen velur, obdelan z mokrim kosmatenjem za plašče in jakne, je presegel vsa pričakovanja; tako na pogled kot z otipom spominja na mehko krzno živali. Pa tudi vse ostalo! Njihova novost je tudi potiskani volneni krep, v super wash kvaliteti, ki se normalno pere in ne krči. V modnem kašmir vzorcu je potiskan in ženski svet bo zagotovo rad posegel po njem za krila, obleke. In ne smemo pozabiti njihovih kvalitetnih flanel, pri katerih nimajo tekmeca, ter česank: enobarvnih in z boucle efekti v črtah, karih, vse pa je možno kombinirati, kot pač zahteva svetovna moda. Pa volnene tkanine za plašče, oplemenitene z zajčjo ali kameljo dlako, z alpako in tweedi v raznih rjavih tonih, ki bodo tako silno modni prihodnjo jesen in zimo. In ne moremo tudi mimo finih volnenih krepov z mastnim tiskom v kombinaciji s pigmentnim tiskom, za bluze, obleke, in ne mimo debelih toplih, čisto volnenih odej, oplemenitenih s kameljo dlako, enobarvnih in v velikem karu... Kvaliteta, ki se sama hvali!

GORENJSKA OBLAČILA Kranj - Na sejmu mode so se predstavili z delom kolekcije za letošnjo pomlad in poletje, z vsemi posebnostmi, kot jih diktira moda: materiali so viskoza, mešanica viskoze in bombaža ter tanko volneno blago, barve pa so vse tople, od zelene do peščenih in rožnato rdečih v prelivu. Nekaj blaga je domačih proizvajalcev, tanko volneno blago je Suknovo, kvalitetne mešanice viskoze in bombaža, ki že spominjajo na svilo, so uvožene. Posebno romantiko izžarevajo njihova drobnoplisirana krila in prav takšni veliki ovratniki, drobni modni dodatki poudarjajo ženstvenost. Vse modele je seveda skreiral domači razvojni oddelek. Prvi del poletne kolekcije je že v ponudbi, vse ostalo pa zavisi od trgovin, pravijo odgovorni v GORENJSKIH OBLAČILIH. V njihovih prodajalnah - v tovarniški prodajalni v Kranju in na Jesenicah - ter v Modni hiši Pristava na Bledu bodo kmalu v prodaji in zagotovo tudi v boljših konfekcijskih trgovinah po Sloveniji, Hrvaški in v Bosni.

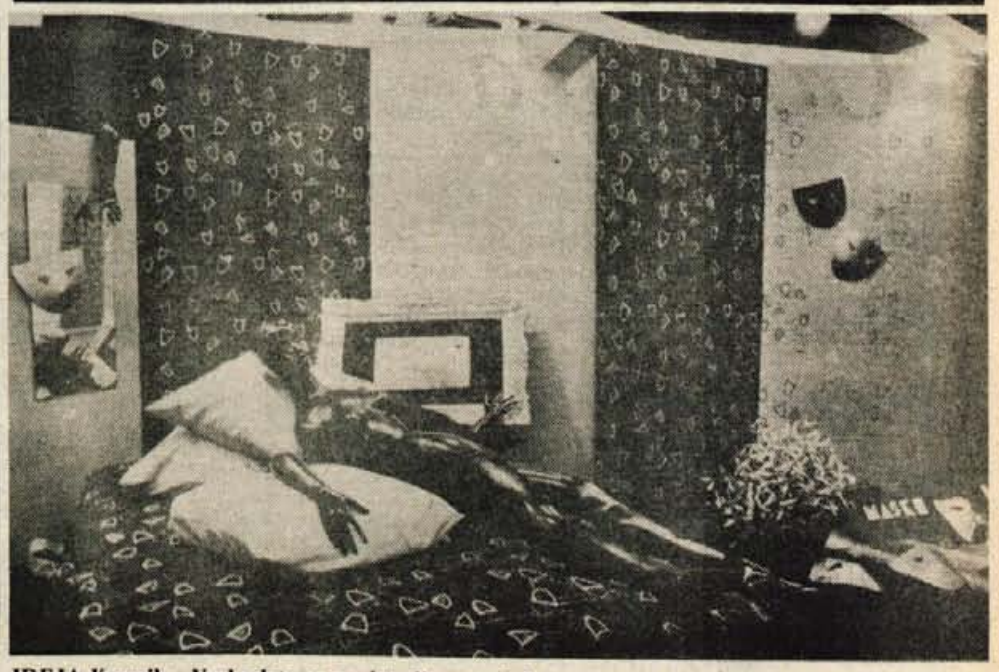

IDEJA Kamnik - Vsako leto se predstavijo z novimi vzorci svojih dekorativnih blag, za kompleten program za dom, za opremo poslovnih prostorov in hotelskih objektov. Lanske strukture lubja so letos v vzorcih zamenjali eksotični motivi tropskega gozda in maske, ki se bodo v modnih barvah ponavljale na zavesah, rolojih, klasičnih in gubanih, panelnih zavesah, pregrinjalih za postelje, na pohištvenih tkaninah, prtih, kopalniških zavesah in celo letnih ležalnikih. Inspiracijo za eksotične motive so Idejine kreatorke iskale v Gaugenovih slikah. Droben, tako zelo široko uporaben vzorec z maskami so poimenovale "groteska". Barve so modne, zajet je ves barvni krog, poudarjeni so čisti barvni odtenki. Za razliko od vseh drugih, IDEJA svoje najnovejše kreacije že prodaja v svojem svetovalno prodajnem studiu v Kamniku - tu so cene tovarniške, 30 do 40 odstotkov nižje kot drugod - pa tudi v specializiranih trgovinah za notranjo opremo, kot sta Supermarket in ONA - ON v pasaži Plave lagune v Ljubljani, in v njihovi prodajalni v Modni hiši Pristava na Bledu.

Priprave na svetovno padalsko prvenstvo

Kaj bo pridobil ALC

Lesce, 15. januarja - *V Alpskem letalskem centru Lesce-Bled so se že pred tremi leti začeli pripravljati na 20. svetovno padalsko prvenstvo, ki bo v Lescah in na športnem igrišču na Bledu od 6. do 16. septembra letos. Priprave je najprej vodila manjša delovna skupina, lani pa so imenovali organizacijski komite, ki ga vodi predsednik republiškega izvršnega sveta Dušan Šinigoj. Kot ocenjujejo v ALC, se bo prvenstva udeležilo približno 250 športnikov iz najmanj 30 držav sveta, poleg teh pa še od 80 do 100 spremljevalnega osebja in gostov. Da bodo vse službe normalno delovale, bodo morali zagotoviti 26 mednarodnih sodnikov, 24 članov letalskih posadk ter 74 športnih in ostalih delavcev.*

Ker so v ALC začeli postopek za kandidaturo predvsem zaradi tekmovalnih dosežkov leških padalcev in zato, da bi center s prvenstvom pridobil nekatero nujno opremo in objekte, se organizacijski komite zavzema, da bi do začetka tekmovanja zgradili še eno letalsko lopo (hangar) in prizidek, v katerem bi našle prostor razne službe, nabavili sodobno opremo in uredili cesto do prireditvenega prostora. Prvenstvo bo stalo približno 990 tisoč nemških mark, od katerih je (s kotizacijo, pomočjo poveljstva vojnega letalstva in z reklamnim sodelovanjem) doslej zagotovljenih 60 odstotkov. Prireditelji predvidevajo, da bodo z reklamami "pokrili" še četrtino skupnega zneska, s prodajo spominkov, značk, nalepk, kap in drugega propagandnega materiala osem odstotkov, ostalo pa z vstopnino ter s pomočjo gorenjskih občin in (nekdanjih) telesnokulturnih skupnosti.

C. Z.

Državno hokejsko prvenstvo

Poraz z Olimpijo, danes z Medveščakom

Jesenice, 16. januarja - Čeprav so hokejisti ljubljanske Olimpije nastopili oslabljeni, brez štirih standardnih igralcev, so v torek v dvorani Tivoli prvič v letošnjem državnem prvenstvu premagali moštvo Jesenic. Prva tretjina, v kateri so imeli več priložnosti domačini, se je končala brez zadetkov, v drugi sta moštvi dosegli po en gol (Kuret za Olimpijo in Raspet za Jesenice), v tretji pa so hokejisti Olimpije spretno izrabili napake "železarjev" in še štirikrat premagali jeseniškega vratarja Cveta Pretnarja. V gostujočem moštvu je edini gol v zadnji tretjini dosegel Razinger. Poraz z Olimpijo 5:2 ni vplival na vrstni red na prvenstveni tabeli. Medveščak Gortan še vedno prepričljivo vodi s 43 točkami, druge so Jesenice z 38, vendar imajo odigrano eno tekmo več. kot Medveščak, tretja pa je Olimpija s 26 točkami.

V naslednjem kolu, ki bo na sporedu danes, v petek, se bodo hokejisti Jesenic doma pomerili z zagrebškim Medveščakom.

C. Z.

Kegljanje

Zajčeva gorenjska prvakinja

Kranj, 17. januarja — Na kegljiščih v Škofji Loki in na Jesenicah je bilo letošnje gorenjsko prvenstvo za članice in za pare. V obeh konkurencah so nastopile kegljačice Triglava, ki so imele tudi nekakšno klubsko prvenstvo. Med posameznimi je naslov po štirih sezonah spet osvojila kegljačica Triglava, Ema Zajc, v parih pa sta bili najboljši Fleischmanova in Cejeva.

ezultati — posamezno — SA80 1. Zajc 1.618, 2. Fleischman 1.573, 3. Cej 1.560, **dvojice** — 1.Fleischman-Cej 3.133, 2. Zajc-Gašperlin 3.131, 3. Šorn-Cof 3.061.

Najboljše tri med posameznicami in v parih so si zagotovile pravico nastopa na republiškem prvenstvu. Že v soboto in v nedeljo bo v Litiji prvi krog letošnjega republiškega prvenstva za posameznice.

D. H.

Tržič, 15. januarja — S finalnim nastopom najboljših 24 gorenjskih kegljačev se je v Škofji Loki in Tržiču končalo letošnje gorenjsko prvenstvo na katerem je sodelovalo 74 tekmovalcev. Tekmovanja so bila na vseh kegljiščih vzorno organizirana, boji pa zelo zanimivi, saj je bilo pred finalom med petouvrščenim in 24. samo 55 kegljev razlike. Ob koncu je zmagal Branko Jurkovič (Simon Jenko), ki je podrl 3495 kegljev, za njim pa so se uvrstili: 2. Drago Geršak (Jesenice) 3478, 3. Milenko Prezelj (Lubnik) 3462, 4. Jaka Lovše (Kr. gora) 3430 in 5. Karl Boštar (Triglav) 3422 podrtih kegljev. Najboljša dva sta si pridobila pravico nastopa na republiškem prvenstvu.

J. Kikel

Dupljanski tek odpovedan

Duplje, 18. januarja - Štirinajstega množičnega smučarskega teka Po poteh Kokrškega odreda, ki bi moral biti v Dupljah v nedeljo, zaradi pomanjkanja snega ne bo, je včeraj zjutraj povedal podpredsednik organizacijskega komiteja Peter Gradišar. Kdaj bo dupljanski tek, za zdaj ni znano, ker bo prišlo do precejšnjih sprememb v koledarju množičnih smučarskih tekov; verjetno pa bo tek, če bo dovolj snega, februarja. Organizatorji obljubljajo, da bodo o novem datumu prireditve pravočasno obvestili javnost.

C. Z.

Planinsko predavanje

Viki Grošelj o lanskih vzponih

Radovljica, 15. januarja - Iz planinskega društva Radovljica so sporočili, da bo v petek, 19. januarja, ob sedmih zvečer v avli osnovne šole Anton Tomaž Linhart v Radovljici planinsko predavanje. Znani alpinist Viki Grošelj bo z besedo in z barvnimi diapozitivi predstavil lanske vzpone na osemtisočake.

Jože Rakovec, trener sankaške reprezentance

Domača proga bo prednost, če bomo dobro izrabili čas do prvenstva

Železniki, 17. januarja - Po republiškem prvenstvu, ki je bilo minuli konec tedna na umetno zasneženi sankaški progi v Dolenji vasi v Selški dolini, čaka gorenjske sankače, ki sestavljajo tudi slovensko in jugoslovansko reprezentanco, še več pomembnih tekmovanj. V soboto in v nedeljo bo v Dolenji vasi državno prvenstvo (oba dneva začetek ob osmih zjutraj), od 7. do 11. februarja na isti progi 17. evropsko mladinsko prvenstvo, od 16. do 18. februarja pa na Poljskem svetovno člansko prvenstvo. O tem, kako so se sankači pripravljali na letošnjo tekmovalno sezono in kaj pričakujejo od najpomembnejših tekmovanj, predvsem od evropskega mladinskega prvenstva v Dolenji vasi, smo se pogovarjali z Jožetom Rakovcem, trenerjem sankaške reprezentance pri Sankaški zvezi Slovenije.

Jože, je bilo v letošnji sezoni že kaj možnosti za trening? Slovenija je brez snega, prav tako velik del Evrope.

"Ker je mednarodna sankaška zveza zaupala izvedbo 17. mladinskega evropskega prvenstva Sloveniji in športnemu društvu Iskra Železniki, smo se v bojazni pred morebitnim pomanjkanjem (naravnega) snega odločili za umetno zasnežitev proge v Dolenji vasi. Doslej smo jo uspeli zasnežiti osemsto metrov, kar je bilo dovolj za nekaj treningov in za izvedbo republiškega prvenstva, preostali del (gre za dolžino 260 metrov) pa bomo zasnežili takoj, ko bomo popravili snežni top. Predvidevamo, da bo to še ta teden in da bo državno prvenstvo že na celotni progi. S problemom pomanjkanja snega se ubadajo tudi v drugih klubih in reprezentancah. Jeseničani, ki bi radi organizirali zaostalo tekmo za srednjeevropski pokal in tekmo za pokal mesta, so se prav tako odločili za delno zasnežitev proge v Savskih jamah, tržiški sankači so brez snega, Avstrijci, kot mi je znano, trenirajo na ledeniku, Italijani pa so se moralo zadovoljiti z vadbo na kratki progi."

Do začetka evropskega mladinskega prvenstva so še trije tedni. Je kljub umetni zasnežitvi proge kaj nevarnosti, da bi morali tekmovanje odpovedati?

"Do zapleta bi lahko prišlo le v primeru, če bi pred začetkom prvenstva nastala nenadna močna odjuga, ki bi stalila led. Te nevarnosti za zdaj ni, temperature so nizke in tudi čez dan pod ničlo. Upamo, da se bo takšen mraz nadaljeval in da bomo lahko klub pomanjkanju (naravnega) snega uspešno izvedli tekmovanje. Sankaški delavci se namreč zavedamo, da je dobro organizirano mladinsko prvenstvo "vstopnica" za še pomembnejša mednarodna tekmovanja; sicer pa ne skrivamo želja, da bi čez nekaj let v Dolenji vasi organizirali tudi evropsko člansko prvenstvo."

Je proga primerna tudi za takšna tekmovanja?

"1076 metrov dolga proga ima 156 metrov višinske razlike in je dovolj težka tudi za tako kakovostna tekmovanja, kot so evropska prvenstva. Ker je varnost tekmovalcev na prvem mestu, smo med pripravami na prvenstvo dali velik poudarek zaščiti proge. Podatek, da smo za to porabili skoraj dvajset kubičnih metrov plohov in zabili devetdeset železnih kolov, pove dovolj."

Ureditev proge in dobra izvedba prvenstva je prvi cilj, drugi so tekmovalni rezultati. Kaj pričakujete od jugoslovanske reprezentance?

"Republiško prvenstvo, na katerem so zunaj konkurence tekmovali tudi avstrijski mladinci in mladinke, predstavniki sankaške velesile, so nam že nakazali, kaj si lahko obetamo. Naši najboljši mladinci so za najboljšimi Avstrijci zaostali v vsaki vožnji eno do dve sekundi. Če bomo dobro izrabili prednost domače proge in do začetka prvenstva zmanjšali razliko za pol sekunde, lahko pričakujemo, da se bo vsaj eden uvrstil do petnajstega mesta, eden ali dva pa okrog petnajstega mesta. Glavno besedo bodo tudi tokrat imeli avstrijski in italijanski mladinci, ki bržčas sploh ne bodo dovolili, da bi se jim kdo vrinil v deseterico."

Kdaj bo znana mladinska in članska reprezentanca?

"Vse bo jasno po državnem prvenstvu. Za mladinsko reprezentanco je približno deset kandidatov, pet je že znanih - to so Boris Nastran, Tomaž Habjan, Gregor Kalan in Florijan Šturm iz Iskre Železniki ter Matej Šebjanič z Jesenic, še za tri pa se bomo odločili po sobotni in nedeljski tekmi. V konkurenci mladink imamo pravico do šestih tekmovalk na evropskem prvenstvu, vendar bomo verjetno nastopili le z dvema, s sestrama Tončko in Nado Tolar z Martinj vrha. Ker sta šele pred nedavnim zamenjali stare sani z novimi, ki jih izdeluje Franc Pohleven, je nekoliko bojazni, ali se jih bosta uspeli privaditi do začetka prvenstva."

Jugoslovanski sankači so še pred nekaj leti kot razlog zaostajanja za Avstrijci in Italijani navajali tudi opremo. Je to opravičilo še aktualno?

"Po opremljenosti ne zaostajamo toliko, da bi se še lahko izgovarjali na opremo; zaostajamo pa, denimo, pri pripravi sani. Naši tekmovalci jih pripravljajo sami, druge reprezentance pa imajo serviserje."

Člani bodo v sredini februarja nastopili na svetovnem prvenstvu na Poljskem. Kakšnih rezultatov se nadejate v jugoslovanskem taboru?

"Reprezentanco bomo določili po državnem prvenstvu. Za moško je šest, sedem kandidatov, za žensko le ena - Tinka Tolar. Na prvenstvu bodo v ospredju avstrijski in italijanski sankači, po kakovosti pa so jim precej blizu tudi Poljaki. Naš najboljši naj bi se uvrstil okrog 15. mesta, ostali pa okrog 25."

C. Zaplotnik

Podelili Bloudkove značke

Škofja Loka, 16. januarja —

Komisija za priznanja pri odboru za šport se je na svoji zadnji seji odločila podeliti zaslužnim športnim delavcem športne značke.

Bronaste značke bodo prejeli: Sonja Dolinar in Slavko Fojkar (oba Partizan Škofja Loka; Franc Lušina (ŠD Alples — rokomet) in Boštjan Možina (Občinska strelska zveza).

Za več kot dvajsetletno uspešno delo v športu pa bodo prejeli srebrne značke: Pavle Jereb (Občinska strelska zveza), Majda Bohinc (Partizan Škofja Loka) in Ivan Križaj (AMD Škofja Loka).

Poleg tega bosta posebni plaketi prejeli dve društvi: nogometni klub LTH, ki je lani praznoval šestdeset let nogometa v Škofji Loki in judo klub Alpina Žiri za trideset let delovanja.

Janez Nastran

Republiško prvenstvo v sankanju

Gorenjski sankači brez konkurence

Dolenja vas, 14. januarja - Športno društvo Iskra Železniki je na umetno zasneženi sankaški progi v Dolenji vasi dobro izvedlo republiško prvenstvo v sankanju. Tekmovanja so se udeležili sankači petih slovenskih klubov, zunaj konkurence pa so nastopili avstrijski mladinci in mladinke, ki so s tem preiskusili progo, na kateri bo od 7. do 11. februarja letos evropsko mladinsko prvenstvo. Avstrijci, ki sodijo med sankaške velesile, so bili sicer boljši od naših, vendar s prednostjo, ki tudi našim mladincem in mladinkam obeta dobre uvrstitve na prvenstvu. Gorenjski sankači so tudi tokrat pokazali, da so v Sloveniji brez konkurence, saj so v vseh disciplinah, z izjemo v članskem dvosedu in pri pionirkah, osvojili najboljša tri mesta.

Rezultati - mlajši pionirji: 1. Magušar, 2. Tušek, 3. M. Habjan (vsi Iskra); starejši pionirji: 1. Špendov (Tržič), 2. Vilman (Jesenice), 3. Jelenc (Iskra); mlajši mladinci: 1. Ahačič (Tržič), 2. Vilman, 3. Tramte (oba Jesenice); starejši mladinci: 1. Nastran, 2. Habjan, 3. Kalan (vsi Iskra); člani: 1. Bernik (Iskra), 2. Kališnik (Tržič), 3. Luznar (Iskra); starejši člani: 1. Lavtižar (Jesenice), 2. Frelih (Iskra), 3. Česen (Tržič); pionirke: 1. Kokalj (Tržič), 2. Kolar (Idrija); mladinke: 1. A. Tolar, 2. B Tolar, 3. S. Habjan (vse Iskra); članice: 1. T. Tolar (Iskra); mladinski dvosedi: 1. Nastran-Šturm, 2. Habjan-Habjan (vsi Iskra); članski dvosedi: 1. Meglič-Meglič (Jesenice), 2. Česen-Česen (Tržič), 3. Jeran-Velikonja (Idrija).

C. Z

Medveščak premagal Triglav

Ljubljana 13. januarja — I. A ZVL Triglav : Medveščak 11 : 13 (3 : 4, 2 : 4, 2 : 2. 4 : 3), bazen Tivoli, gledalcev 200, sodnika — Klarić, Prvanja (oba Split).

Triglav —Naglič, Hajdinjak, Drnasin, Kodrič, Peranović, Čadež 3, Tukić 2, Grabec, Marinić 3, Štirn 2, Krivokapić, Štromajer 1, Tropan, Homovec.

V sezoni 1987-88 sta Triglav in Medveščak igrala v prvi B zvezni vaterpolski ligi, oba pa sta tedaj napredovala v prvo A ligo. V šestem kolu je bilo v bazenu Tivoli srečanje starih tekmovalcev in novincev v ligi, kjer pa so domačiči ostali praznih rok. Zasluženo so slavili gostje iz Zagreba, saj so znali izkoristiti napake igralcev Triglava. Triglav je prvi povedel, imel v prvih minutah nekaj več od igre kot gostje, vendar je bilo to premalo za zmago. V moštvu Triglava je bilo tokrat vse preveč napak.

Naj zapišemo še to, da sta sodnika prekinila tekmo in zagrebške navijače nagnala s tribun bazena. V sedmem kolu Triglav gostuje v Splitu. To soboto se bo srečal z Brodomerkurjem POŠK.

D. Humer

V Lenartu razglasili najboljše v avto-moto športu

Janez Pintar športnik leta AMZS

Lenart, 12. januarja - Avto moto zveza Slovenije je na športno zabavni prireditvi v Lenartu v Slovenskih goricah razglasila lanske končne rezultate v vseh disciplinah avto-moto športa. 33-letni Janez Pintar iz Kranja, ki sicer tekmuje za AMD Domžale, je že tretjič zapored postal športnik leta AMZ Slovenije. Odločitev odbora za avto-moto šport pri AMZ Slovenije ni bila posebno težka, saj je Pintar lani naslovu republiškega in državnega prvaka v motociklizmu dodal še nekaj pomembnih mednarodnih uspehov. Na tekmovanju za svetovni pokal je osvojil štiri točke v razredu motorjev do 80 ccm, v kategoriji do 125 ccm pa tri, razen tega pa še trinajst točk za evropski pokal v razredu do 80 ccm. Janez je ob razglasitvi za najboljšega športnika leta 1989 v avto-moto športu povedal, da ob tem, ko je za njim že petnajst let dirkalnega staža že razmišlja o odhodu s tekmovališč, da pa bo morebiti vztrajal še leto ali dve.

Slovenski dirkači so bili lani izjemno uspešni: od skupno 186 podeljenih kolajn na lanskih državnih prvenstvih v vseh panogah avto-moto športa so jih osvojili natančno polovico, od 36 naslovov državnih prvakov pa 23.

C. Z.

TEMA TEDNA

KDOR NI Z NAMI, JE PROTI NAM

Ali ste že opazili, da je zadnje čase daleč silno konjunkturna besedica »proti«. Kar izvolite: malce se potrudite in pokukajte na notranjepolitične strani v časopisih, pa se boste že pri naslovih prepričali, da smo postali družba, v kateri so vsi in vsak posebej PROTI nečemu, predvsem pa PROTI komu. Trenutno je ZSMS PROTI Socialistični zvezi, črnogorski komunisti so PROTI demokratičnemu forumu, hrvaška vlada je PROTI štrajku strojevodij, zvezni ceka PROTI slovenskemu predsedniku... Saj ne rečem: novica s »proti«elementi in argumenti je za novinarje daleč najžlahtnejša novica, ampak obenem je tudi res, da so pošteni časopisi vedno bili in bodo ogledalo mišljenj in dogajanj v družbi.

Tako je to pri nas, kjer smo po komunistični tlaki nenadoma zajeli demokratično sapo in bi jo vso hoteli pojesti z največjo žlico. Odpreš usta, poješ petdeset »tavelkih« žlic demokracije in si tak demokrat, da naj bi se naokoli vse živo kar treslo od groze in strahospoštovanja. Nakar petdeset demokratičnih žlic popopraš še s pišem odcepitve, pa se na jugu vzdigne pravi orkan, doma pa vihar - vihar v kozarcu vode sicer, a vendarle vihar.

Ko se dodobra napokaš demokracije, ves prevzet koračiš po svetu in si »glavni«. Kjerkoli je še kakšna komunistična smet, ki si sploh upa - zgaga zgagasta - karkoli še reči, pihneš vanjo kakšen miligram demokratične sape iz demokratičnega sapnika in že je smet ničeva na tleh. Od vsega pa je najpomembnejše, da si vedno PROTI, PROTI in še enkrat PROTI. V začetku ne gre brez moralnih, celo osebnih diskvalifikacij in napadov na minulega idejnega sovraga, v nadaljevanju ali tik pred volitvami pa prideš do spoznanja, da pri volilcih taka taktika nikakor več ne vžge. Tedaj šele si sploh in oh prišel v prvi razred demokracije, kjer velja zlato pravilo, da idejnemu sovražniku nikdar ne smeš držati lekcij! Zavzameš kulturnejšo pozicijo: zdaj si v glavnem samo PROTI.

In zdaj bi morali biti mi kot ljudstvo jako srečni, da da je nad zemljo slovensko poleg jako onesnaženega zraka še toliko jako osveščenih demokratičnih sapic, ki bodo skrbele za blagor slovenski! Da ne bo kakšne pomote in zmote: res bodo dodobra prepihale in nadzorovale oblastno čumnato, vsa čast; ampak nam, totalnim laikom in strankarskim analfabetom pri vsej božji volji ni jasno, kaj bo čisto konkretnega prinesla volilna zmaga te ali one strankarske koalicije, če je dežela ekonomsko obubožala in če narod preplašeno zre v jutrišnji dan.

Povejte mi samo eno stranko med tridesetimi ali koliko jih že je, ki bi rekla:»Obljubljamo vam toliko in toliko novih delovnih mest«. Ni je, ker nihče tega obljubiti ne more. Na žalost pa imamo ljudje še vedno samo eno življenje in prav radi bi ga živeli tu in zdaj.

»Kdor ni z nami, je proti nam«, je imperativ današnjega družbenopolitičnega trenutka. Nekam znano zveni, a ne? A ne bi hoteli biti taki hudobci, da bi tem strašnim PROTI prizadevanjem obetali pogreb. Samo malo več tolerance bi bilo priporočljivo, kajti ljudje res nismo taki bebci, da ne bi pogruntali, da so včasih PROTI samo zato, da PROTI so.

PROTI bavbav pa vendarle straši. Za tak strah pa so že nekdaj vedeli, da je od zunaj okrogel, od znotraj ga pa nič ni...

D. Sedej

Stare obrti na Gorenjskem

Vsi zvonci imajo napako - predolgo »gverajo«

Alojz Jan z Višelnice v Gorjah je edini zvončar, ki še zna izdelovati prave živinske zvonce. Včasih je bilo v okolici kar osem zvončarjev in večina se jih je pisala Jan. Še danes razni turisti in konjičkarji kradejo živini po pl..ninah zvonce, tako, da jih morajo lastniki živini z verigo in ključavnico pripeti okoli vratu. Vsak zvonec ima svoj glas.

Včasih je bilo v okolici Bleda, predvsem v Gorjah, kar nekaj zvončarjev; obrt pa je danes ohranil le 77 - letni **Alojz Jan** z Višelnice, ki sem in tja še napravi ali popravi kakšen kravji zvonec ali pripravi serijo majhnih zvončkov, ki jih prodajajo po turističnih društvih.

»Če ne bi bil trmast, bi že zdavnaj vse skupaj pustil,« pravi Alojz Jan.**»Pri naši hiši je zvončarska obrt že od leta 1820, zvonce pa so delali od leta 1750 na domu moje mame, ki se je tudi pisala Jan. Danes obrt izumira in nima nobene perspektive več, včasih pa je bila kar precej cenjena.**

Zvonci se razlikujejo po obliki; imamo starejše kranjske in nekoliko mlajše tirolske. Zanimivo je, da so jih delali tudi v Grčiji in celo prirejali razstave v Solunu. Take razstave smo se pred mnogo leti udeležili tudi mi in prejeli diplomo... Drugače pa na Slovenskem te obrti ni in tudi pri nas je kmalu ne bo več, kajti delo je ročno in izredno zamudno.

Za dober zvonec je potreben pravi postopek. Zdaj, ko oglarjev ni več, tudi pravih zvoncev ne bo, kajti mešano smrekovo oglje je za »lotanje« zelo pomembno. Tudi ilovica ni vsaka dobra - mi smo jo včasih hodili iskat na Laze, v okolico Rekarjeve domačije. V ilovnate zavitke ali »pušelne« se naložijo zvonci in obsujejo z drobnimi kosi in opilki medenine. Da se ne bi sprijeli, se položi mednje košček lesa ali lubja. Te kepe se potem pečejo pri tisoč stopinjah Celzija in obračajo, da medenina zvonce oblije... Vsak zvonec ima svoj glas, odvisno od debeline pločevine, od tega, kako se ga je prijela medenina in od obsega.«

Nato Alojz Jan pravi, da je povsem res, da pastirji po zvenu zvonca poznajo živino. Tudi mojstru Janu se je zgodilo, da je bil priča dogodku, ko je pastir dokazal, da pozna zvonec po glasu. Bohinjskemu pastirju so namreč zvonec ukradli, bil pa je trmast in je tatu tožil. Na sodišče je prišel tudi Alojz Jan in vsi skupaj so videli, da je med mnogimi zvonci pastir svoj zvonec res prepoznal po glasu.

Tudi danes se na planinah pojavljajo tatovi.**»Večkrat pride kdo k meni in potoži, češ, zvonec so mi ukradli. Na planinah jemljejo turisti pa strastni konjičkarji živini zvonce z vratu, tako, da morajo lastniki danes živini zaradi varnosti pritrditi zvonce z verigo pa še ključavnico... A še to ne pomaga, če tatiči res vztrajajo...«**

Le Janov sin zna izdelovati zvonce.»Taki zvonci so zaradi dragega postopka zelo dragi. Obrt ne nudi takega zaslužka, da bi se splačalo. Sem in tja se stari zvonci popravljajo, vstavljajo nove »betice« ali kaj drugega, drugače pa po novih živinskih zvoncih ni toliko povpraševanja kot bi si mislili. Z zvonci je že tako: Vsi imajo to napako, da dolgo »gverajo«...

D. Sedej

Popackane table - Na Kočni nad Jesenicami objestneži res ne dajo miru: lotili so se tabel in ni jim dovolj, da jo odlomijo ali polomijo, nanjo tudi čečkajo. Iz KOČNE so očitno želeli napraviti KRČMO in precej objestnega truda jih je stalo, da se jim je tole obsojanja vredno skrpucalo posrečilo.... Foto: D. S.

NAGRADNA KRIŽANKA

Rešitev prejšnje križanke: vodoravno: stražar, trilijon, rast, abo, om, Adrar, Škofja, Na, Liana, vat, Otrin, OR, triolet, trakt, kosa, osina, kasa, Salinas, JR, Antrim, Aran, Caen, slop, Ivan, spisek, Tavčar, Ion, RO Stele, prašič, Jarki, Atrato, atlas.

Izžrebali smo naslednje reševalce: 1. nagrada Franc Čeh, Vide Šinkovičeve 1, Kranja; 2. nagrada: Fanika Kavčič, Frankovo naselje 68, Škofja Loka in tri tretje nagrade: Bernardka Gale, Zgornje Jezersko 109, Ivica Bavdek, 1. maja 63 Kranj in Janez Rajgelj, Žirovnica 106.

Čestitamo!

ljubljanska banka

GORENJC IN FORMULA 1 BANKA PRIHRANKA

Akcija v kateri Gorenjska banka podari začetno vlogo na hranilno knjižico vsakemu novorojenčku teče že dvajseto leto. Tako smo v lanskem letu podarili 1636 »bonov«, na podlagi katerih so starši hranilno knjižico, z začetno vlogo tudi resnično odprli

S 1.1. 1990 pa smo vrednost tega bona povečali na 20 dinarjev.

Gorenjska banka d. d., Kranj

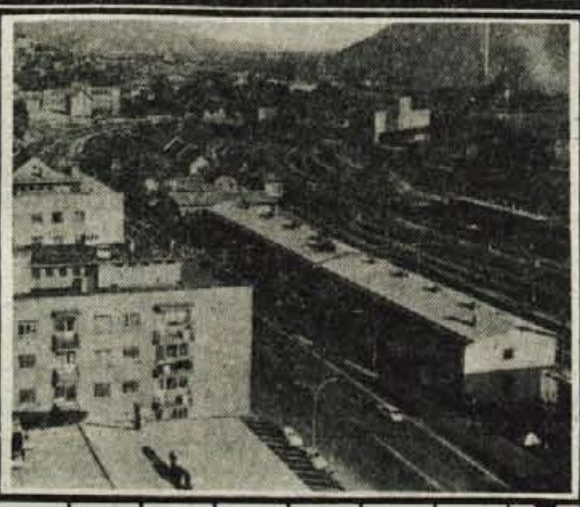

AVTOR KRIŽANKE R. NOČ	KARL RENNER	NAJVEČJA NIZOZEM LUKA	TAKSA ZA NASTOP NA TEKMOVANJU	ŠVEDSKI DRŽAVNIK ERLANDER	DANSKI OTOK	ŽERJAVICA				REKA NA TAJSKEM / BRAZILSKI PISATELJ				EDVARD KOCBEK / VRSTA METULJA		
RAKEV						GRŠKI FILOZOF IZ ELEE						ŠPANSKA REKA / PESNICA ŠKERLOVA				
SOD. SLOV. KNJIŽEVNIK (BRACO)						ENOTA OGVETUTVE / ODŽAGAN KOS DEBLA					MAKED. JUNAKINJA / SL. PEVKA (ONDINA)					
INDIJSKI PESNIK IN FILOZOF (RABINDRANATH) / NAUK O SVETLOSI								NEGATIVNO NAELEKTR. SNOVNI DELCI	VELIKA POSODA ZA VINO				INDIJSKI POLITIK ŠASTRI / OBLIKOVALEC LESA			
ZADNJE PREDIVO OTRE					JUNAKINJA ROMANA »APRIL« / ZNAMKA JAP. UR				PRVA SL. FILMSKA IGRALKA / OVIRA V PARKURJU							
5				ZNAČILNOST MOR. VODE / JANKO LORENCI								KONEC (ANGL.) / PEVKA NOVAKOVIĆ				EGIPČ. BOG SONCA
TRNATO GRMOVJE						BIKOV GLAS / BAJESL. ZLI DUH				PRITOK REKE INN / ŠTEVILO				ERWIN RESCH / NAPLAČILO		
ZNAČILNOST IDILE											OBREŽJE					
MONGOLSKI PO GLAVAR				SL. PEVKA POPEVK (BRANKA)							PUSTNA MASKA KRINKA					
JAPONSKA NABIRALKA BISEROV				GORA V ŠVICI			REKA NA PELOPONEZU (EVROTAS)				STAROGR. DIDAKT. PESNIK					GORENJSKI GLAS

OSNOVNA ŠOLA PADLIH PRVOBORCEV ŽIRI

Razpisna komisija pri svetu OŠ Padlih prvoborcev Žiri razpisuje prosta dela in naloge

POMOČNIKA RAVNATELJA

Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje:
- višja ali visoka strokovna izobrazba podagoške, ekonomske ali pravne smeri,
- tri leta delovnih izkušenj v vzgojno-izobraževalnem delu,
- opravljen strokovni izpit

Pomočnik ravnatelja bo imenovan za dobo 4 let (en mandat). Nastop delovnega razmerja je 1. 9. 1990. Rok prijave je 30 dni po objavi tega razpisa. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v roku 8 dni po končani izbiri. Prijave z dokazili naj kandidati naslovijo na razpisno komisijo pri svetu OŠ Padlih prvoborcev Žiri.

PIZZERIJA ORLI

Tenetiše

odprto vsak dan od 17 - 24h

nedelja prazniki od 16 - 23h

Elita - Elita - Elita - Elita

POSEZONSKA RAZPRODAJA

22. 1. - 3. 2. 90

Elita **do 50 %**

zimski plašči, kostimi, bunde, kombinezoni

v prodajalnah: Ženski salon, Moški salon, Mladinski salon, Baby, Šport

Elita - Elita - Elita - Elita

ALPETOUR

POTNIŠKI PROMET KRANJ
Koroška c. 5

VABIMO VAS:

MARIBOR — »ZLATA LISICA« 20. in 21. januarja 1990
Cena: 65 din odrasli, mladina do 15 let 45 din (brez vstopnine)

GORICA — PALMANOVA 26. januarja 1990
Cena: 120 din. Ugodno za dijake in študente.

MÜNCHEN 3. februarja 1990
Cena: 280 din. Opozarjamo na posezonske razprodaje.

CELOVEC — BOROVLJE vsako 1. in 3. soboto v mesecu
Cena:
50 din iz Šk. Loke
40 din iz Radovljice
35 din iz Tržiča
50 din iz Kranja

RABAC — 7 dnevni aranžma
Cena 882 din (upokojenci)

RAB — 7 dnevni aranžma
Cena 708,40 din

BANOVCI — 7 dnevni aranžma z bogatim programom
Cena 1.360 din

Podrobnejše informacije dobite na prodajnih mestih:

Kranj	tel. 21-083, 21-043
Radovljica	tel. 74.621
Tržič	tel. 52-370
Škofja Loka	tel. 621-260

YUGOSLAV TRAVEL COMPANY

PUTNIK

NAKUPOVANJE
MÜNCHEN - odhodi 26. 1. in 3. 2. 1990, 345 DIN

PUSTOVANJA:
BAL PRI CESARICI MARIJI TEREZIJI V GRADU MIHANOVIČ V HRVAŠKEM ZAGORJU - 17. 2. - 18. 2. 1990, 675 DIN
KARNEVAL V BENETKAH, 27. 2. 1990, 330 DIN
KARNEVAL V RIU DE JANEIRU, odhod 16. 2. 1990, cena 1.580 USD v dinarjih + 400 USD

POTOVANJA:
JORDAN IN IZRAEL, 9 dni, odhodi: 2. 2. in 9. 3., cena 250 v din + 315 USD
RIM, 4 dni, letalo in avtobus, odhodi: 1. 2., cena: 85 USD v din + 70.000 ITL
AZURNA OBALA - LLORET DE MAR IN TRI OLIMPIJSKA MESTA - 9 dni avtobus, odhodi: 17. 2. in 17. 3., cena 80 USD v din + 135 USD
SIRIJA - JORDAN - IZRAEL - EGIPT - 14 dni, letalo in avtobus, odhod: 25. 1. in 15. 3. 1990, cena: 235 USD v din + 510 USD
AZURNA OBALA IN ŠPANIJA - 8 dni, avtobus, odhod: 8. 3. 1990, cena: 980 din + 70 USD

POSEBNO UGODNO: POČITNICE IN SONCE POZIMI - CIPER - 8 dni, odhodi vsak teden do konca marca, cena 175 USD v din + 90 USD!

HVAR - lastni prevoz, odhodi do 1. aprila, cena 6 polnih penzionov **530 DIN.**

Poleg tega organiziramo potovanja in izlete po domovini in tujini za skupine, sindikalne izlete in prevoze z najmodernejšimi turističnimi avtobusi po zelo konkurenčnih cenah.

Vse informacije in prijave: PUTNIK BLED HOTEL GOLF Cankarjeva 4 ali na tel.: 064-77-591.

proizvodnja etiket in tiskarske storitve, p. o.
64226 Žiri
Industrijska ul. 6

Podjetje Etiketa Žiri objavlja prosta dela in naloge:

1. **RAZVOJ TEHNOLOGIJE**
za nedoločen čas za enega delavca.
Kandidati morajo imeti poklic ing. kemijske tehnologije ali ing. tekstilne tehnologije spec. za tekstilno kemij. tehnologijo, in 36 mesecev delovnih izkušenj.

2. **ORGANIZIRANJE PRODAJE**
za nedoločen čas za enega delavca.
Kandidati morajo imeti poklic ekonomist ali ekonomist-komercialist in 30 mesecev delovnih izkušenj pri podobnih delih.

3. **RETUŠIRANJE IN MONTAŽA FILMOV**
za nedoločen čas za enega delavca.
Kandidati morajo imeti poklic retušer in 12 mesecev delovnih izkušenj.

Za vsa dela in naloge je poskusno delo tri mesece.
Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v osmih dneh po objavi na naslov: Podjetje Etiketa Žiri, Industrijska ul. 6, 64226 Žiri.
Vsi kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po poteku roka za prijavo na razpis.

TURISTIČNO DRUŠTVO LESCE
64248 LESCE
Alpska 58

K sodelovanju vabimo dinamične in razgledane sodelavke in sodelavce (študentke, študente, gimnazijke, gimnazijce in druge), ki jih zanima delo v turizmu.
Nudimo možnost za opravljanje naslednjih nalog in opravil v campingu Šobec v letni sezoni 1990:

1. **RECEPTORJEV**
Pogoji:
pasivno znanje dveh tujih jezikov (lahko nemško, angleško, holandsko, francosko, italijansko).

2. **NOČNIH ČUVAJEV - RECEPTORJEV**

3. **POBIRALCEV RAZLIČNIH PRISTOJBIN**
(vstopnine, parkirnine, malega golfa in drugih uslug)

4. **VZDRŽEVALCEV TENIS IGRIŠČ,** ki upravljajo tudi manjši bife in pobirajo pristojbine, vezane na tenis.
Pogoji:
(pod 2, 3 in 4): pasivno znanje vsaj enega tujega jezika (po možnosti nemščina ali angleščina);
K tč. 3.: mali golf, tudi izpit za reševalca iz vode.

5. **ČISTILK IN ČISTILCEV - VZDRŽEVALCEV**
Pogoji:
zaželeno je pasivno znanje enega tujega jezika (nemščina).

RESTAVRACIJA ŠOBEC

1. **NATAKARJI**
Pogoji:
pasivno znanje dveh tujih jezikov, strokovna usposobljenost

Prednost pri izbiri imajo kandidati iz bližnje okolice in kandidati, ki bi delo opravljali najmanj dva meseca.
Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo na naslov: Turistično društvo Lesce, za organizacijsko kadrovsko komisijo, Alpska 58, 64248 Lesce, do vključno 27. 1. 1990.
O izbiri bodo kandidati obveščeni pisno. Informacije lahko dobijo po telefonu 064-77-500 vsak delovni dan od 8. do 12. ure ali osebno v Campingu Šobec.

poleg tega: možnost nakupa na potrošniški kredit, na 3 ali 6 obrokov, 30 % polog, 3 ali 6 % obresti.

IZDELAVA OBNOVA IN PRODAJA REZERVNIH AVTOMOBILSKIH DELOV

STANE PLESTENJAK
JAKA PLATIŠE 13
PLANINA 64000 KRANJ
TEL.: 064-36-238

NUDIMO AVTODELE ZA VOZILA ZASTAVA 750, Z - 101, Z - 128, JUGO, Z - 126 P, LADA KAROSERIJE ZA ZASTAVA 101, JUGO, Z - 128 PRVE KVALITETE IN TOVARIŠKO OCENJENE SPREJEMAMO PLAČILA ZA NOVE AVTOMOBILE IZ PROGRAMA ZASTAVA

SALON OKVIRJEV
GABI
KRANJ

VODOPIVCEVA 3, KRANJ
ODPRTO: OD 10. - 15., 16. - 19., OB SOBOTAH ZAPRTO
OKVIRJANJE SLIK

TV SPORED

PETEK

19. januarja

8.50 Video strani
9.00 Zimski počitniški spored
11.40 Mozaik, ponovitev
11.40 V hribih se dela dan
12.40 E. Reitz: Domovina, nemška nadaljevanka
13.35 Video strani
15.25 Teleski 90
15.55 Žarišče, ponovitev
16.25 EP, video strani
16.30 TV dnevnik
16.40 Poslovne informacije
16.45 Mozaik, ponovitev
17.50 Spored za otroke in mlade
19.00 Risanka
19.12 EPP
19.15 TV okno
19.20 Dobro je vedeti
19.30 TV Dnevnik 2
19.55 Vreme
19.59 Zrcalo tedna
20.05 Nafta, angleška dokumentarna serija
21.15 Ulice San Francisca, ameriška nanizanka
22.10 TV Dnevnik 3
22.30 Cesta, italijanski film
0.50 Video strani

2. program TV Ljubljana

16.30 Satelitski programi — poskusni prenosi
18.00 Regionalni programi, TV Ljubljana, studio Maribor
19.00 Domači ansambli: Ansambel Toneta Kmetca
19.30 Moskva: Svet svetu
21.30 Žarišče
22.00 Koncert kitarista Vidoviča na Dubrovaških igrah
22.50 Satelitski programi — poskusni prenosi

1. program TV Zagreb

9.00 Zimski šolski program program
12.40 Zimski šolski program
14.10 Kvizkoteka, ponovitev
15.30 Poročila
15.50 Ponovitev nočnega progrma
17.00 TV dnevnik
17.20 Izobraževalni program
17.50 Šaram, baram, oddaja za otroke
18.20 Številke in črke
18.40 Risanka
18.45 Muppet Show
19.15 Risanka
19.30 TV dnevnik
19.55 Epp
20.00 Zakon v Los Angelesu, serijski film
20.55 Domači show program
21.40 Tv dnevnik
22.00 Slike časa, kulturni magazin
23.00 Poročila v angleščini
23.05 Nočni program
1.20 Poročila

SOBOTA

20. januarja

8.50 Video strani
9.00 Izbor tedenske programske tvornosti
9.55 Maribor: Zlata lisica — Svetovni pokal v veleslalomu, prenos prvega teka
11.00 Izbor tedenske programske tvornosti
11.00 Zgodbe
11.40 Pojdi nekam, ne ve se kam
13.20 Maribor: Zlata lisica —Svetovni pokal v veleslalomu , prenos 2. teka
14.00 Lassie — nov začetek, ameriški film
15,35 Dam svoje vam srce
15.50 Video strani
15.55 Žarišče, ponovitev
16.25 Ep. video strani
16.30 Tv dnevnik
16.40 Poslovne informacije
16.45 Spored za otroke in mlade
16.55 DP v košarki
18.25 EP video strani
18.30 Iz tropskega deževnega gozda
19.00 Risanka
19.10 Tv okno
19.20 Dobro je vedeti
19.24 EPP
19.30 TV dnevnik
19.55 Vreme
19.59 Utrip
20.14 EPP
20.20 Žarišče
20.50 Žrebanje
21.00 Kolo sreče
22.30 EPP
22.35 TV dnevnik
22.55 L. Greer: Llepi upi, francoska nadaljevanka
23.45 Začudenje sodobnih zakoncev, francoski film
1.20 Video strani

2. program TV Ljubljana

14.30 Video noč, ponovitev
19.00 Kako biti skupaj, oddaja TV Novi Sad
19.30 TV dnevnik
20.10 TV okno
20.15 Filmske uspešnice: Oficir in gentlemen, ameriški film
22.15 Satelitski programi — poskusni prenosi

1. program TV Zagreb

8.45 Poročila
9.00 Izbor izobraževalnega programa
14.30 Ciklus filmov W. Disneya: Emil in detektivi
16.00 Kritična točka
16.50 TV dnevnik
17.05 Narodna glasba
17.30 Boljše življenje, humor, serija
18.25 Dokumentarni program
19.15 Vreme
19.30 TV Dnevnik
20.15 Vojna med policaji, igrani film
22.00 TV Dnevnik
22..15 Smehotvorci, humoristična serija
23.15 Športna sobota
23.35 Poročila v angleščini
23.40 Noč in dan
2.00 Poročila

NEDELJA

21. januarja

7.50 Video strani
8.00 Otroška matineja
9.20 EPP
9.25 Maribor: »Zlata lisica« — svetovni pokal v alpskem smučanju, slalom (ž), prenos 1 teka
10.20 Kitzbuehel: Svetovni pokal v alpskem smučanju, slalom (m), prenos 1 teka
11.15 20. let Ptujskega festivala
11.50 Risanka
11.55 EPP
12.00 Maribor: »Zlata lisica« —svetovni pokal v alpskem smučanju , slalom (ž), prenos 2. teka
12.50 Kitzbuehl: svetovni pokal v alpskem smučanju (m), prenos 2. teka
13.40 M. Bayer: Dediščina Guldenburgovih, nemška nadaljevanka
14.25 Rock koncert: Zebra image
14.35 Video strani
14.45 Križ kraž, ponovitev
16.25 EPP
16.30 TV Dnevnik 1
16.45 Poslovne informacije
16.45 Kraljeva končnica, jugoslovanski film
18.20 Alo, alo, humoristična oddaja
18.45 Ep, Video strani
19.00 TV Mernik
19.15 TV okno
19.30 TV Dnevnik 2
19.50 Vreme
19.59 EPP
20.00 Žarišče
20.35 Žrebanje podarim dobim
20.50 Miroslav Krleža: Glembajevi
21.35 Zdravo
22.55 TV dnevnik
23.15 Video strani

2. program TV Ljubljana

13.05 Kmetijska oddaja Tv Novi sad
14.05 Nedeljsko športno popoldne
17.05 Gala humanitarnan prireditev, posnetek iz Cankarjevega doma
19.00 Da ne bo bolelo
19.30 Tv dnevnik
20.00 Kartoteka zemlje,ameriška dokumentarna serija
20.25 Netopir in bele miši,dokumentarna oddaja
21.05 Satelitski programi — poskusni prenosi
21.50 Športni pregled
22.15 Satelitski programi — poskusni prenosi
9.30 Poročila
9.35 Rakuni, ponovitev risane serije
10.00 Nedeljsko dopoldne za otroke
11.00 Kmetijska oddaja
12.00 Resna glasba
13.00 Hiša Strahov, serijski film
14.00 Poročila
14.05 Nedeljsko športno popoldne
17.05 Nežna past, ameriški film
18.45 Rakuni, risana serija
19.10 TV sreča
19.30 TV dnevnik
19.45 Kronika 14. kongresa
19.35 Glembajevi
21.20 V imenu zakona, ameriški film
22.40 Tv dnevnik
23.00 Kronika 14. kongresa ZKJ
23.30 Poročila v angleščini
23.35 Noč in dan
1.50 Poročila

PONEDELJEK

22. januarja

10.00 Video stani
9.00 Zimski počitniški spored
13.20 Video strani
16.00 Video strani
16.10 Žrebanje Podarim, dobim
16.25 Video strani
16.30 TV dnevnik
16.45 Poslovne informacije
16.50 TV mozaik
18.10 Spored za otroke in mlade
19.00 Risanka
19.20 TV okno
19.24 EPP
19.30 TV Dnevnik 2
19.55 Vreme
19.59 EPP
20.05 Žarišče
20.35 M. Pletl-S. Jovanov: Otroški bič, drama TV novi Sad
20.55 EPP
22.00 Osmi dan
22.40 EP Video strani
22.45 TV dnevnik
23..05 Človek in glasba, 7. oddaja
23.55 Video strani

2. program TV Ljubljana

16.30 Satelitski programi — poskusni prenosi
18.30 Turnir v malem nogometu, posnetek iz Titovega Velesa
19.00 S poti po Indiji: Okemenela kultura, dokumentarna oddaja
19.30 TV dnevnik
20.00 Po sledeh napredka
20.25 Sedma steza
20.40 Večer hitov Zagrebfest 89
22.15 Satelitski programi — poskusni prenosi

1. program TV Zagreb

8.20 TV Koledar
8.30 Gozdne prireditve, oddaja za otroke
8.45 Serija za otroke
9.00 Zimski šolski program
10.30 Poročila
10.35 Šolski program
14.35 Poročila
14.45 Noč in dan, ponovitev
17.00 TV dnevnik
17.20 Izobraževalna oddaja
17.50 Gozdne prireditve, oddaja za otroke
18.05 Radovedni, zdravo
18.20 Številke in črke, kviz
18.45 Dokumentarna oddaja
19.15 Risanka
19.30 TV Dnevnik
19.45 Poročilo s 14. izrednega kongresa ZKJ
20.35 Beg TV drama
21.25 Paralele
21.55 TV Dnevnik
22.10 Poročilo s 14. izrednega kongeresa ZKJ
22.40 Poročila v angleščini
22.45 Noč in dan
1.00 Poročila

TOREK

23. januarja

8.40 Video strani
8.40 Zismski počitniški spored
9.55 Bertchtesgaden: Svetovni pokal v alpskem smučanju
10.40 Adelboden: Svetovni pokal v alpskem smučanju, prenos 1.teka (m)
11.25 Zimski počitniški spored
11.25 Ljubezenske zgodbe: Moč ljubezni, kratki igrani film
12.10 Kam, kje, kako med počitnicami
12.15 Risanka
12.25 Bertchtesgaden: Svetovni pokal v alpskem smučanju
14.15 Zimski počitniški spored
15.40 Sedma steza, ponovitev
15.55 Svetovni pokal v alpskem smučanju — veleslalom (ž), posnetek iz Berchtesgadna
16.25 EPP
16.30 TV dnevnik
16.40 Poslovne informacije
16.45 Svetovni pokal v alpskem smučanju: veleslalom moški, posnetek
17.30 Video strani
17.35 Spored za otroke in mlade
19.05 Risanka
19.18 TV okno
19.24 EPP
19.30 TV Dnevnik 2
19.55 Vreme
19.59 Propagandna oddaja
20.05 G. Kelly: Vedno popoldne, avstralska nadaljevanka
20.55 EPP
21,00 Tribute to Tommy Dorsey, 2. del
22.00 EP Video strani
22.05 Tv dnevnik
22.25 Video strani

2. program TV Ljubljana

18.25 Teleski 9o
18.55 Naša pesem
19.30 TV Dnevnik
20.00 Žarišče
20.30 Žrebanje lota
20.35 Umetniški večer

1. program TV Zagreb

8.20 TV koledar
8.30 Oddaja za otroke
9.00 Zimski šolski program
10.30 Poročila
10.35 Šolski program
12.33 Poročila
12.40 Natakar, beži, češkoslovaški film
14.05 Zimski šolski program
14.35 Poročila
14.45 Noč in dan, ponovitev
17.00 TV dnevnik
17.20 Izobraževalni program
17.50 TV zloženka, oddaja za otroke
18.20 Številke in črke, kviz
19.40 Risanka
19.30 TV Dnevnik
20.00 Žrebanje lota
20.05 Mala Vera, sovjetski film
22.20 TV dnevnik
22.40 Teme in dileme
23.45 5 minut do dvanajstih,nočni program iz kulture
1.15 Poročila

SREDA

24. januarja

10.00 Video strani
9.00 Zimski počitniški spored
11.45 Video strani
15.55 Žarišče, ponovitev
16.25 Video strani
16.30 TV Dnevnik 1
16.40 Poslovne informacije
16.45 Mozaik, ponovitev
17.50 Video strani
17.55 Spored za otroke in mlade
19.00 Risanka
19.20 TV okno
19.30 TV Dnevnik 2
19.55 Vreme
19.59 EPP
20.05 Film tedna Trije kondorjevi dnevi, ameriški film
21.55 Propagandna oddaja
22.00 Tv dnevnik
22.20 Videogodba
23.05 Video strani

2. program TV Ljubljana

16.30 Satelitski programi — poskusni prenosi
17.40 Svet športa, oddaja TV Zagreb
18.30 Alpe Jadram
19.00 Skrivnostni svet
19.30 TV dnevnik
19.55 Premor
20.00 Slavnostni koncert ob 80-letnici
21.00 Žarišče
22.30 Satelitski programi, poskusni prenosi

1. program TV Zagreb

8.20 TV koledar
8.30 Pika Nogavička, švedska nanizanka
9.00 Zimski šolski program
10.30 Poročila
10.35 Zimski šolski program
12.35 Poročila
12.40 Zimski šolski program
15.20 Poročila
15.30 Ponovitev nočnega programa
17.00 TV dnevnik
17.20 Izobraževalni program
17.50 Pika Nogavička
18.20 Številke in črke
18.40 Risanka
18.45 Modri program, potopis
19.15 Risanka
19.30 TV Dnevnik
20.00 Kino oko in igrani film
22.35 TV dnevnik 2
22.55 Poročila v angleščini
23.50 Nočni program
1.15 Poročila

ČETRTEK

25. januarja

16.25 EP Video strani
16.30 TV dnevnik
16.40 Poslovne informacije
16.45 Mozaik, Šolska TV, ponovitev
18.00 Spored za otroke in mlade
19.00 Risanka
19.17 EPP
19.30 TV Dnevnik 2
20.05 D. Baker: Paracelsus, angleška nadaljevanka
20.55 Tednik
22.00 TV dnevnik
22.20 Retrospektiva »Komedija na slovenskem odru«
0.00 Video strani

2. program TV Ljubljana

16.30 Satelitski programi — poskusni prenosi
18.00 Regionalni programi TV Ljubljana
19.00 Alo, alo, humoristična oddaja
19.30 TV Dnevnik
19.55 Premor
20.00 Žarišče
20.30 Mali koncert
21.30 V hribih se dela dan
22.05 Gostilna, dokumentarna oddaja
22.50 Svet na zaslonu

1. program TV Zagreb

8.20 TV koledar
8.30 Oddaja za otroke
9.00 Zimski šolski program
10.30 Poročila
10.35 Šolski program
12.35 Poročila
12.40 Rdeči poni, ameriški film
14.35 Poročila
14.45 Noč in dan, ponovitev
17.00 TV dnevnik
17.20 Izobraževalna oddaja
18.20 Številke in črke, kviz
18.40 Risanka
19.30 TV Dnevnik
20.00 Politični magazin
21.05 Kvizkoteka
22.25 TV Dnevnik
22.50 Noč in dan
1.05 Poročila

ODISEJ
TURISTIČNA AGENCIJA

KINO

CENTER

19. januarja amer. komedija KDO JE POTUNKAL ROGERJA ZAJCA ob 16., 18. in 20. uri **20. januarja** amer. komedija KDO JE POTUNKAL ROGERJA ZAJCA ob 17. in 19. uri, premiera jug. ZBIRNI CENTER ob 21. uri **21. januarja** amer. glasb. LA BAMBA ob 10. uri, amer. komedija KDO JE POTUNKAL ROGERJA ZAJCA ob 15., 17. in 19. uri, premiera amer pust. fantastični BREZNO ob 21. uri **22. januarja** ameriški COCTAIL ob 10. uri, amer. akcijski IZVEN ZAKONA ob 16., 18. in 20. uri **23. januarja** amer. komedija POLICIJSKA AKADEMIJA V ob 10. uri, amer. akcijski IZVEN ZAKONA ob 16., 18. in 20. uri **24. januarja** amer. pustolovski BATMAN ob 10. uri, amer. akcijski IZVEN ZAKONA ob 16. uri, amer. pustolovski BREZNO ob 17.30 in 20. uri **25. januarja** amer. komedija DVOJČKA ob 10. uri, amer. akcijski IZVEN ZAKONA ob ob 16. uri, amer. pustolovski BREZNO ob 17.30 in 20. uri

STORŽIČ

18. januarja Sprememba! amer. glasbeni LA BAMBA ob 16. uri, amer. trda erotika OSVOBODITEv MISTY BEETHOVEN ob 18. in 20. uri **19. januarja** amer. komedija TAJNA OBOŽEVALKA ob 16. in 18. uri, amer. trda erotika OSVOBODITEV MISTY BEETHOVEN ob 20. uri **20. janurja** amer. športni OGENJ IN LED ob 16., 18. in 20. uri **21. januarja** hongkonški akcijski NINJA IN 13 KONDORJEV ob 16. uri, amer. trda erotika NISMO DEVICE ob 18. in 20. uri **22. januarja** amer. barvni COCTAIL ob 16. in 18. uri, amer. trda erotika NISMO DEVICE ob 20. uri **23. januarja** amer. komedija POLICIJSKA AKADEMIJA V. ob 16. in 18. uri, amer. trda erotika NISMO DEVICE ob 20. uri **24. januarja** amer. pustolovski BATMAN ob 16. in 18. uri, amer. trda erotika NISMO DEVICE ob 20. uri **25. janurja** amer. komedija DVOJČKA ob 16., 18. in 20. uri

ŽELEZAR

19. januarja amer. srhljivka STRAŠNE SANJE V ULICI BRESTOV ob 18. in 20. uri **20. januarja** premiera amer. akcijski LETALSKA AKADEMIJA ob 17. in 19. uri, premiera amer. pust. fantastični BREZNO (ABYSS) ob 21. uri **21. januarja** amer. komedija LETALSKA AKADEMIJA ob 17. in 19. uri, amer. trda erotika OSVOBODITEV MISTY BEETHOVEN ob 21. uri **22. januarja** hong. akcijski NINJA IN 13 KONDORJEV ob 10. in 16. uri, amer. športni OGENJ IN LED ob 18. uri, amer. trda erotika OSVOBODITEV MISTY BEETHOVEN ob 20. uri **23. januarja amer. barv. komedija TRIJE MOŠKI IN DOJENČEK ob 10. in 16. uri, amer. glasbeni LA BAMBA ob 18. uri, amer. trda erotika OSVOBODITEV MISTY BEETHOVEN ob 20. uri 24. januarja** amer. komedija DVOJČKA ob 10. in 16. uri, amer. komedija POLICAJ IZ BEVERLLY HILSA II ob 18. in 20. uri **25. januarja** amer. plesno glasbeni UMAZANI PLES ob 10. in 16. uri, jugoslovanski ZBIRNI CENTER ob 18. in 20. uri

DOM KAMNIK

19. januarja ameriška komedija POLICIJSKA AKADEMIJA V ob 16. uri, amer. komedija LETALSKA AKADEMIJA ob 18. in 20. uri **20. januarja** amer. film COCTAIL ob 17. in 19. uri, amer. trda erotika NOČNO ŽIVLJENJE ob 21. uri **21. januarja** amer. glasbeni MOONWALKER ob 17. in 19. uri, amer. trda erotika NOČNO ŽIVLJENJE ob 21. uri **22. januarja** amer. pustolovski BATMAN ob 16. uri, amer. komedija TAJNA OBOŽEVALKA ob 18. in 20. uri **23. januarja** amer. komedija DVOJČKA ob 16. in 18. uri, amer. trda erotika NOČNO ŽIVLJENJE ob 20. uri **24. januarja** Ni kinopredstav! **25. januarja** hongkon. akcijski NINJA IN 13 KONDORJEV ob 16. uri, amer. komedija KDO JE POTUNKAL ROGERJA ZAJCA ob 18. in 20. uri

TRŽIČ

19. januarja premiera amer. pustolovski BREZNO ob 17. in 19.30 uri **20. januarja** amer. akcijski IZVEN ZAKONA ob 17. in 19. uri, amer. trda erotika NISMO DEVICE ob 21. uri **21. januarja** amer. akcijski IZVEN ZAKONA ob 17. in 19. uri **22. januarja** amer. komedija PRINC ODKRIVA AMERIKO ob 16. uri, amer. srhljivka PRINC TEME ob 18. uri **23. januarja** amer. pustolovski BATMAN ob 16. uri, amer. akcijska komedija POLICAJ IZ BEWERLLY HILLSA ob 18. uri **24. januarja** amer. plesno glasbeni UMAZANI PLES ob 16. uri, amer. športni OGENJ IN LED ob 18. uri **25. januarja** amer. komedija POLICIJSKA AKADEMIJA ob 16. uri, amer. srhljivka PRINC TEME ob 18. uri

KOMENDA

19. januarja amer. kriminalni SMRTONOSNA IGRA ob 20. uri 24. januarja amer. barv. komedija KDO JE POTUNKAL ROGERJA ZAJCA ob 18. uri

LAZE

19. januarja amer. akcijski PRESIDIO ob 19. uri

ČEŠNJICA

19. januarja hongkonški akcijski NINJA IN 13 KONDORJEV ob 20. uri

KRANJSKA GORA

19. januarja amer. glasbeni MOONWALKER ob 18. uri, amer. trda erotika NISMO DEVICE ob 20. uri

MEDVODE

19. januarja amer. komedija PRINC ODKRIVA AMERIKO ob 16. uri **21. januarja** amer. film COCTAIL ob 16. uri **23. januarja** amer. komedija KDO JE POTUNKAL ROGERJA ZAJCA ob 16. uri

DOVJE

21. januarja japonski karate SHOGUNOVA SENCA ob 19. uri

KINO SORA

19. januarja ameriški ŽIV ALI MRTEV ob 18. in 20. uri **20. januarja** hongkonški akcijski AKCIJA TERORIZEM ob 18. in 20. uri **21. januarja** hongkonški AKCIJA TERORIZEM ob 18. in 20. uri **23. januarja** ameriški kriminalni GLASNIK SMRTI ob 20. uri **24. januarja** amer. kriminalni GLASNIK SMRTI ob 18. in 20. uri **25. januarja** ameriški mladinski VOZNIŠKO DOVOLJENJE ob 18. in 20. uri

KINO OBZORJE

19. januarja hongkonški AKCIJA TERORIZEM ob 18. in 20. uri **20. januarja** hongkonški akcijski VELIKA ZMEDA V HONG KONGU ob 20. uri **21. januarja** ameriški vestern MRTEV ALI ŽIV ob 19. uri **24. januarja** ameriški avanturistični BATMAN ob 17.45 in 20. uri **25. januarja** ameriški avanturistični BATMAN ob 17.45 in 20. uri

KINO POLJANE

19. januarja hongkonški akcijski VELIKA ZMEDA V HONG KONGU ob 19. uri **21. januarja** ameriški avanturistični BATMAN ob 17. in 19. uri

KINO RADOVLJICA

19. januarja italijanska komedija BENEČANKA ob 20. uri **20. januarja** otroška matineja PALČICA ob 10. uri, ameriški akcijski ČRNI MESEC ob 18. uri, angleški film KURIR ob 20. uri **21. januarja** angleški film KURIR ob 18. uri, ameriška srhljivka MANIJAK ob 20. uri **22. januarja** ameriški akcijski ČRNI MESEC ob 20. uri **23. januarja** slovenski film MAJA IN VESOLJČEK ob 10. uri, ameriška srhljivka MANIJAK ob 20. uri **24. januarja** ameriški akcijski ČRNI MESEC ob 20. uri **25. januarja** ameriški film COCTAIL ob 20. uri

KINO BLED

19. januarja ameriški zabavni KAKŠNA ZMEDA ob 20. uri **20. januarja** ameriški MLADI VOLKODLAK I ob 18. in 20. uri **21. januarja** ameriški zabavni KAKŠNA ZMEDA ob 18. in 20. uri **22. januarja** angleški KURIR ob 20. uri **23. januarja** angleški KURIR ob 20. uri **24. januarja** otroška matineja PALČICA ob 10. uri, ameriška srhljivka MANIJAK ob 20. uri **25. januarja** otroška matineja MAJA IN VESOLJČEK ob 10. uri, ameriška komedija UTAPLJANJE PO ŠTEVILKAH ob 20. uri

KINO BOHINJ

20. januarja italijanska komedija BENEČANKA ob 20. uri **21. januarja** ameriški film MLADI VOLKODLAK I. ob 18. uri, ameriški kriminalni BEST SELLER ob 20. uri **25. januarja** ameriški akcijski ČRNI MESEC ob 20. uri

Slovenske železarne
VERIGA
Proizvodnja verig, vijakov in industrijske opreme - TIO, p. o.
LESCE, Alpska 43

Delovna organizacija SŽ Veriga Lesce vabi k sodelovanju

DIPLOMIRANEGA PRAVNIKA

z 2 ali 3 leti delovnih izkušenj, z znanjem svetovnega jezika ter dovoljenjem za TP.
Kandidati naj prijave pošljejo v 15 dneh od dneva objave na naslov: SŽ Veriga Lesce, Kadrovska služba, Alpska 43, Lesce.
Vse ostale informacije se dobijo po tel. 064-75-140 int. 222 ali osebno v kadrovski službi.

AVTO MOTO ZVEZA SLOVENIJE

Obvezni preventivni pregledi motornih vozil

Na podlagi zakona o prevozih v cestnem primetu (urasni list SRS št. 45/87) so **s 1. 1. 1990 obvezni redni preventivni pregledi** za motorna in priklopna vozila in se opravljajo v določenih časovnih obdobjih in sicer za:

1. osebni avtomobili v družbeni lasti vsake 4 mesece
2. taksi vsake 3 mesece
3. vozilo, ki se daje v najem vsake 3 mesece
4. avtobus vsake 3 mesece
5. tovorno in delovno vozilo vsake 4 mesece
6. priklopno vozilo vsake 4 mesece
7. kombinirano vozilo vsake 4 mesece
8. vlečno vozilo vsake 4 mesece
9. avto šola vsake 3 mesece
10. vozilo prve pomoči vsake 4 mesece
11. vozilo, ki prevaža nevarne snovi vsake 3 mesece

od zadnjega preventivnega ali tehničnega pregleda.

Obveščamo vas, da AVTO MOTO ZVEZA SLOVENIJE opravlja redne preventivne preglede osebnih in kombiniranih vozil v naslednjih tehničnih bazah:

v vseh bazah, kjer opravljamo tehnične preglede, to so:
1. tehnično turistična baza Ljubljana, Titova 138, Ljubljana
2. tehnično turistična baza Otočec, Grajska 5, Otočec
3. tehnična baza Kranj, Koroška v. 53/d. Kranj
4. tehnična baza Celje, Ljubljanska 37, Celje
5. tehnična baza Črnomelj, Belokranjska 30. Črnomelj
6. tehnična baza Dravograd, Mariborska 60, Dravograd

in v ostalih bazah:
7. tehnična baza Koper, Ljubljanska 11, Koper
8. tehnična baza Maribor, Ptujska 40, Maribor
9. tehnična baza Murska Sobota, Noršinska 2, Murska Sobota.

V primeru, da vozilo ni tehnično brezhibno vam bomo napako odpravili v naši tehnični bazi ali pa vam bomo popravilo organizirali v pooblaščenem servisu.
Istočasno vas obveščamo, da v naših tehničnih bazah vršimo testiranje in nastavitve motorjev z elektronskimi mototesterji in nastavitve prem za vsa vozila.

STEKLO • SKOK
INTERIER •
STEKLO D.O.O. KRANJ
Trgovina na debelo in drobno, Tavčarjeva 18
64 000 Kranj, tel:.21-819

Po ugodnih cenah prodajamo izdelke iz stekla, keramike in porcelana
Odprto: 9 - 19, sobota 9 - 13
Obiščite nas!

Silvester Bajde
TRGOVINA NA DROBNO
GORENJSKEGA ODREDA 14
KRANJ

SPODNJE PERLO, ŽENSKE HLAČNE NOGAVICE, POSTELJNINA VSEH VELIKOSTI, BOMBAŽNE ŠPORTNE NOGAVICE, KUHINJSKE KRPE, NAMIZNI PRTI

PRI NAS JE CENEJE, ZATO NAS OBIŠČITE
9h-12h 15h-19h
SOBOTA
9h-13h

ČVEK

Milijon funtov za šest ur

Čeprav je danes Frank Sinatra star že 74 let, še vedno dobi honorar, kakršnega zahteva. Prav zdaj je podpisal dogovor za pet koncertov v Veliki Britaniji, honorar pa je vreden 3,5 milijona funtov. Že zdaj je zanimanje takšno, da so vsi koncerti razprodani. Ob koncu leta je Sinatra priredil več koncertov po svetu skupaj z Lizo Minelli in Sammyjem Davisom, uspeh pa mu je vlil upanja, da ga ima občinstvo še vedno izredno rado. Zato se je tudi odločil, da priredi nekaj samostojnih koncertov.

Redki posnetki Agathe Christie

V Veliki Britaniji so na dražbi slavnega Sothebyja ponudili redke posnetke Agathe Christie. Na posnetkih slavna pisateljica diktira enega izmed njenih poslednjih romanov. Lepo se sliši njen glas in karakteristični govor. Na nekem mestu se sliši celo lajanje njenega psa. Ko so posnetki nastajali, je imela 80 let in šele pred smrtjo je imela navado, da roman najprej skicira v rokopisu, nato pa ga diktira.

Kakšna je bolezen Many Smith

Many Smith, mlada nevesta Billa Wymana iz skupine Rolling Stones je zelo bolna. Čeprav javno pravi, da boleha za neko alergijo, njen izmučeni pogled pravi, da boleha za nečim drugim. Novinarji so izvrtali: Many boleha zaradi tako imenovane nervoze ali nervozna je zato, ker nenormalno hujša.

Mandy je bila že kot mladoletnica izvrstna manekenka, zdaj, pri devetnajstih letih, pa se nenormalno boji, da ne bi več izgledala kot deklica. Zato zavrača vso hrano...

PODJETJA, SO VAM ČISTILKE TEHNOLOŠKI VIŠEK?
PREVZAMEMO JIH Z DELOM V NAŠ SERVIS.
HRIBAR, 064/33-133

JEŽ

OKNA SENČILA VRATA
inles

Govorite slovenački?

V okviru sozd Sava Kranj, industrije gumijastih in kemčnih izdelkov je tudi delovna organizacija Vulkan Niš, ki izdeluje - termoforje.

Če kupite termofor Vulkana Niš, vas bo kot Slovenca verjetno »razveselila« deklaracija, ki je poleg ostalih tudi v slovenskem jeziku.

Takole priporočajo:

Ne polniti ga z vrelo vodo;
- **polniti ga samo do 2/3 prostornine;**
- **predno se zaprte, ispustiti zrak;**
- **predno se uporabi isprobati tesnilo termoforja**
- **čuvati ga brez tesnila in prazen...**

Slovenščina na kvadrat, torej! Bi pa v Savi lahko že malo korekture napravili, saj gre za sestrsko firmo. Izdelek je izdelek, čeprav navadni termoforček....

Iskra

Iskra Elektromotorji
Industrija elektromotorjev in gospodinjskih aparatov
Železniki

20 %

nižje cene
v prodajalnah
Železniki, Otoki 21 — 064-66-441
Reteče 4 — 064-632-573

Od ponedeljka do petka od 8. do 16. ure

NESREČE

Izkoristil lastnikovo zaupljivost

Radovljica, 15. januarja - Neznani storilec je izkoristil zaupljivost lastnika stanovanja A.S. iz Radovljice in ga olajšal za 2.500 dinarjev. V stanovanje je prišel, da bi se z lastnikom dogovoril o oddaji sobe. Med pogovorom ga je poprosil za kozarec vode, zatem pa izkoristil lastnikovo odsotnost in mu izpraznil žepe suknjiča. Tatvino je A.S. opazil naslednjega dne in neznanega storilca prijavil milici.

Zalotili so ga pri vlomu

Kranj, januarja - Na parkirišču med domom upokojencev in Ulico Gorenjskega odreda v Kranju so ondan pri vlomu zalotili 33-letnega Antona J. iz Hraš. Najprej je vdrl v zastavo 101, in sicer tako, da je z žepnim nožičkom odstranil gumo na trikotnem okencu zadnjih vrat in ga razbil. Ker v avtu ni našel nič vrednega, je na isti način poskušal pri drugem avtomobilu, renaultu 18 ljubljanske registracije. Čeprav je natanko preiskal tudi žepe v avtu puščenega plašča, tudi tu ni našel ničesar. Pri vlomu v tretji avto, alfo, pa so ga zalotili in ga priprli.

Umrl zaradi podhladitve

Podljubelj, 17.januarja - N žagi v Podljubelju, ki čez zim ne obratuje, pač pa imajo la niki tam shranjeno orodje, našli mrtvega 55-letnega Jože K., ki so ga pogrešili pred dv ma dnevoma. Eden od sovaščanov, ki se je s pokojnim pre dvema dnevoma vračal pro domu, je izjavil, da je bil sle nji vinjen, zato se je ustavil žagi, da bi se pod streho odp čil. Tam je očitno omahnil tramu, bodisi zaradi vinjenos bodisi zaradi epileptičnega p pada, zdravnik pa je ugotov smrt zaradi podhladitve.

MERKUR KRANJ

DOBRA NOVICA

PRODAJA NA KREDIT

ZA VSE BLAGO 3 ALI 6 OBROKOV IN 30 % POLOG PRI NAKUPU MINIMALNE OBRESTI

PODROBNEJŠE INFORMACIJE DOBITE V VSEH NAŠIH PRODAJALNAH

Lth

LOŠKE TOVARNE HLADILNIKOV
64220 ŠKOFJA LOKA
632-451

GOTOVINSKI POPUST ZA ZAMRZOVALNE SKRINJE, HLADILNE ALI ZAMRZOVALNE OMARE, HLAD. PULTE do 31. 1. 1990

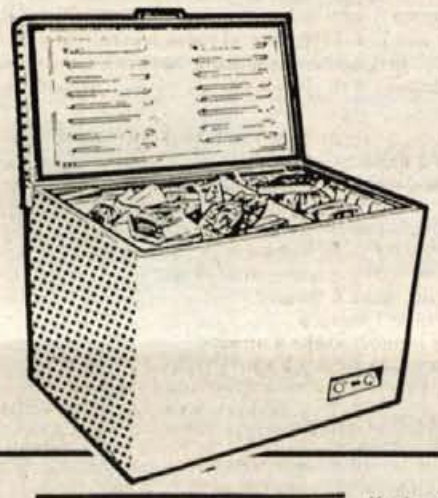

VSE NA ENEM MESTU

keramika

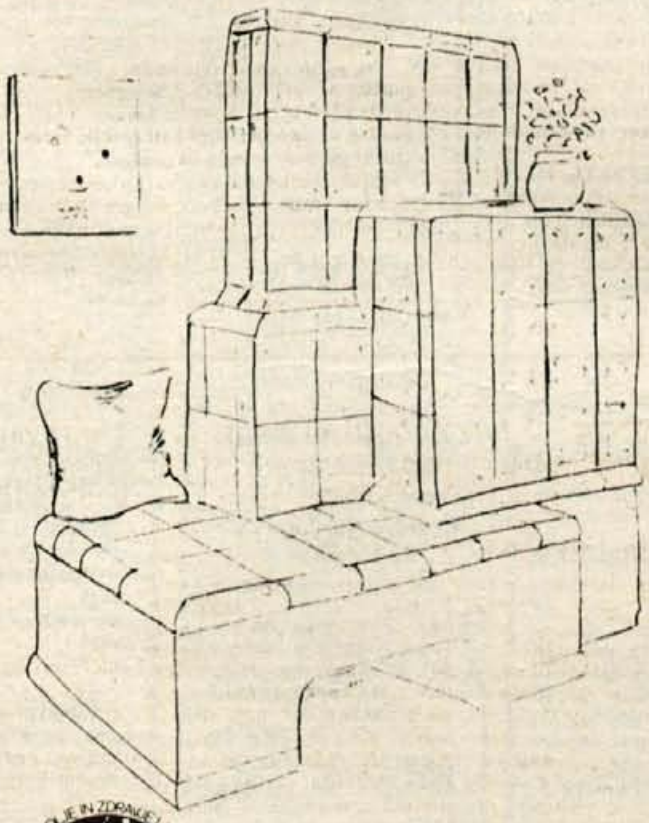

ZNIŽANJE CEN 15%

PRODAJA NA 6 MESEČNI KREDIT

brezplačna izdelava načrtov za oblikovanje in dimenzioniranja peči, kaminov, kmečkih peči, toplozračnih peči in pizza peči

dobava vsega materiala in montaža peči

PRODAJA IN INFORMACIJE:

GIP PIONIR — KERAMIKA IN FINALIZACIJA
Slakova 5, Novo mesto
tel.: 068/21-201, 24-298, 26-016
telefax: 068/23-213
Vošnjakova 7, Ljubljana, tel. 061/317-984
Marko Miklošič, Maribor, Lesjakova 52,
62341 Pekre — Limbuš, tel.: 062/631-375

PIONIR
NOVO MESTO

MALI OGLASI

27-960
cesta JLA 16

ŽIVALI

Prodam PIŠČANCE za zakol, težke od 2 do 2,5 kg. ☎ 48-648 408

Prodam 10 dni starega BIKCA za nadaljno rejo. Zg. Duplje 26 520

Prodam polovico BIKA. Ažman, Suha 5, Kranj 526

Prodam BIKCA simentalca, težkega 150 kg. Hlebce 28, Lesce 564

Prodam brejo TELICO. Tavčar, Sopotnica 13, Škofja Loka 568

Prodam črno-belo TELICO, tik pred telitvijo. Lebar, Žirovnica 48 573

Prodam KRAVO, breja 7 mesecev, ali zamenjam za jalovo goved. Žirovnica 52 578

Prodam 6 tednov staro TELIČKO simentalko. Sp. Besnica 135 617

Prodam dva PRAŠIČA, težka 50 kg, zastekljeno OKNO, dim. 160 x 120 cm in VENTILATOR za sušenje sena. ☎ 85-483 640

Prodam TELICO, breja 6 mesecev. Porenta, Pevno 10, Škofja Loka 645

Prodam dve SVINJI, težki 150 in 250 kg. Struževo 12, Kranj 659

Prodam TELETA. Žabnica 1 670

Prodam TELETA in PRAŠIČA za zakol. Sr. Bitnje 97, Žabnica 672

Prodam PRAŠIČA za zakol. C. 26. julija 5, Naklo 675

Prodam dva PRAŠIČA, težka do 25 kg. Pivka 7, Naklo 682

Prodam KRAVO za zakol. Žabnica 55, ☎ 44-509 687

Prodam 10 dni starega črno-belega BIKCA. Visoko 71, Šenčur 731

Prodam KRAVO v 9. mesecu brejosti ali mlado jalovo KRAVO. Krakovska ul. 27, Šenčur - Voglje 636

Prodam BIKCA simentalca, starega 6 tednov in enega težkega 200 kg. Sebenje 38, Križe 713

Kupim 200 kg težkega BIKCA simentalca. ☎ 45-338 717

Prodam KRAVO s teličkom, ali po izbiri. Strahinj 7, Naklo 726

Prodam mlado KRAVO s teletom ali brez. ☎ 78-625 629

IZGUBLJENO

Ušel je večji PAPAGAJ. Poštenega najditelja prosim, če proti nagradi pokliče na ☎ 35-079 656

V torek sem pred lekarno izgubila krznen ovratnik — kuna. Poštenega najditelja prosim, da mi jo vrne, ker mi je drag spomin. ☎ 26-649

GRADBENI MATERIAL

Prodam GRANULAT, nizko tlačni polietilen - trdi, za brizganje. ☎ 44-687 545

Prodam suhe borove DESKE in PLOHE. Okroglo 15, Naklo 627

Prodam kompletno etažno CENTRALNO OGREVANJE (emo 23, 8 radiatorjev, bakrena napeljava). Informacije na ☎ 46-585 633

Prodam betonsko ŽELEZO premera 6 mm, 8 mm in 14 mm - palice. ☎ 79-913, zvečer 728

Na zalogi imam strešno cementno OPEKO "špičak". Nudim 30 odstotni popust. Jožefa Brečko, Sebenje 67, Bled, ☎ 77-756 641

Prodam hrastovo HLODOVINO in bukova DRVA. ☎ 74-009 651

Poceni prodam TERVOL v vrečah. ☎ 061/612-235 722

AUTO Ortner
SUBARU
Lada
Alfa Romeo

- NADOMESTNI DELI
- dodatna oprema
- servis
- POPRAVILA VSEH VRST

BELJAK, Tel.: 9943-4242-28494
PICCOSTRASSE 42

APARATI STROJI

Prodam nova električna BOJLERJA: 80-litrski in 8-litrski, Tiki, ter 2 leti star KUHINJSKI PULT z vgradnim rostfrei dvojnim koritom. Prašnikar, Gradnikova 7, Kranj, ☎ 23-238, po 17. uri 457

Prodam starejši barvni TV in nov RADIO z dvojnim kasetofonom. ☎ 82-905, zvečer 494

Poceni prodam POMIVALNI STROJ zanussi. Informacije na ☎ 26-714 529

Prodam barvni TV gorenje in VIDEOREKORDER tensai. ☎ 632-989 533

Poceni prodam nov dvojni KASETOFON aiwa AD-WX 999, malo rabljen KASETOFON technics RS-B 40 (B,C,DBX) in stereo graphic EQUALIZER, 2 x 10 kanalov. Marjan Čeč, Zg. Bitnje 47, Žabnica 544

Prodam nov vgradni HLADILNIK. Dvorje 26, Cerklje 549

Ugodno prodam ŠIVALNI STROJ pfaff, tip 262, z mizo in elektromotorjem, primeren za šiviljstvo. Cena 10.000,00 din. ☎ 51-878 551

Prodam črno-bel TV gorenje turkiz. ☎ 46-042 556

Prodam ležečo TRAČNO ŽAGO za razrez hlodovine. Cankarjeva 17, Kamnik 562

Ugodno prodam 1 leto staro hladilno OMARO ter nov MULTIPRAKTIK, 50 odstotkov ceneje. ☎ 25-016 567

Barvni TV gorenje, ekran 66 cm, daljinsko upravljanje, star 4 leta, prodam. ☎ 25-209 575

Prodam barvni TV itt, monitor luxe, ekran 51 cm. Gorjanc, Zg. Bitnje 241, Žabnica, ☎ 22-911, popoldne 584

Prodam barvni TV grundig, za 350 DEM, hi-fi STOLP ris, 2 x 100 W in VRTALNI STROJ Black ☎ Decker. Sr. Bitnje 109, Žabnica 585

VIDEOREKORDER ugodno prodam. ☎ 35-364 596

Prodam rabljen VARILNI APARAT CO-2. Staretova 32, Kranj - Čirče 597

Prodam barvni TV iskra, daljinsko upravljanje, letnik 1984, ekran 54 cm. Cena 3.900,00 din. ☎ 37-002 604

Prodam PRALNI STROJ gorenje, nov, 20 odstotkov ceneje. ☎ 28-074 610

Prodam barvni TV za 1.000,00 din. ☎ 36-908 612

Prodam 80-litrski BOJLER, skoraj nov. Velesovo 50, Cerklje, ☎ 42-490 619

Prodam termoakumulacijsko PEČ, 2 kW. ☎ 36-852 624

Prodam barvni TV sony, ekran 68 cm, stereo, teletekst, nov. Krožna 31, Šenčur - Voglje 642

Prodam dobro ohranjeno KOSILNICO, italijanska, enaka kot BCS. ☎ 42-751 660

Ugodno prodam nov PRALNI STROJ gorenje. ☎ 70-045 684

Filmski tonski PROJEKTOR eumig in montirno MIZICO ter KAMERO super 8, ugodno prodam. ☎ 77-176 686

Prodam termoakumulacijsko PEČ, 4.5 kW in ŠIVALNI STROJ pfaff - stolpničarka. Partizanska 23, Šenčur 693

Prodam barvni TV kerting, ekran 67 cm. ☎ 22-914, po 15. uri 699

Prodam nov CEPILNIK za klanje drv, premera 250. Vodiška 45, Vodice 704

Prodam barvni TV samsung. ☎ 34-045 720

Prodam barvni TV. ☎ 69-033, v soboto 740

Ugodno prodam termoakumulacijsko PEČ, 3.5 kW. ☎ 36-566 744

Prodam dve leti star SUŠILNI STROJ. Ogled v soboto in nedeljo. Janez Valančič, R. Papeža 34, Kranj 745

Prodam OBRAČALNIK 220 in ELEKTROMOTOR 1450 obratov. ☎ 46-173 412

Prodam nova balkonska VRATA termopan Jelovica, dim. 100 x 220 cm in OKNO, dim. 60 x 90 cm, 40 odstotkov ceneje. ☎ 45-052 746

KUPIM

Kupim PRAŠIČA za zakol. ☎ 49-203 497

Kupim MOTORNO ŽAGO in TRAKTOR, starejši tip, lahko v okvari ali zamenjam AGREGAT diesel, od 220 do 380 V, 5 kW. ☎ 061/611-373 515

V okolici Radovljice kupim STANOVANJE, do 50 kvad. m. Šifra: NUJNO 561

Kupim suhe jesenove PLOHE, deb. od 3 cm in debelejše. Mizarstvo Šivic, Dobropolje 3, Brezje, ☎ 79-839 589

Kupim MOTOR z menjalnikom za R 4, z močjo 1.100 ccm. ☎ 75-919, po 15. uri 600

Kupim smrekove ali jelkine HLODE. ☎ 42-751 661

Kupim KOSILNICO BCS 127. ☎ 061/376-744 719

Kupim BIKCA simentalca, starega 10 dni. ☎ 70-035 721

LOKALI

Prodam ali oddam v najem novo OBRTNO DELAVNICO (120 kvad. m.), z delom ali brez, na izredno prometni točki v Kranju. Šifra: IZREDNA PRILOŽNOST 441

LOKAL, 18 kvad. m., v trgovskem centru na Bledu, prodam. Šifra: BLED 667

POSLOVNE PROSTORE, primerne za pisarne ali mirno obrt, oddam v najem. Šifra: CENTER - KRANJ

Turistično društvo Begunje na Gorenjskem daje v najem gostišče Draga.
Interesenti naj se oglasijo v gostišču v soboto ali nedeljo, ali po telefonu 73-870.

Nujno iščemo PROSTOR za skladišnje tekstilna. Ponudbe na ☎ 28-543 681

OBVESTILA

ŽALUZIJE, ROLETE, LAMELNE ZAVESE lahko naročite na ☎ 061/50-720, Roletarstvo Nograšek, Milje 13, 64208 Šenčur 115

ROLETE, žaluzije, lamelne zavese, parket, zasteklitev balkonov, naročite na ☎ 75-610 267

Za obrtnike in manjša podjetja, ki nimajo lastnega telefona ali so prezaposleni, SPREJEMAM telefonska sporočila, TIPKAM in opravljam druga ADMINISTRATIVNA DELA. ☎ 83-727, po 20. uri 394

ZAMRZNJENO VODOINSTALACIJO NA HIŠI VAM ODTAJAM, KOT TUDI NAREDIM NAPELJAVO, solidno in hitro. ☎ 28-427 417

NEMŠČINA I. (video), III., hitro in ugodno; februar - april. ☎ 38-597 490

Pozor! Generalno obnavljamo PRALNE STROJE gorenje, ei Niš, po konkurenčnih cenah, z 1-letno garancijo. Servis pralnih strojev Podjed, Sr. vas 92, Šenčur, ☎ 061/557-776 ali 061/553-336 552

Podpisani Janez Jamar izjavljam, da se opravičujem Mariji Ažman za izrečene besede, dne 10. 8. 1989 555

Nudimo hitri in kvalitetni SERVIS VIDEO, AUDIO in TV naprav. Informacije na ☎ 33-159 557

SEJMARJI - TRGOVCI - OBRTNIKI! Po zelo ugodni ceni do zaprtih prodajnih hišic: 3 x 2 m, iverne plošče, pokrite, prodajni pult. Z nekaj dopolnil do ličnih uličnih stojnic. Pižorn, Preddvor 35, ☎ 45-026 607

ELEKTROINSTALACIJO vam izdela ali obnovi: Jože Benedičič, Prezrenje 22, Podnart, ☎ 70-482 626

Kompletne PROJEKTE za adaptacije in NOVOGRADNJE, s predračuni, izdeluje dipl. inž. ☎ 74-618 650

Pri zahvali, ki smo jo dali v Gorenjski glas, 12. 1. 1990, smo se pomotoma pozabili ZAHVALITI Zavarovalni skupnosti Triglav Kranj, Zdravstvenemu domu Kranj ter UKC - Oddelku za plastično kirurgijo in opekline, za zdravljenje in nego. Družina Kokalj, Sr. Bitnje 19, Žabnica 724

OSTALO

Prodam bukova DRVA in GUMI VOZ. ☎ 45-263 496

Prodam 180-litrski hrastov SOD. ☎ 50-150, int. 299, od 11. do 14. ure 501

Ugodno prodam otroško POSTELJO z jogijem. ☎ 28-062 503

Prodam otroški VOZIČEK, globok - športni. ☎ 50-204 521

Prodam kompletno žensko NARODNO NOŠO. ☎ 79-816 540

JAKNO iz polarne lisice, št. 38, prodam. ☎ 77-191 581

Prodam GAJBICE. Zalokar, Vopovlje 1, Cerklje, ☎ 42-956 665

Potrebujem POMOČ ostareli osebi. Šifra: ČIMPREJ 673

TAPISERIJE, od 350,00 do 35.000,00 din, prodam. Zg. Bitnje 124, Žabnica 702

INŠTRUIRAM matematiko, fiziko in kemijo. ☎ 46-525 705

DIJAKI IN UČENCI 8. razreda! Če bi se v počitnicah radi naučili NEMŠČINE ali izpolnili svoje znanje, pokličite na ☎ 622-942, vsak dan od 16. ure dalje 706

Pordam lesene KLOPCE iz letvic. Cena ugodna. Ul. Andreja Vavkna 8, Cerklje 709

Ugodno prodam jadralno PADALO. ☎ 27-204 710

Prodam diatonično HARMONIKO. ☎ 28-076 727

Nudim INŠTRUKCIJE za vse razrede osnovne šole. ☎ 37-858 732

POSESTI

Prodam visokopritlično, starejšo stanovanjsko HIŠO, z vrtom, na lepi točki, v Kranju. Šifra: UGODNA LOKACIJA 444

GARAŽO v Šorlijevem naselju oddam v najem. Šifra: GARAŽA 554

Prodam TRAVNIK - NJIVA, v okolici Kranja, v izmeri 4.700 kvad. m. Naslov v oglasnem oddelku. 563

HIŠO, opremljeno, z velikim vrtom, v Slatni pri Begunjah, prodam za neverjetno ceno. Informacije ob delavnikih na ☎ 061/217-320, dopoldne 587

Najboljšemu ponudniku prodam stanovanjsko HIŠO z lokalom v pritličju, na Korošk i Beli - Jesenice. ☎ 77-127 625

Iščem GARAŽO v bližini Vodovodnega stolpa. Šifra: NAJEM GARAŽE 697

Prodam 4.000 kvad. m. veliko NJIVO, I. razred, v Cerkljah na Gorenjskem. Njiva je 200 m od vasi, proti Dvorjam. ☎ 061/741-468 725

Zelo ugodno prodam starejšo, obnovljeno HIŠO, večjih izmer, s telefonom, kot celoto, lahko kot dve ločeni stanovanjski enoti - dvema kupcema, v Ljubnem. Vse informacije na ☎ 78-356, od 8. do 12. ure 742

RAZNO PRODAM

Prodam barvni TV iskra, star 10 mesecev, otroški kombiniran VOZIČEK (uvožen), otroški športni VOZIČEK in nov, še zapakiran JOGI, dim. 180 x 90 cm. ☎ 74-259, Suzana 502

Ugodno prodam Z 750, letnik 1976 in novo ROLETO, dim. 140 x 140 cm. ☎ 57-441, popoldne 558

Ugodno prodam 8 mesecev brejo TELICO simentalko in suha DRVA, po potrebi jih razžagam in dostavim. Velesovo 24, Cerklje 569

Ugodno prodam ali zamenjam za gradbeni material: dvižna GARAŽNA VRATA lip, RADIATORJE emoterm (100, 120 in 140 x 75), etažno PEČ emo, 300-litrski solarni BOJLER, dvižne lesene STOPNICE, električni BRUSILNI STROJ lth in aluminijasta PLATIŠČA. Ponudbe na ☎ 633-239 588

Prodam TRAKTOR torpedo TD 48, kot nov, s kabino, nov TROSILEC umetnih gnojil Creina PS 502, Z 750, letnik 1984, R 4, letnik 1983 in nov JUGO koral 55 ter dva nova brezžična TELEFONA. Andreja Jež, Brniška c. 63, Vodice 643

NEMŠČINA ZA OBRTNIKE
- **30 urni program za začetnike ob petkih in sobotah**

Inf. po tel. 622-942 (vsak dan od 16. ure dalje)

Ugodno prodam 1 leto star PRALNI STROJ, otroško POSTELJO, otroški športni VOZIČEK in električni RADIATOR. Šaherizad Foštagič, Blejska 13, Tržič 685

Prodam barvni TV grundig, ekran 68 cm, daljinsko upravljanje, star 6 let, za 2.950,00 din, TOMOS kolibri, nov, za 9.700,00 din, novo VLEČNO KLJUKO za Jugo koral, za 680,00 din, nove PREVLEKE, za 250,00 din, nove ovčje PREVLEKE, univerzalne, za 660,00 din in nove SNEŽNE VERIGE (grupa 4), za 350,00 din. ☎ 24-155 695

Prodam AUDI 100, starejši letnik in 200-litrsko zamrzovalno SKRINJO lth, starejša. ☎ 38-380 723

STAN.OPREMA

Zelo ugodno prodam nov, še zapakiran REGAL za dnevno sobo ter PLAYER. ☎ 33-858 509

Prodam SPALNICO. Ferjan, Zg. Gorje 93 532

Ugodno prodam skoraj novo SEDEŽNO GARNITURO kofce. Možno plačilo na 2 obroka. ☎ 25-410 565

Prodam SPALNICO. Jelovška 17, Bled 572

Prodam JEDILNI KOT, dva STOLA, štiri OMARE in MIZO za dnevno sobo. ☎ 28-008 646

Prodam kotno SEDEŽNO GARNITURO. ☎ 52-130 662

Prodam KUHINJSKE ELEMENTE. Erjavec, Trg Prešernove brigade 3, Kranj - Planina III. 735

STANOVANJA

Dvema fantoma oddam ogrevano dvoposteljno SOBO, s souporabo sanitarij. ☎ 38-129 528

V Škofji Loki oddam v najem slovenski družini opremljeno 3-sobno STANOVANJE, centralno ogrevanje, telefon. Šifra: SLOVENSKA DRUŽINA 535

Zamenjam družbeno GARSONJERO, za večje stanovanje. Lepa nagrada!. ☎ 37-801 580

Starejši ženski nudim SOBO, za varstvo in nego pokretnega očeta. Ženska naj bo poštena. ☎ 26-186 654

Zamenjam družbeno 3-sobno STANOVANJE, 84 kvad. m., pritličje, dve terasi, pri OŠ Matije Čopa, KS Bratov Smuk, za dvoje manjših stanovanj (1-sobno ali garsonjera). Ponudbe z opisom stanovanj pošljite na oglasni oddelek. Šifra: PLANINA II. 664

Zamenjam pritlično 1-sobno STANOVANJE v Podlubniku, v Škofji Loki, za 2-sobno stanovanje. ☎ 622-217 669

V najem oddam STANOVANJE v Kranju, paru brez otrok in dvema ženskama. ☎ 40-568, zvečer 680

Študentki oddam v najem SOBO, s souporabo kuhinje in kopalnice. ☎ 37-384, od 14. do 18. ure 683

Zamenjam 1-sobno družbeno STANOVANJE za večje na Planini. ☎ 35-076 743

VOZILA

Prodam 126 P, letnik 1980, neregistriran, celega ali po delih. ☎ 28-838 406

Prodam JUGO 45 E, star 3 leta, prevoženih 25.000 km. ☎ 633-601 449

Prodam Z 750, letnik 1977, registrirana. ☎ 82-735 495

Prodam Z 101 GTL 55, letnik december 1983. Informacije na ☎ 37-073 498

Prodam JUGO 45, letnik 1985 in R 18, letnik 1981. Vodnjov, Alpska 161, Zg. Gorje 499

Prodam MOTOR, generalno obnovljen, za Z 101. ☎ 75-713 500

Ugodno prodam JUGO 45 A, letnik 1987, garažiran. Marjan Žebre, Hrušica 17, Jesenice 504

Prodam JUGO 45, star 9 mesecev. ☎ 82-145 505

Prodam JUGO 55 E, letnik 1987, prevoženih 24.000 km. ☎ 632-434 506

Prodam VW 1200, letnik 1972, dobro ohranjen in MOTOR za VW 1200. Mrak, Podlubnik 45, Škofja Loka 507

Ugodno prodam BMW 320, letnik 1978 ali zamenjam za manjši avto. Boris Klemenčič, Sr. brdo 5, Gorenja vas, ☎ 68-389 508

Prodam avto 125 PZ, letnik 1975. ☎ 70-729 510

Prodam dobro ohranjeno Z 101 1.1 GX, letnik 1988, zaščiteno podvozje. ☎ 75-430 511

Ugodno prodam Z 750, letnik 1981. Sr. Bitnje 12, Žabnica 512

GOLF JGL, letnik 1982, dobro ohranjen, garažiran, prodam. ☎ 37-746 513

Prodam LADO 1200 S, letnik julij 1986. Jože Rajgelj, Zasavska 43/f, Kranj - Orehek 514

Oddam VRSTNI RED za Jugo koral 55. ☎ 33-298 516

Ugodno prodam R 18, letnik 1982 in AUSTIN 1300. Romih, Studenčice 25, Lesce 517

Prodam JUGO 45 AX, letnik 1988, prevoženih 20.000 km. Tenetiše 13, Golnik 518

Prodam GOLF JGL, letnik 1982, bordo, 66.000 km. Cena 7.800 DEM. Ogled v soboto in nedeljo. Prežihova 6/a, Bled 519

Prodam Z 750, letnik 1979. ☎ 28-041 523

Prodam JUGO 45, letnik 1983, dobro ohranjen, registriran do julija 1990. ☎ 622-781 525

Prodam VISO L super, letnik 1983, garažirana, odlično ohranjena. ☎ 27-452 530

Prodam JUGO 45, star 1 leto, garažiran. ☎ 69-042 531

Prodam Z 101, letnik september 1987. ☎ 39-710, po 15. uri 534

Prodam VISO 11 RE, odlično ohranjena. Čelik, Partizanska 49, Šenčur 536

Prodam Z 126 P, letnik 1979. Sp. Besnica 107 537

Prodam Z 126 P, letnik 1979. Pintarjeva 10, Kranj 538

Prodam Z 101, stara 30 mesecev. ☎ 25-615 539

Prodam Z 750, letnik 1977, registrirana do septembra 1990 ter kompletne DELE za Z 101 in nov komplet - prednji del školjke. ☎ 50-826 541

Prodam Z 101 mediteran, letnik 1982 in MOTOR pony ekspres. ☎ 24-716 527

Prodam Z 750, starejši letnik, popolnoma obnovljena, z veliko dodatne opreme in prenosni brezžični TELEFON. ☎ 37-108 542

Prodam Z 750, letnik 1979, registrirana do novembra 1990 in dve novi GUMI. ☎ 51-010 546

LADO samaro, letnik avgust 1987, 35.000 km, kot nova, prodam. Cena 8.000 DEM. ☎ 81-849 547

Prodam DIANO, letnik 1978, 120.000 km, nujno, poceni. ☎ 25-810 548

Ugodno je naprodaj DIANA, letnik december 1979, obnovljena. Cena 14.500,00 din. ☎ 51-878 550

Prodam GOLF diesel, letnik 1986. ☎ 34-337 553

Prodam KOMBI Z 435 K, letnik 1978, registriran do konca septembra 1990. ☎ 26-344 566

Prodam GOLF, letnik 1977. ☎ 27-017 570

Prodam GOLF JGL, letnik 1981. ☎ 51-867 571

LADO 1300 S, letnik 1986, 24.000 km, garažirana, ugodno prodam. ☎ 27-725 574

Prodam 126 P. Informacije na ☎ 83-225 576

Prodam Z 750, letnik 1984, registrirana do maja 1990, garažirana, bela, 37.000 km. Cena 3.000 DEM v dinarski protivrednosti. Mirka Šober, JLA 16, Tržič, ☎ 50-981 (Trio Tržič) 577

JUGO koral 55, letnik 1988, rdeč, nujno, ugodno prodam. Vidmar, Medetova 5, Kranj 579

Prodam R 4 TL, letnik 1984. Fon, Breg ob Savi 64, Mavčiče 582

OPEL KADETT 1200 LS, letnik julij 1985, 5 vrat, garažiran, lepo ohranjen, prodam. ☎ 79-028, zvečer 586

Prodam Z 750 LE, letnik 1982. Rupar, Zg. Lipnica 14, Kamna gorica 590

Poceni prodam CITROEN GS break, letnik 1979. Informacije na ☎ 28-362 591

Prodam Z 750, letnik 1976. Radojevič, Savska c. 60, Kranj 592

Prodam Z 101, karoserija zamenjana. Štular, Galetova 22, Kranj - Kokrica 594

Prodam 125 P, letnik 1982, dobro ohranjen, prevoženih 50.000 km. Cena 20.000,00 din. Jure Posavec, Partizanska 43, Škofja Loka 595

Prodam R 4, letnik 1976. ☎ 34-457 598

Prodam DELE za Jugo: platišča, sprednji in zadnji odbijač, spojler ter okrasne letve. ☎ 67-023 599

Prodam OPEL MANTO 1600, starejši letnik. Cena 2.900 DEM. Zavrl, Predoslje 132, Kranj 601

Prodam R 4, star 2 lčeti, 16.500 km in kupim MERCEDES 2224, komplet ali dele. ☎ 34-484 602

Prodam Z 750, registrirana do oktobra 1990, letnik 1981. Gračner, Gorenjska 38, Bled - Ribno 603

Prodam Z 750 special, letnik 1977, registrirana do julija 1990, odlično ohranjena. Cena 9.000,00 din. Toni Mohorič, Britof 231, Kranj 609

Prodam Z 101, letnik 1980. ☎ 48-760 611

Prodam manjšo AVTOPRIKOLICO. Informacije na ☎ 632-158 613

Prodam Z 101 konfort, letnik 1979, dobro ohranjen. ☎ 42-243 614

Prodam Z 101 GTL 55, stara 3 leta, 28.000 km ali zamenjam za novo ali Jugo 60 ali 55. ☎ 632-817 615

NOVO
PIZZERIJA MLIN
Prebačevo pri Kranju
Cenjene goste obveščamo, da je lokal odprt vsak dan od 17 do 23 ure (razen srede) Sobota, nedelja od 12 do 23 ure
Se priporočamo

Prodam JUGO koral 55, letnik 1989, z avtoradiem. Cena zelo ugodna. ☎ 631-031 616

Prodam Z 750, letnik 1979 in R 4, letnik 1977. ☎ 39-809 618

Prodam Z 101 GT 55, letnik 1983 in Z 101 jugo 1.1 GX, letnik 1988. Zalog 16, Cerklje 620

Prodam R 4, oranžne barve, letnik 1979. ☎ 51-665, popoldne 621

JUGO 1.1 GX, star 2 leti, prodam za 49.900,00 din. Pogačar, Alpska 7, Bled, ☎ 82-226 622

Prodam Z 101, letnik 1980. ☎ 33-851 623

Prodam JUGO 45, star 10 mesecev. Urbanc, Žiganja vas 59/a, Duplje 628

Prodam KOMBI Z 850, letnik 1980. Zg. Bitnje 105, Žabnica 630

Prodam GOLF, letnik 1980, potreben popravila. Ambrožič, Zg. Gorje 23 631

VES ČAS RAZPRODAJE NOVO V BELJAKU
TOYOTA TSCHERNITZ
SERVIS
PRODAJA VOZIL
NADOMESTNI DELI
DODATNA OPREMA
UNIVERZALNA DELAVNICA
BELJAK - SEVER - LANDSKRON
TEL.: 9943-4242-44420

Prodam odličnega GOLFA, letnik 1978. Cena 4.200 DEM. Možna zamenjava za cenejši avto. ☎ 51-514 632

FORD FIESTO, stara 5 let, odlično ohranjena, z dodatno opremo, prodam. ☎ 79-077 634

Prodam JUGO skala, letnik marec 1989. ☎ 39-636 635

R 19, letnik 1989, prodam. ☎ 633-742 637

Prodam VW 1200, letnik 1975. Šardi, Frankovo nas. 65, Škofja Loka 638

Prodam 125 P, letnik 1980. ☎ 57-748 647

Prodam Z 101, letnik 1987, karambolirana. Ogled v soboto popoldne in nedeljo dopoldne. Pipanova 33, Šenčur 648

Prodam JUGO koral 55, letnik 1989, registriran do januarja 1991 in 126 P, letnik 1977. ☎ 37-814 649

Prodam LADO 1200, letnik oktober 1987, za 65.000,00 din in Z 101, letnik marec 1989, za 72.000,00 din. ☎ 633-118 652

FIAT 126 P, star 2 leti ☎ 27-015

DAŠ - DOBIŠ
POSREDNIŠKO PODJETJE d.o.o.
JANKA PUCLJA 9
64000 KRANJ
Tel.: 064-35-981
SVETOVANJE IN STORITVE PRI PRODAJI IN NAKUPU:
- **AVTOMOBILOV**
- **HIŠ**
- **PARCEL**
- **VIKENDOV**

OBIŠČETE NAS LAHKO OD 8ʰ DO 12ʰ IN OD 15ʰ DO 18ʰ SOBOTA OD 8ʰ DO 12ʰ

Prodam JUGO koral 55, star 15 mesecev. Hladnikova ul. 35, Križe, ☎ 57-911 653

Prodam Z 101 GTL, letnik 1983. Kern, Velesovo 6, Cerklje, ☎ 42-503 655

CITROEN GS 1.3, letnik 1980, prodam. Partizanska 39/a, Kranj, ☎ 21-549 657

Ugodno prodam nov JUGO 55. ☎ 27-731 658

Prodam VW 1200 J, letnik 1975. Cena po dogovoru. Zapuže 18/b, Begunje, ☎ 73-064 668

Prodam ohranjeno Z 101 GTL, letnik 1983. Prebačevo 26, Kranj 674

Prodam 126 P, letnik 1980. ☎ 39-948 676

JUGO 45 A, star 3 leta, prodam. Cena 5.300 DEM. Hrastje 120, Kranj, ☎ 33-543 677

Prodam DIANO, registrirana do novembra 1990. ☎ 26-212 678

Prodam SUBARU JUSTY 4 WD, letnik 1986. Lotrič, Dražgoše 60, Železniki 679

Prodam novo LADO niva, z dodatno opremo. ☎ 41-011 689

Prodam GOLF diesel, letnik 1987. Marjan Stare, Dragočajna 10/b, Smlednik 690

Ugodno prodam Z 101, letnik 1986. ☎ 28-639 691

Prodam VISO RE 11, letnik 1983. ☎ 37-341 692

JUGO koral 60, star 2 meseca, z dodatno opremo, prodam za 78.000,00 in odstopim VRSTNI RED za Jugo Florida. ☎ 24-155 694

Prodam REZERVNE DELE za Z 125 P. ☎ 65-151 698

126 P, prodam po delih. ☎ 65-058 700

Prodam športno KOLO puch. Informacije na ☎ 37-602, od 18. do 20. ure 701

Prodam Z 101, letnik 1978. Britof 220/c, Kranj 707

nama

Od 20. do 30. januarja akcijska prodaja svetil **10 %** **ceneje**

Sodelujejo: Meblo Nova Gorica, Emi Polčane, Sijaj Hrastnik

Od 22. januarja do 3. februarja posezonsko **znižanje cen** zimskih oblačil

VELEBLAGOVNICA **nama** ŠKOFJA LOKA

lesnina

Moderni interieri

nudi:
pralne in pomivalne stroje

BOSCH

po ugodnih cenah in zelo ugodnih pogojih, na 6 mesečno odplačevanje, s preračunano obrestno mero 3,51 %
Cena pralnega stroja Din 12.013.—
Cena pomivalnega stroja Din 11.056.—
Se priporoča Lesnina v Kranju in na Jesenicah.

Prodam Z 101, letnik 1986, registrirana do septembra 1990. Cena 4.700 DEM. Tomšičeva 18, Kranj

Prodam FIAT RITMO 65, letnik 1979, registriran celo leto. Rado, Tomšičeva 19, Kranj 711

Prodam Z 750, letnik 1977. Boštjanova 6/a, Lesce, ☎ 74-006 712

Ugodno prodam 126 P, letnik 1978, registriran, vozen. ☎ 75-202 714

Prodam OPEL REKORD, diesel, letnik 1983, dodatno opremljen. ☎ 622-016 ali 622-443 715

Prodam 9 mesecev staro Z 128. ☎ 58-279 716

Prodam Z 101, letnik 1981. Ivo Jurič, Podlubnik 154, Škofja Loka 718

Prodam GUME, dim. 165 x 13. ☎ 24-979 729

Prodam GOLF JX diesel, star 17 mesecev, z nekaj dodatne opreme. Ogled popoldne. Bitenc, Češkova 4, Kranj - Labore 730

Prodam JUGO 45 AX, letnik 1988, odlično ohranjen. Weingerlova ul. 2, Šenčur 733

Prodam Z 850, letnik 1984. Zlatko Heberle, Lancovo 87, Radovljica 734

Prodam OPEL KADETT 1,2, letnik 1981. ☎ 38-552 388

Prodam JUGO 45 KORAL, letnik 88. Golniška cesta 109, Mlaka, ☎ 26-078 401

SKODA
Ing. H. FRANZ

- NADOMESTNI DELI
- DODATNA OPREMA
- SERVIS

BELJAK - LANDSKRON (SEVER)
MILLSTÄTERSTRASSE 1
tel.: 9943-4242-41180

Prodam ŠKODO 120 L, letnik 1979. ☎ 24-628 736

UNO 45 S fire, star 2 leti, ugodno prodam. ☎ 44-510 737

Prodam R 12, neregistriran, v voznem stanju. Peternelj, Podbrezje 32, Duplje 738

Prodam R 9 GTD, letnik 1989. Florjan Kovač, Suha 32, Kranj 739

Prodam SIMCO 1307, letnik 1978, registrirana do 22. 12. 1990. Ogled v petek, od 14. do 17. ure in v soboto. Gašperin, Rodine 6/a, Žirovnica 741

Prodam GOLF JGL, letnik 1981, bel, 87.000 km, garažiran. Cena 6.400 DEM. ☎ 58-087 747

SEČNJA IN **SPRAVILO LESA**
DO CESTE,
tel.: 065-75-396

ZAPOSLITVE

Fanta za PEKO pizz honorarno zaposlimo. Možnost priučitve. ☎ 52-055 426

Zaposlim kvalificiranega STRUGARJA s prakso. Šifra: STRUŽNICA 443

Delo dobi kvalificiran MONTER klimatskih instalacij. OD po dogovoru. Pisne ponudbe na oglasni oddelek. Šifra: KLIMA 452

Takoj zaposlim dva POHIŠTVENA MIZARJA. Pogoj: 3 leta delovnih izkušenj ter DELAVKO za pomožna dela. OD po dogovoru. Interesenti naj pošljejo pisne ponudbe na naslov: Mizarstvo in izdelovanje drobne galanterije, Kinez Slavko, Jurčičeva 5, Radovljica 522

Iščem EKIPO za graditev hiše. Šifra: DO STREHE 524

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE honorarno zaposli ZASTOPNIKA - zbiranje prednaročil. ☎ 38-206 543

Nudim honorarno ZAPOSLITEV. ☎ 42-718 559

BOSCH — AVTOELEKTRIKAR
MÜNCH
CELOVEC, LASTENSTR. 21
TEL.: 9943-463-31593
(PRI GLAVNI ŽELEZNIŠKI POSTAJI)
ELEKTRONIKA V AVTU
POPRAVILO, PRODAJA IN MONTAŽA VSEH AVTOMOBILSKIH - ELEKTRIČNIH DELOV.
BOSCH DELI!!!
● ŠTARTERJI ● ALERNATORJI
● RAZDELILCI ● BATERIJE
● TAXIMETRI ● KINZLE — PISAČI
WEBASTO — GRETJE NA MESTU

Nudim izredno dobro plačano DELO. ☎ 52-390, popoldne 560

K sodelovanju vabimo komunikativne fante in dekleta za PRODAJO tehničnega blaga, odlična provizija in takojšnje plačilo. Prevoz zaželen. Šifra: DOBER ZASLUŽEK 605

Vsem, ki so v finančni stiski nudimo honorarno ZAPOSLITEV - zanimivo delo in odlično plačilo. Šifra: VREDNO JE POIZKUSITI 606

STOJNIKA TGM z nekaj let prakse na bagru ali VOZNIKA C kategorije, za vožnjo s kamionom kiper, zaposlim. ☎ 44-606 608

Prenovljena gostilna "Zlata riba", Sejmišče 1, Kranj, honorarno zaposli mlada dekleta za STREŽBO. Informacije v gostišču, v soboto dopoldne 663

Vabimo nove SODELAVCE za prodajo "AMC" posode, na področju Gorenjske. Informativni dan v torek, 23. 1. 1990, ob 17. uri, v hotelu Grajski dvor, Radovljica 666

INFO-STAN

Računalniško posredovanje informacij o zamenjavi, nakupu, prodaji, oddaji (brezplačno) in najemu stanovanj, hiš, parcel, vikendov, lokalov. Tel. (061) 443—242, od 8. do 14. ure, v soboto od 10. do 12. ure.

Nudimo honorarno zaposlitev MODNI KREATORKI in honorarno ali redno zaposlitev KV ŠIVILJI, z ustrezno prakso. Slavko Traven, Sveteljeva 20, Šenčur 696

Iščem IZVAJALCA zidarskih del stanovanjske hiše. Informacije na ☎ 46-124, v soboto, od 18. do 20. ure in v nedeljo, od 9. do 10. ure 703

Sporočamo žalostno vest, da je v 56. letu starosti umrl

JANEZ AMBROŽ

avtomehanik
iz Srakovelj

Pogreb bo v soboto, 20. januarja 1990 na pokopališču na Kokrici pri Kranju v družinskem krogu. Do pogreba leži v mrliški vežici na Kokrici.

VSI NJEGOVI

Za vedno nas je zapustila naša ljubljena mama, stara mama in prababica

MARIJA SVETE

Pokopali smo jo v ožjem družinskem krogu na pokopališču Blejska Dobrava.

ŽALUJOČI: otroci z družinami in drugo sorodstvo

Lesce, Split, Maribor

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega moža, ata in dedija

JANEZA CUNDRIČA

iz Bohinjske Bistrice

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga imeli radi in ste ga pospremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se zdravnikom dr. Džundžarju, dr. Hribarju in dr. Hriberniku ter zdravstvenemu osebju internega oddelka bolnice Jesenice, ki so mu v času bolezni nudili vso pozornost in pomoč. Hvala vsem dobrim sosedom in znancem, ki so sočustvovali z nami in nam kakorkoli pomagali. Hvaležni smo moškemu zboru Bohinj, godbenikom Železarne Jesenice, obema govornikoma, Stanku in Iztoku ter župniku g. Simonu za zadnje slovo.

Žena Tinca, sin Ivo z Julko, Ireno in Primožem

ZAHVALA

Ob boleči in mnogo prerani izgubi naše drage hčerke, sestre in tete

MIRE LAMPE

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za darovano cvetje, izrečeno sožalje in spremstvo na njeni zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo dobrim sosedom, delavcem Iskre Kibernetike — TOZD Števci in delavcem Globusa za denarno pomoč. Hvala tudi g. župniku, govorniku in pevcem. Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala.

VSI NJENI

Vsem, ki ste drago

MIRJANO NOVAK

roj. Vukić

počastili z lepo mislijo in jo pospremili na zadnjo pot, iskrena hvala. Hvala tudi za izrečena sožalja.

VSI NJENI

ZAHVALA

Mnogo prezgodaj nas je zapustila žena, mamica, hčerka in teta

ADA ŠVEGELJ

roj. Hladnik iz Križev

Najiskreneje se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, pomagali, izrekli sožalje, darovali cvetje in vence, z nami sočustvovali in pokojno Ado tako številno spremili k večnemu počitku. Še posebej se zahvaljujemo osebju bolnišnice na Golniku in Zdravstvenega doma Tržič, pevcem iz Nakla, g. župniku iz Tržiča in g. kaplanu iz Kranja, Komunalnemu podjetju Tržič, sorodnikom, sosedom v Križah, stanovalcem Cankarjeve 10 in 12, delavcem Bombažne predilnice in tkalnice Tržič in Tria Tržič; skratka vsem, ki ste našli za nas besede in dejanja sočutja.

VSI NJENI

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moža, očeta in starega očeta

FRANCA GRILCA, st.

se iskreno zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem za pomoč in sočustvovanje. Hvala Franciju Kocjančiču, gostilni Mlakar, tov. Faletiču za poslovilne besede ob odprtem grobu, sodelavcem žerjavnega oddelka Železarne Jesenice, GG Bled, duhovnikom iz Brezij, pevcem Zupan, gasilcem in vsem, ki so kakorkoli sočustvovali z nami in ga spremili na njegovi zadnji poti. Še enkrat vsem in vsakemu posebej iskrena hvala.

VSI NJEGOVI

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, starega očeta, brata, strica

JOŽEFA ZRIMA

iz Gorenj

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, sovaščanom, prijateljem, sodelavcem in vsem, ki ste nam ob težkih trenutkih kakorkoli pomagali, izrekli sožalje, darovali cvetje in ga z nami pospremili na prezgodnjo zadnjo pot. Zahvaljujemo se dr. Bavdku ter zdravstvenemu osebju UKC Golnik za zdravljenje, g. župniku za opravljen obred ter pevcem iz Nakla za lepo petje. Hvala vsem, ki so ga imeli radi in se ga spominjajo.

VSI NJEGOVI

ZAHVALA

Ob smrti naše mame

PAVLE VETERNIK

roj. Kalan

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja in spremstvo na zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi zdravstvenemu osebju internega oddelka Bolnice Jesenice za zdravljenje. Hvala tudi g. župniku za lepo opravljen obred. Zahvala velja tudi pevcem iz Komende.

VSI NJENI

Sp. Bitnje, Komenda, Stražišče, Sv. Barbara

V SPOMIN

Skrb, delo in trpljenje,
tvoje je bilo življenje.
Bolečina je prestala,
zdaj v preranem grobu spiš.

MARIJI JARC

p. d. Markova Mici iz Nakla

Danes mineva žalostno leto, odkar te je kruta usoda iztrgala iz naše sredine. Naš dom je prazen, ker tebe ni draga Mici. Ostala je praznina, žalost, bolečina in pekoče solze. Hvala vsem, ki se spominjate naše ljube sestre in tete, obiskujete njen grob in ji prižigate svečke.

Sestra Angelca in nečakinja Tatjana

Naklo, 19. januarja 1990

Prihodnja dva tedna

Vesele počitnice

Kranj, 19. januarja - Za drugo polovico slovenskih otrok so se danes začele zimske počitnice. Kot že nekaj zim zapored so tudi te brez snega, zato sta Zveza prijateljev mladine in mladinska organizacija v Kranju za mladež pripravila kopico zanimivih dejavnosti.

Začenjajo se v ponedeljek, 22. januarja, s tečajem drsanja ob 9. uri na drsališču, nadaljni dve uri pa je organizator, ZTKO, namenil prostemu drsanju. V Domu JLA bodo šolarji med počitnicmi lahko med 9. in 12. uro izbirali med biljardom, namiznim tenisom in video projekcijami. Teh se počitničarji lahko udeležujejo tudi v klubu Carnium, vsako dopoldne pa v kranjskem kinu Center (popoldne v Storžiču) tudi kino predstave. Jahalni center Podvin prireja vsak dan med 15. in 17. uro šolo jahanja, Konjeniški klub Kranj pa med 14. in 18. uro v Bobovku. Na svoj račun bodo prišli tudi ljubitelji plavanja, in sicer vsako dopoldne med 10. in 12. uro v zimskem bazenu. Prijatelji plesa pa utegnejo biti letos v nemajhni zadregi: lahko bodo izbirali med plesno delavnico (za starejše in mlajše), ki jo v Domu JLA med 15. in 18. uro prireja plesni studio Eureka, in med plesnimi tečaji Plesnega kluba Kranj, ki bodo od 14.30 do 18.30 v Delavskem domu.

Prvi počitniški teden se bo ravnal po tem urniku, sreda, 24. januarja, pa prinaša še dvoje posebnosti. Prva je risanje na Mohorjevem klancu, ki ga ob 10. uri dopoldne prireja podjetje R 3 iz Kranja, druga pa ura pravljic ob 16. uri v Pionirski knjižnici. Natihoma se še vedno malce nadejajo tudi snega. Če bo padel, potem počitničarji lahko računajo tudi na vsakodnevni tečaj smučarskega teka ob 9. uri na stadionu Stanka Mlakarja. Tudi sobot in nedelj pri načrtovanju letošnjih počitnic niso pozabili - napolnili so jih s filmskimi in video predstavami. Naj ponovimo tudi cenik letošnjih počitnic: polovica dejavnosti je povsem brezplačna, tečaje pa bo treba plačati. Za smučarski tečaj bo treba prispevati 350 dinarjev, tečaj drsanja 70 dinarjev (prosto drsanje je zastonj), za šolo jahanja v Podvinu od 560 do 1.120 dinarjev, v Bobovku pa uro jahanja 40 dinarjev, ves tečaj pa 300 dinarjev, plesna šola velja od 150 do 250 dinarjev, plesna delavnica pa 200 dinarjev.

Dobrodošli torej na letošnje Vesele počitnice!

D. Z. Žlebir

Da med počitnicami ne bo dolgčas

Radovljica, 17. januarja - Zveza telesnokulturnih organizacij Radovljica bo med šolskimi počitnicami organizirala brezplačno drsanje, planinske izlete in smučarske tečaje (če bo zapadel sneg), hokejsko drsalni klub Bled pa drsalno šolo. Brezplačno drsanje bo vsak dan od ponedeljka do petka (od 22. do 26. januarja in od 29. januarja do 2. februarja), in sicer od devetih do dvanajstih dopoldne. Planinska društva bodo skupaj z osnovnimi šolami pripravila planinske izlete za učence in za njihove starše. Za učence radovljiške, leške in lipniške šole sta načrtovana dva izleta: v torek, 23. januarja, na Dobrčo (odhod z avtobusne postaje Radovljica ob 7.40 z rednim avtobusom za Tržič, povratek okrog 13. ure), teden kasneje (30. januarja) pa izlet na Begunjščico (odhod z avtobusne postaje Radovljica ob 6.45 z rednim avtobusom za Begunje in povratek okrog 13. ure). Udeleženci izletov plačajo le vozovnico za avtobusni prevoz. Kot je dogovorjeno, se bo v osnovnih šolah prvi teden počitnic nadaljevala dejavnost šolskih športnih društev (s pomočjo klubov tudi dopoldne); v primeru, da bo zapadlo dovolj snega, pa bo ZTKO organizirala tudi petdnevne smučarske tečaje (od 22. do 26. januarja) na Zatrniku in na Kobli. Blejski hokejsko drsalni klub bo med počitnicami organiziral drsalno šolo in sicer od 22. do 26. januarja in od 29. januarja do 2. februarja vsak dan od 12. ure do 13.30. Cena petdnevnega tečaja je 150 dinarjev, prijave in vplačila pa sprejemajo na blagajni drsališča.

V program počitniških dejavnosti se vključuje tudi HTP-jev tozd Turizem in rekreacija, ki bo med drugim na drsališču na Bledu vsak dan zimskih počitnic med peto in pol sedmo uro popoldne priredil video disko na ledu. V sredo, 24. januarja, ob sedmih zvečer bo drsalna revija najboljših slovenskih drsalcev, v soboto, 20. januarja, ob pol sedmih zvečer pa bo zanimiva hokejska tekma 1.B zvezne lige med Bledom in Mladostjo iz Zagreba.

C. Z.

Koga bomo volili?

Čas, ko bomo stopili na prve svobodne in demokratične volitve po vojni, čeprav so nam vseskozi zatrjevali, da smo jih imeli že dosedaj, se nezadržno bliža. Ste se vi že odločili za koga boste zastavili svoj glas, komu boste v prihodnjem mandatu zaupali oblastno palico?

Čas velikih bojev verjetno resda šele prihaja, stranke bodo šele v tem času pričele svoje predvolilne kampanije v katerih bodo poskušale volilce prepričati, da so prav oni najboljši in da se bo narodu najlepše godilo, če bodo oni zasedli oblastniške stolčke. Komu verjeti? Na to vprašanje si bo seveda moral odgovoriti prav vsakdo sam, hkrati z odgovornostjo po potrditvi ljudi (stranke) za katero bo zastavil svoj glas.

Tudi v Gorenjskeme glasu, kot ste lahko že opazili, redno spremljamo predvodvolilne aktivnosti, tako bomo tudi večkrat poskušali izmeriti politični utrip skozi kratke ankete, ena takšnih je pred vami.

Primož Bulc :"Mislim, da je velika prednost, da se programi predstavljajo bolj ali manj v istem času, kajti tako lahko volilci neposredno izbiramo "svoje kandidate". Trenutno sem prepričan, da bo zmagala stranka nekomunistov, kdo pa bo to je zaenkrat še vse prezgodaj napovedovati in ne bi hotel prehitevati prihodnosti."

Janko Pirkovič: "Če po mojih izkušnjah sklepam Slovenci še ne poznajo dovolj programov posameznih političnih strank, predvsem v tem tudi vidim tako množično udeležbo na današnjem zboru v Cankarjevem domu. Resda je veliko simpatizerjev, po mojem pa je tudi veliko takšnih, ki so prišli poslušati kaj opozicija pravzaprav svojim volilcem ponuja."

Nedeljka Pirjevec: "Slovenci vse premalo poznamo programe političnih strank, ki nastajajo oziroma so nastale pred kratkim. Zdi se mi, da je do volitev ostalo še zelo malo časa, tako, da ne vem, če se bodo lahko res vsi dobro informirali kaj pravzaprav Slovencem katera od posameznih strank ponuja; kot že rečeno, premalo še vemo."

Tatjana Verbič: "Mislim, da naši ljudje zelo slabo poznajo vse tisto kar želijo posamezne stranke narediti, v mislih imam njihove volilne programe. Zakaj? Iz preprostega razloga, ker se Slovenci že po naravi ne brigajo prav preveč za politiko. Šele sedaj se je vse sklupaj začelo malo bolj odpirati in bo mogoče zrastel tudi interes volilcev."

Ivan Ivanuša: "Slovenci še ne poznajo dovolj tistega kar posamezne slovenske politične stranke obljubljajo svojim volilcem. Sam sem iz okolice mesta in mislim, da tam ljudje manj berejo politične reči in jih vse to ne zanima prav preveč. Prepričan pa sem, da na volitve ne bodo šli kar tako, dobro bodo vedeli za koga je potrebno glasovati."

Vine Bešter
Foto: Gorazd Šinik

Pocenitve nas niso pretresle

Sodeč po naši anketi med potrošniki pocenitev živil, zlasti kruha in moke, pa tudi olja in sladkorja, ni izzvala posebne evforije. Vse minulo leto smo bili domala vsak teden priča podražitvam, in to ne le za desetino, zato nam zdaj drobcene pocenitve ne vlivajo posebnega upanja.

V začetku tega tedna so na pobudo republiškega komiteja za tržišče povsod po Sloveniji za 15 odstotkov pocenili kruh, sledila je enaka pocenitev moke in sladkorja, medtem ko naj bi olje na prodajnih policah dobili za 12 odstotkov ceneje. Ko smo sredi tedna povpraševali potrošnike o omenjenih pocenitvah, so imeli šele prve izkušnje s cenejšim kruhom. Vidnejšega navdušenja nad prvimi pocenitvami, ki morebiti v prihodnje obetajo še kaj več, niso kazali. Zgolj 15 odstotna pocenitev vsakdanjega živila jim pač ne bo bistveno razbremenila družinskega proračuna, katerega večji delež gre za hrano.

Slavka Črtalič iz Škofje Loke: »Pocenitev kruha se komajda pozna. Lani so cene živil skokoma naraščale kar vsak teden ali pa dvakrat tedensko. Pocenitev kruha za desetino, ob tem kaj malo pomeni.«

Ružica Jakovljević iz Škofje Loke: »15-odstotna pocenitev kruha zelo malo pomeni, pri večji porabi pa se gotovo pozna. Dnevno kupim kilogram kruha. Prav bi bilo, ko bi se pocenilo tudi mleko. Pri treh otrocih ga vsak dan kupim tri litre.«

Erika Perko iz Kranja: »Pri vsakdanjih nakupih sicer vsi gledamo, kako bi najceneje prišli skozi, toda vsakdanja živila moramo kupiti, naj je cena taka ali drugačna. Ne nakupujem pogosto, tako da s cenami nisem na tekočem in tudi pocenitve kruha nisem občutila.«

Marjan Kalamar iz Škofje Loke: »Ker nisem nabavni v naši družini, slabo poznam stare in nove cene, o tem bi več vedela povedati žena. Vsi pa smo občutili, kako so se lani dražila živila. Najnovejša pocenitev kruha je sicer nizka, upajmo pa, da bo sledilo še kaj. Tako se bo kaj poznalo tudi pri družinskem proračunu.«

Marija Pintarič iz Škofje Loke: »Hrana je zelo draga, to pri svoji pokojnini (vrh vsega še predčasni) močno občutim. Ker živim sama, ne nakupujem vsak dan. Tudi kruha, ki je ta teden, pravijo, cenejši, še nisem kupila. Ne vem, ali se bo pri stroških to kaj poznalo, kljub vsemu bo pokojnina le bolj za sproti.«

D. Ž.
Foto: G. Šinik

Računalniško poslovanje v Merkurjevem "Inštalaterju"

Računalniki v prodajalni

Kranj, 18. januarja - Kranjski Merkur je v svoji prodajalni Inštalater v Kranju pred desetimi dnevi uvedel računalniško poslovanje, prve izkušnje so dobre, letos nameravajo vključiti še šest prodajaln.

Računalniki prihajajo tudi v prodajalne, kranjski Merkur je med trgovci s tehničnim blagom prvi v Jugoslaviji, ki celovito računalniško podporo poslovanja uvaja tudi v maloprodaji. Podobno so z njo pred dnevi začeli v ljubljanski Metalki, vendar v Merkurju pravijo, da njihov sistem ne vsebuje le prodaje s pomočjo črtne kode, temveč obsega celotno poslovanje, pripravljen pa je tudi za kasnejšo vključitev v računalniški sistem Merkurjeve Veleprodaje.

Za kupce je novost dobrodošla, saj so hitreje postreženi, tudi prodajalci so se na računalnike hitro navadili. Uvesti pa so morali interne črtane kode, saj imata z njimi izdelke označene le dva proizvajalca.

M. V.

Skupščina borcev Kokrškega odreda - Včeraj, 18. januarja, je bila v Kranju skupščina odbora borcev Kokrškega odreda, na kateri so pregledali delo zadnjih štirih let, si zastavili program za naprej, kritično pa so spregovorili tudi o sedanjem trenutku. Podelili so tudi priznanja posameznim borcem; dobili so jih Minka Planin - Nežka iz Tržiča, prof. dr. Edvard Pohar iz Ljubljane, Jože Rebolj - Planinc iz Žirovnice, Franc Ribnikar - Lenart iz Kranja, Jože Šilar - Milan iz Tržiča, Franc Šiška - Črto iz Lovrana, Franc Mihelčič iz Dolskega in poveljstvo TO občine Tržič. D. D. - Foto: G. Šinik

Dr. Dimitrij Rupel v Kranju

Kranjski odbor Slovenske demokratične zveze, ki deluje v okviru združene kranjske opozicije DEMOS, nadaljuje s tradicijo debatnih večerov v Kranju. V torek, 23. januarja bo naš gost kandidat za člana slovenskega predsedstva, podpredsednik DEMOS dr. Dimitrij Rupel. Govoril bo o suverenosti Slovenije pa tudi o volilnih igrah oziroma »igricah«. Čeprav se je volilni boj komaj začel, se je Kranj že »izkazal« s prvim afero (imenovanje občinske volilne komisije). Srečanje bomo izkoristili tudi za pogovor o kranjskih opozicijskih kandidatih za republiško in občinsko skupščino. Sl. Kranj vabi svoje člane, simpatizerje in vse ki jih navdušuje tematika kakorkoli zato, da v torek, 23. januarja ob 19. uri pridejo v skupščinsko dvorano Občine Kranj (soba 14). Na volitvah bodo zmagali zlasti z dobro obveščenimi volilci, zato dobro izberite.

Andrej Š.

V predddvorski osnovni šoli

Poimenovanje sadovnjaka po Lovru Pintarju

Preddvor, 19. januarja - Danes dopoldne (začetek ob 10.30) bo v avli osnovne šole Matija Valjavec v Preddvoru slovesnost, na kateri bodo šolski sadovnjak poimenovali po Lovru Pintarju, sadjarju in prvemu sadjarskemu strokovnemu sodelavcu Kmetijskih in rokodelskih novic, ki je prvi članek o sadjarstvu v Preddvoru napisal že 1849 leta. Pintar je enajst let delal in živel v Preddvoru, sadovi njegova dela so vidni še danes, v Preddvoru pa je tudi pokopan.

Slovenost bodo popestrili s kulturnim programom, pripravili so sadjarsko razstavo, sadjarska strokovnjaka Lomberger (Višja agronomska šola Maribor) in Tine Benedičič (vodja sadovnjaka Resje pri Podvinu) pa bosta mladim razkrila marsikatero sadjarsko "skrivnost".

C. Z.